

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Rozpočtový proces ve vybraných obcích
Budgetary Process in Selected Municipalities

Student: Bc. Martin Čepička

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Petr Tománek, CSc.

Ostrava 2016

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student:

Bc. Martin Čepička

Studijní program:

N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor:

6202T055 Veřejná ekonomika a správa

Téma:

Rozpočtový proces ve vybraných obcích
Budgetary Process in Selected Municipalities

Jazyk vypracování:

čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Zásady rozpočtového procesu obcí
3. Analýza rozpočtového procesu ve vybraných obcích
4. Zhodnocení rozpočtového procesu ve vybraných obcích
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International - Česká republika, 2008. 94 s. ISBN 978-80-87123-06-5.

LORENC, Jiří a Jana KAŠPÁRKOVÁ. *Rozpočtová skladba a účetnictví 2014 pro územní samosprávné celky*. Praha: M Lordy, 2014. 540 s. ISBN 978-80-2605-920-2.

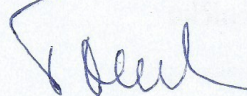
PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

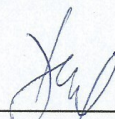
Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Petr Tománek, CSc.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 22.04.2016

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežné prohlášení

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracoval samostatně.“

V Ostravě dne 22. 4. 2016

.....

Bc. Martin Čepička

Obsah

1	ÚVOD.....	6
2	ZÁSADY ROZPOČOVÉHO PROCESU OBCÍ.....	8
2.1	Legislativní rámec.....	8
2.2	Základní pojmy z rozpočtového hospodaření.....	9
2.2.1	Rozpočet obce.....	9
2.2.2	Rozpočtový výhled.....	11
2.2.3	Rozpočtové provizorium.....	12
2.2.4	Rozpočtová opatření.....	13
2.3	Zásady rozpočtového procesu.....	14
2.4	Rozpočtová skladba.....	15
2.4.1	Příjmy obcí.....	17
2.4.2	Výdaje obcí.....	22
2.4.3	Financování.....	24
2.5	Orgány obce.....	24
2.5.1	Zastupitelstvo.....	24
2.5.2	Rada.....	27
2.5.3	Starosta obce.....	29
2.5.4	Obecní úřad.....	30
2.5.5	Výbory zastupitelstva obce a komise rady obce.....	30
2.5.6	Zvláštní orgány obce a obecní policie	32
2.6	Rozpočtový proces obcí.....	32
2.6.1	Sestavení návrhu rozpočtu.....	33

2.6.2.	Projednání a schválení rozpočtu.....	34
2.6.3	Plnění rozpočtu.....	35
2.6.4	Kontrola hospodaření.....	35
2.6.5	Sestavení závěrečného účtu obce.....	35
3	ANALÝZA ROZPOČTOVÉHO PROCESU VE VYBRANÝCH OBCÍCH.....	38
3.1	Rozpočtový proces města Hodonín.....	38
3.1.1	Rozpočtový výhled.....	40
3.1.2	Sestavení návrhu rozpočtu.....	41
3.1.3	Schválení rozpočtu.....	42
3.1.4	Plnění rozpočtu.....	42
3.1.5	Kontrola hospodaření.....	43
3.1.6	Závěrečný účet	44
3.2	Rozpočtový proces Nového města na Moravě.....	44
3.2.1	Rozpočtový výhled.....	47
3.2.2	Sestavení návrhu rozpočtu.....	48
3.2.3	Schválení rozpočtu.....	49
3.2.4	Plnění rozpočtu.....	50
3.2.5	Kontrola hospodaření.....	51
3.2.6	Závěrečný účet.....	51
3.3	Rozpočtový proces města Uherské Hradiště.....	52
3.3.1	Rozpočtový výhled.....	54
3.3.2	Sestavení návrhu rozpočtu.....	55
3.3.3	Schválení rozpočtu.....	57

3.3.4	Plnění rozpočtu.....	57
3.3.5	Kontrola hospodaření.....	58
3.3.6	Závěrečný účet.....	59
3.4	Rozpočtový proces města Humpolec.....	60
3.4.1	Rozpočtový výhled.....	62
3.4.2	Sestavení návrhu rozpočtu.....	63
3.4.3	Schválení rozpočtu.....	64
3.4.4	Plnění rozpočtu.....	66
3.4.5	Kontrola hospodaření.....	66
3.4.6	Závěrečný účet.....	66
4	ZHODNOCENÍ ROZPOČTOVÉHO PROCESU VE ZVOLENÝCH OBCÍCH.....	67
4.1	Rozpočtový výhled.....	67
4.2	Sestavení návrhu rozpočtu, projednání a schválení rozpočtu.....	70
4.3	Rozpočtové provizorium.....	74
4.4	Rozpočtová opatření.....	76
4.5	Finanční výbor.....	78
4.6	Závěrečný účet.....	80
5	ZÁVĚR.....	83
	Seznam použité literatury.....	86
	Seznam zkratk.....	89

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

1 ÚVOD

Rozpočtový proces představuje souhrn činností orgánů obce, které vedou k tvorbě, plnění a vykazování rozpočtu. Dělí se do těchto základních fází: sestavení návrhu rozpočtu, projednání a schválení rozpočtu, plnění rozpočtu, kontrola hospodaření a sestavení závěrečného účtu obce. Tyto fáze rozpočtového procesu se neustále opakují.

Každá obec je povinna sestavit roční rozpočet, podle kterého následně hospodaří. Návrh rozpočtu by měl být sestaven podle rozpočtového výhledu, který musí být obcemi ze zákona sestaven, dále z aktuálního rozpisu státního rozpočtu, z analýzy hospodaří let minulých obce nebo z predikce ministerstva financí atd. Po projednání návrhu v určitých orgánech obcí měl by být návrh schválen zastupitelstvem obce do začátku rozpočtového roku. Pokud se tak nestane, je obec povinna sestavit rozpočtové provizorium, podle kterého následně hospodaří do schválení řádného rozpočtu. V průběhu kalendářního roku dochází ke změnám rozpočtu často vlivem neočekávaných událostí, proto je potřeba přijímat v průběhu rozpočtového roku rozpočtová opatření, která upravují schválený rozpočet. V průběhu rozpočtového roku a také po jeho konci probíhá kontrola rozpočtu. Na závěr je obec povinna sestavovat závěrečný účet, ve které mimo jiné musí být zpráva o přezkumu hospodaření za minulý rozpočtový krok, který může pro obec vykonat buď krajský úřad, nebo soukromý auditor.

Cílem této diplomové práce je ve vybrané skupině obcí posoudit spektrum možností, jakými lze přistoupit k rozpočtovému procesu. Základní požadavky rozpočtového procesu upravují jednotlivé zákony, ale samotný proces je v kompetenci jednotlivých měst či obcí. Diplomová práce bude vycházet ze dvou stanovených hypotéz. První hypotézou je, že v zákoně obsažená úprava o rozpočtovém procesu je dostatečná. Druhou hypotézou je, že každá obec si přizpůsobuje jednotlivé fáze a kroky v rozpočtovém procesu svým vlastním potřebám a možnostem, ale v mezích zákona. Za tímto účelem jsou v práci použity zejména metody deskriptivně-komparativní, neboť je nejdříve nutné znát základní východiska rozpočtového procesu a pak může být porovnán jednotlivý rozpočtový proces vybraných obcí.

Důvodem vybrání tohoto tématu diplomové práce pro autora byl zájem v praxi lépe poznat rozpočtový proces obcí. Informace k sepsání této diplomové práce byly zejména získány z knižní literatury popisující obecně rozpočtový proces, dále z analýzy dokumentů týkajících se rozpočtového procesu jednotlivých obcí dostupných na jejich webových

stránkách (např. rozpočet obce, rozpočtový výhled a závěrečný účet) a také informace získané z komunikace se členy orgánů obcí.

Diplomová práce je rozdělena do pěti kapitol, z nichž první a pátou tvoří úvod a závěr. Druhá kapitola je obecného charakteru a popisuje nejdříve legislativní rámec rozpočtového procesu a základní pojmy jako rozpočet obce, rozpočtový výhled, rozpočtové provizorium a rozpočtová opatření. Posléze jsou představeny zásady rozpočtového procesu, rozpočtová skladba a orgány obce. V neposlední řadě je teoreticky popsán samotný rozpočtový proces a jeho fáze.

Třetí kapitola je analytická a soustředí se na rozpočtový proces ve vybraných obcích. Pro tuto část byla vybrána města Hodonín, Nové město na Moravě, Uherské Hradiště a Humpolec. Tyto města byla vybrána na základě stejné velikostní struktury, kdy města Hodonín a Uherské Hradiště mají okolo 25 tisíc obyvatel, a Nové město na Moravě a Humpolec okolo 10 tisíc obyvatel. Jejich rozpočtový proces je samostatně podrobně popsán s jeho specifickými prvky u každého města.

Čtvrtá kapitola představuje srovnání jednotlivých aspektů rozpočtového procesu u vybraných obcí. Aspekty ke srovnání byly vybrány tyto: rozpočtový výhled, sestavení návrhu rozpočtu, projednání a schválení rozpočtu, rozpočtové provizorium, rozpočtová opatření, finanční výbor a závěrečný účet obce. Každá podkapitola této části obsahuje přehledně tabulkově zpracované otázky ohledně každého vybraného aspektu a následně jsou tyto otázky krátce zodpovězeny pro všechny města, aby byly lehce vidět shody a rozdíly v jednotlivých částech. Následně pod tabulkami jsou jednotlivé rozdíly v rozpočtových procesech zhodnoceny, a také jsou případně přidány postřehy a doporučení.

2 ZÁSADY ROZPOČTOVÉHO PROCESU OBCÍ

Nejdříve je nutné znát základní východiska rozpočtového procesu a pak může být porovnán jednotlivý rozpočtový proces vybraných obcí. V této kapitole proto bude vymezen legislativní rámec rozpočtového procesu, základní pojmy rozpočtu obce, zásady rozpočtového procesu obcí, rozpočtová skladba, orgány obce a rozpočtový proces obcí.

2.1 Legislativní rámec

Pro úspěšně fungování územní samosprávy je nezbytné vytvoření teoretických východisek. Jedná se zejména o východiska legislativní. Těmi se rozumí: vytváření zákonů, kde je specifikován vznik a postavení samosprávy, organizační struktura samosprávných orgánů, vymezena samostatná a přenesená působnost, vlastnictví majetku, možnost získávat vlastní finanční prostředky, sestavování vlastního rozpočtu atd. Při tvorbě rozpočtu obce a rozpočtovém procesu je nezbytné dodržovat platné zákony, vyhlášky a obecně závazné vyhlášky, které se těchto témat týkají. Jedině tak je možné zajistit efektivní, plnohodnotné a celkově úspěšné fungování každé obce.

Rozpočtový proces upravuje celé spektrum zákonů a nařízení. Mezi nejdůležitější zákony a vyhlášky, týkající se rozpočtového procesu, patří následující právní normy. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, který pojednává o základních pojmech rozpočtového procesu např. definice rozpočtu, rozpočtového výhledu, rozpočtových příjmech a výdajích, závěrečného účtu atd. Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě obsahuje třídění příjmů a výdajů dle jejich jednotlivých typů. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některých státním fondům uvádí, jaký procentuální podíl z celostátního hrubého výnosu z jednotlivých typů daní dostane obec od státu v rámci sdílených daní a stanovuje i kritéria, podle kterých se výnosy každé z obcí přidělí. Zákon č. 565/1990Sb., o místních poplatcích určuje seznam místních poplatků, které může obec na svém území vybírat a zároveň pravidla použití těchto poplatků. Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích stanovuje výčet správních poplatků, jejich sazby a pravidla použití. Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole obsahuje organizaci a rozsah finanční kontroly, kterou jsou orgány veřejné správy povinné provádět. Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků pojednává o povinnosti obce zajistit přezkoumání svého hospodaření krajským úřadem či auditorem na základě písemné smlouvy. V tomto zákoně je také stanoveno, co všechno musí být přezkoumáno a jaké závěry ze zjištěných informací vyplývají.

Mimo tyto nejdůležitější zákony a vyhlášky, týkající se rozpočtového procesu, je třeba také dodržovat následující právní normy: zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, vyhláška č. 442/2006 Sb., kterou se stanoví struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňující dálkový přístup, zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti a obecně závazné vyhlášky vydané přímo každou konkrétní obcí.

V souvislosti s legislativou územních samosprávných celků, je třeba zmínit Evropskou chartu místní samosprávy, která po vstupu České republiky byla zařazena do české legislativy. Jedná se o mezinárodní smlouvu v oblasti místní demokracie, kterou vytvořila Rada Evropy. Tato smlouva nabyla platnosti 1. září 1988 a pro Českou republiku se stala závaznou 1. září 1999. Mezi základní cíle této charty patří garantovat místním společenstvím právo na samosprávu, vymezit optimální vztah ústředních a místních vlád a zajistit politickou, správní a finanční nezávislost územním samosprávám. Samospráva je zde brána jako důležitý prvek jednotné Evropy, založená na principech demokracie, decentralizace moci a subsidiarity. Charta stanovuje evropské standardy územní samosprávy a funguje tak v podstatě jako evropská ústava územní samosprávy.¹

2.2 Základní pojmy z rozpočtového hospodaření

Tato kapitola je zaměřena na teoretické definování základní pojmů rozpočtu obce, které souvisí s rozpočtovým procesem. Jedná se o pojmy jako rozpočet, rozpočtový výhled, rozpočtové provizorium a rozpočtové opatření.

2.2.1 Rozpočet obce

Rozpočet obce je součástí soustavy veřejných rozpočtů a představuje nejdůležitější nástroj rozpočtového procesu, který zabezpečuje financování veřejných statků a služeb v samostatné i přenesené působnosti obce. Rozpočet obce zahrnuje položky očekávaných příjmů, schválených výdajů a ostatních peněžních operací nazvaných financování. Obsahuje rovněž tvorbu a užití peněžních fondů, ať už účelových nebo neúčelových. Obsah rozpočtu je upraven zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v platném znění. Rozpočet obcí může být pojímán z mnoha hledisek, přičemž všechny hlediska působí zároveň.

¹ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

Rozpočet je decentralizovaný peněžní fond, ve kterém se soustřeďují veřejné příjmy, které se rozdělují a používají k financování veřejných statků. Rozpočet obecně bývá rozdělen na rozpočet běžný a kapitálový. Běžný rozpočet je bilancí běžných příjmů a výdajů, z nichž většina se každoročně opakuje a vztahuje se k danému rozpočtovému roku např. provozní potřeby. Kapitálový rozpočet je bilancí kapitálových příjmů a výdajů, které jsou zpravidla jednorázové a neopakovatelné např. investice do majetku.

Rozpočet je bilancí příjmů a výdajů obce za rozpočtové období z účetního hlediska. O vyrovnaném rozpočtu hovoříme tehdy, pokud příjmy se rovnají výdajům. Přebytkový rozpočet je takový, kdy příjmy jsou vyšší než výdaje. Schodkovým rozpočtem nazýváme rozpočet, kdy jsou výdaje vyšší než příjmy. Rozpočet by měl být, podle zákona o rozpočtových pravidlech, především sestaven jako vyrovnaný, kdy se přijaté příjmy rovnají výdajům. Může být však schválen i rozpočet schodkový, ale za podmínky, že tento deficit bude kryt úvěrem či půjčkou, případně přebytky z minulých let. Jestliže je rozpočet přebytkový, může být přebytek použit na tvorbu rezervy, peněžního fondu či na splacení dluhu.

Rozpočet je také finanční plán, dle kterého obec hospodáří v průběhu rozpočtového roku a díky němu má komplexní přehled o hospodaření obce. Během rozpočtového období přicházejí jednotlivé druhy plánovaných i neplánovaných příjmů, z kterých jsou postupně hrazeny výdaje. Mezi povinnosti obce patří sestavování rozpočtového výhledu pro střednědobé plánování za účelem zabezpečení kvalitního hospodaření obce.

Rozpočet obce může být také pojímán jako nástroj: prosazování cílů obecní politiky na úrovni obecní samosprávy, realizace koncepce udržitelného sociálně-ekonomického rozvoje daného území, prosazování poslání územní samosprávy, financování volebních programů, prosazování lokálních zájmů a preferencí obyvatelstva, které žije na daném území.

Rozpočet plní, mimo fiskální funkci, tyto základní funkce: alokační, redistribuční a stabilizační. Alokační funkce zajišťuje financování lokálních potřeb, kdy dochází k přerozdělení prostředků podle aktuálních požadavků a potřeb zúčastněných subjektů. Disponibilní prostředky by měly být co nejlépe či nejúčelněji rozděleny vzhledem k potřebám občanů nebo i ostatních subjektů. Redistribuční funkce označuje přerozdělování získaných peněžních prostředků. Formou příjmů se dostane do rozpočtu určitý objem peněžních prostředků a pomocí redistribuce dojde na základě rozhodnutí k jejich přesunu k jiným subjektům. V jaké míře, jakým způsobem a jaké konkrétní subjekty či lidské činnosti budou

podporovány, závisí na záměrech každé obce. Stabilizační funkce zajišťuje dlouhodobou hospodářskou stabilitu každé municipality. Hlavním jejím cílem je, aby rozpočet a hospodaření obce bylo dlouhodobě stabilizováno a tím byla zajištěna dlouhodobá existence a fungování.

Z výše uvedených funkcí, které rozpočet plní, vyplývají tři roviny rozpočtu: rozhodovací, kontrolní a řídicí. Rozhodovací rovina znamená, že územní celek rozhoduje o tom, čeho chce dosáhnout. Řídicí rovina vyjadřuje alokaci zdrojů mezi jednotlivé organizační jednotky obce, které ke své činnosti potřebují mít k dispozici potřebné prostředky. Kontrolní rovina vyjadřuje, kolik územní celek finančních prostředků získá a vydá, a kolik může na jaký účel poskytnout.²

2.2.2 Rozpočtový výhled

Rozpočtový výhled obce je pomocný nástroj, který slouží pro střednědobé finanční plánování. Sestavuje se zpravidla na období 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Má tedy klouzavý charakter, to znamená, že každý následující rok se výhled prodlouží o rok dopředu. Rozpočtový výhled vychází zejména z uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků. Obsahuje především údaje o celkových příjmech, výdajích, pohledávkách a závazcích. U dlouhodobých závazků se uvádí jejich dopady na hospodaření územního samosprávného celku po celou dobu trvání závazku. Prostřednictvím rozpočtového výhledu obec zvažuje své potřeby a své finanční možnosti, rozpočtový výhled je tak v podstatě finančním zobrazením cílů a priorit rozvoje obce. Je také důležitý pro plánování investičních potřeb a na možnostech jejich financování. Rozpočtový výhled je oproti rozpočtu zaměřen na budoucnost a na střednědobé plány. Naopak rozpočet představuje krátkodobé plánování. Dá se obecně říci, že čím větší pozornosti je věnována rozpočtovému výhledu, tím kvalitnějším je podkladem pro sestavení rozpočtu.

Obec by měla při sestavování rozpočtového výhledu vycházet z podrobné analýzy svého minulého a současného hospodaření, a také brát v potaz současnou situaci na území obce. Rozpočtový výhled tak zlepšuje strategické a dlouhodobé plánování, poskytuje rychlou orientaci ve financování rozvoje obce, vypovídá o jejích budoucích potřebách a zdrojích jejich krytí. Je třeba zdůraznit, že je nutné rozpočtový výhled pravidelně aktualizovat, neboť

² PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0

hospodaření obcí se neustále vyvíjí a dochází tak ke změnám realizovaných záměrů. Zejména předpovídání budoucích příjmů je považováno za obtížnou část při sestavování rozpočtového výhledu. Výdaje si obec sama stanoví a řídí, ale objem příjmů, které obec získá, může záviset na mnoha faktorech např. na ekonomické situaci země či na změně legislativy, které je pro obce v dlouhodobém horizontu těžké reálně odhadnout. Aby byla zajištěna zásada reálnosti rozpočtového výhledu, nelze nadhodnocovat příjmy a podhodnocovat výdaje budoucích let.³

Každá obec povinna sestavovat rozpočtový výhled. Pokud tak obec neučiní (jde o správní delikt), hrozí obci pokuta ve výši až jeden milion korun českých. Ani zákon o obcích ani zákon o rozpočtových pravidlech neurčuje přesně, kdo je obci povinen sestavit a projednat rozpočtový výhled. Ovšem vzhledem k hierarchii řízení v obcích, se dá předpokládat, že orgánem, který ho bude schvalovat, bude zastupitelstvo obce. Také tyto zákony ani necharakterizují přesnou podobu rozpočtového výhledu či postup přípravy a nevymezuje žádné sankce v případě, že obec nevychází z rozpočtového výhledu. A tak se prakticky může stát, že rozpočtový výhled obce může být zastaralý a nepřinášet uživatelům žádné aktuální údaje, a přesto se obec nedopouští žádného správního deliktu. Sestavení rozpočtového výhledu tak může být pouze formálním splněním dané povinnosti, aniž by splňoval svůj účel.⁴

2.2.3 Rozpočtové provizorium

Pokud rozpočet není sestaven a schválen k 1. lednu rozpočtového roku, má obec povinnost hospodařit na základě rozpočtového provizoria. Pokud by nebylo schváleno rozpočtové provizorium, došlo by k porušení rozpočtové kázně. Do kompetence zastupitelstva územního celku patří stanovení pravidel pro hospodaření podle provizoria, které určí na svém posledním zasedání v roce, který předchází roku, na něž měl být rozpočet schválen. Zákon o rozpočtových pravidlech nestanovuje přesně pokyny, jak by tato pravidla měla vypadat a ponechává je tak plně na zvážení zastupitelstva obce. Ovšem pravidla hospodaření podle provizoria musí být stanoveny tak, aby byla zajištěna plynulost hospodaření a běžný chod obce.⁵

³ CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International - Česká republika, 2008, ISBN 978-80-87123-06-5

⁴ Zákon č. 250/2000 sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004, 357 s. ISBN 80-7261-086-4.

Většinou je považováno za rozpočtové provizorium rozpočet předcházejícího roku, kdy je vypočtena za každý měsíc 1/12 příjmů a výdajů nebo se také může hospodařit podle rozpočtového výhledu na měsíc či se hospodaří podle navrhnutého, ale zatím neschváleného rozpočtu. Až bude schválen rozpočet, tak se příjmy a výdaje rozpočtového provizoria stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.⁶

2.2.4 Rozpočtová opatření

Rozpočet může být po jeho schválení změněn vlivem jiného vývoje vnitřního i vnějšího prostředí, tyto rozpočtové úpravy jsou nazývány rozpočtovými opatřeními. Rozpočtová opatření tak reagují na předem neznámé, nepředvídatelné či nově vzniklé skutečnosti, které ovlivňují chod hospodaření obce. Pro rozpočtová opatření platí stejná pravidla jako pro rozpočet obecně. Rozpočtová opatření se zaznamenávají v časové posloupnosti.⁷

V zákoně o rozpočtových pravidlech je uvedeno několik důvodů, kdy je možno rozpočtová opatření provést: změny v organizaci hospodářství financovaného rozpočtem, změny právních předpisů ovlivňujících výši příjmů a výdajů, a změny objektivně působících skutečností ovlivňujících plnění rozpočtu příjmů či výdajů. Dále rozpočtová opatření se provádějí povinně ze zákona: pokud jde o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu (např. byly dodatečně zvýšeny či sníženy dotace z jiného veřejného rozpočtu), pokud jde o změny závazných ukazatelů vůči jiným osobám (např. pokud by mělo dojít k jinému rozdělení finančních prostředků) a pokud hrozí nebezpečí vzniku rozpočtového schodku (např. je nutno omezit výdaje nebo použít nové zdroje financování).⁸

Schvalování rozpočtových opatření je v pravomoci zastupitelstva obce dle č. 128/2000 Sb., o obcích. Zastupitelstvo obce ovšem může udělit tuto pravomoc i radě obce, a pokud není rada ustanovena, tak případně i starostovi. Rada obce je tedy také oprávněna provádět rozpočtová opatření, ale jen v rozsahu stanoveném zastupitelstvem. Rada obce může být zmocněna provádět jen některá rozpočtová opatření, většinou opatření do stanoveného limitu, nebo opatření v plném rozsahu.

Rozpočtovým opatřením může být přesun finančních prostředků mezi jednotlivými položkami, aniž by došlo k úpravě celkového objemu rozpočtu, např. může jít o přesuny

⁶ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

⁷ LORENC, Jiří a Jana KAŠPÁRKOVÁ. *Rozpočtová skladba a účetnictví 2014 pro územní samosprávné celky*. Praha: M Lordy, 2014. ISBN 978-80-2605-920-2.

⁸ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

z položky na položku nebo z § na § u jednotlivých příjmů nebo výdajů. Dále se může jednat o použití nových příjmů k úhradě nových rozpočtových výdajů např. přijetí účelové dotace, kdy se zvyšuje objem příjmů i výdajů. Rozpočtovým opatřením také je vázání rozpočtových výdajů, kdy krytí výdajů je ohroženo neplněním rozpočtových příjmů. Někdy je potřeba, aby si obec sjednala půjčku či úvěr, aby rozpočtová opatření mohla být provedena.

Je důležité si uvědomit, že rozpočtová opatření musí být nejdříve schválena a až potom mohou být použity finanční prostředky na jiné účely či navýšit rozpočet. V praxi to například znamená, že nejdříve musí být podepsána příslušná smlouva a až potom je možno provádět rozpočtová opatření. Pokud by tomu tak nebylo, bylo by to považováno za porušení zákona č. 320/2000 Sb., o finanční kontrole v platném znění tzv. porušení rozpočtové kázně. Vždy tak platí základní rovnice pro sestavování rozpočtu: Příjmy + / - Financování = Výdaje. Co se týče zveřejňování rozpočtových opatření, tak zákon o rozpočtových pravidlech nestanovuje povinnost zveřejňovat informace o rozpočtových opatřeních, obce nemají stanoveny rozsah nebo termín zveřejňování těchto informací. Veřejnost má možnost se dozvědět o změnách rozpočtu na zasedání zastupitelstva, které jsou veřejné, a také na zveřejněném programu zasedání zastupitelstva obce, které je povinně zveřejňováno. Ovšem pokud byla pravomoc schvalování rozpočtového opatření přesunuta na radu obce nebo starostu, tak v tom případě občan se nemusí dozvědět o změnách, protože jejich zasedání jsou neveřejné.⁹

2.3 Zásady rozpočtového procesu

Je třeba mít na paměti, že při sestavování rozpočtu a při rozpočtovém procesu jako takovém je nezbytné dodržovat určité rozpočtové zásady. Rozpočtové zásady se dají charakterizovat jako souhrn společných rysů veřejného rozpočtu, které napomáhají splnit účel rozpočtu. Tyto rozpočtové zásady se postupně formovaly v průběhu historického vývoje státního rozpočtu a rozpočtového procesu, a i nadále dochází neustále k jejich vývoji.

Mezi zásady rozpočtového procesu patří:

- zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu,
- zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu,
- zásada dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu,
- zásada účelovosti rozpočtu,

⁹ LORENC, Jiří a Jana KAŠPÁRKOVÁ. *Rozpočtová skladba a účetnictví 2014 pro územní samosprávné celky*. Praha: M Lordy, 2014. ISBN 978-80-2605-920-2.

- zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu,
- zásada transparentnosti a publicity rozpočtu,
- zásada efektivnosti a hospodárnosti rozpočtu.

Zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu vyjadřuje, že rozpočet sestavován a schvalován každoročně na jeden následující rok dopředu. Není možné tedy vynechat sestavení rozpočtu na nějaký rok nebo sestavit rozpočet na delší časové období. Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním. **Zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu** požaduje, aby sestavený a schválený rozpočet byl reálný, a to na straně příjmů a výdajů. Zdůrazňuje opatrnost při sestavování rozpočtových příjmů, které jsou založeny na odhadech, a výdajů, tak by rozpočet odpovídal co nejvíce reálným předpokladům. Nesmí docházet ke zkreslení údajů uvedených v rozpočtu. **Zásada dlouhodobé vyrovnanosti** dříve vyžadovala požadavek, aby rozpočet byl vždy sestaven jako vyrovnaný, ale v současné době tato zásada připouští krátkodobou nevyrovnanost rozpočtu, ale zase klade důraz na dlouhodobou vyrovnanost rozpočtu, kdy výše příjmů by měla odpovídat výši výdajů. **Zásada účelovosti** říká, že finanční prostředky mají být použity pouze pro ty účely, ke kterým byly v rozpočtu schváleny, nemá docházet k samovolné změně účelu použití jednotlivých finančních prostředků bez předešlého odsouhlasení. **Zásada úplnosti a jednotnosti** se zaměřuje na to, aby v rozpočtu byly zachyceny všechny příjmy a výdaje, a aby byl rozpočet jasný, konkrétní a přehledný. **Zásada transparentnosti a publicity rozpočtu** za prvé zdůrazňuje přehlednost rozpočtu, která je zajišťována třídění příjmů a výdajů dle závazné rozpočtové skladby, to zajišťuje mimo jiné i vzájemnou srovnatelnost rozpočtů. Za druhé nezbytnost zveřejnění sestaveného a schváleného rozpočtu na úřední desce a na webových stránkách obce, aby občané mohli mít možnost se k němu případně vyjádřit. **Zásada efektivnosti a hospodárnosti rozpočtu** určuje, že rozpočet by měl být sestaven takových způsobem, aby nedocházelo k neekonomickému plýtvání finančních prostředků, ba naopak prostředky by měly být co nejekonomičtěji použity.¹⁰

2.4 Rozpočtová skladba

Podrobné třídění příjmů a výdajů dle rozpočtové skladby pro všechny veřejné rozpočty upravuje zákon č. 218/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů. Jednotné třídění příjmů

¹⁰ LORENC, Jiří a Jana KAŠPÁRKOVÁ. *Rozpočtová skladba a účetnictví 2014 pro územní samosprávné celky*. Praha: M Lordy, 2014. ISBN 978-80-2605-920-2

a výdajů všech veřejných rozpočtů zajišťuje jednotnost a přehlednost rozpočtů a mimorozpočtových fondů v rozpočtové soustavě, analyzování příjmů a výdajů v rozpočtové soustavě v čase, sumarizaci příjmů a výdajů rozpočtové skladby prostřednictvím tzv. konsolidace, a zajištění potřebných informací a jejich využití v rozpočtové politice.

Rozpočtová skladba třídí příjmy a výdaje z několika hledisek. **Odpovědnostní hledisko** představuje třídění příjmů a výdajů státního rozpočtu dle správců kapitol. Toto hledisko zohledňuje odpovědnost (popřípadě působnost) subjektu, který finanční prostředky spravuje, a je závazné pouze pro státní rozpočet, územně samosprávné jednotky se mohou rozhodnout, jestli toto třídění využijí či nikoliv. **Druhové hledisko** klasifikuje příjmy a výdaje podle druhu, ze kterého nebo na který jsou finanční prostředky použity. Třídí operace do tří základních okruhů: příjmy, výdaje a financování. Druhové hledisko klasifikuje příjmy a výdaje na třídy, seskupení položek, podseskupení položek a na položky. V rámci rozpočtová skladby existují následující třídy: třída 1 – Daňové příjmy, třída 2 – Nedaňové příjmy, třída 3 – Kapitálové příjmy, třída 4 – Přijaté transfery, třída 5 – Běžné výdaje, třída 6 – Kapitálové výdaje, třída 8 – Financování.¹¹

Odvětvové hledisko člení příjmy a výdaje podle odvětví tj. druhu činnosti, dává informaci o tom, na jaký účel byl daný výdaj použit a z jaké oblasti byly příjmy realizovány. Odvětvové třídění klasifikuje příjmy a výdaje na skupiny, oddíly, pododdíly a paragrafy. V rámci odvětvového hlediska existují následující skupiny: Skupina 1 – Zemědělství a lesní hospodářství, Skupina 2 – Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, Skupina 3 – Služby pro obyvatelstvo, Skupina 4 – Sociální věci a politika zaměstnanosti, Skupina 5 – Bezpečnost státu a právní ochrana, Skupina 6 - Všeobecná veřejná správa a služby. **Konsolidační hledisko** třídí výdaje a příjmy uvnitř soustavy veřejných rozpočtů a ostatních peněžních fondů a příjmů, které vznikají uvnitř této soustavy. Tyto příjmy a výdaje jsou tříděny podle stupňů konsolidace. Stupněm konsolidace se rozumí okruh veřejných rozpočtů a jiných veřejných peněžních fondů, mezi kterými peněžní převody představují na jedné straně příjmy těchto rozpočtů a na druhé straně výdaje těchto rozpočtů. Konsolidace je prováděna na různých úrovních veřejných rozpočtů: nejnižší úroveň je úroveň vykazující jednotky (organizace), dále je prováděna na úrovni okresu, na úrovni kraje, na celostátní úrovni. Konsolidace umožňuje vyloučit zdvojení (duplicitu) jak na straně příjmů tak výdajů, vznikající z převodů mezi jednotlivými veřejnými rozpočty různých úrovní např. státní rozpočet - rozpočet obce, kraje,

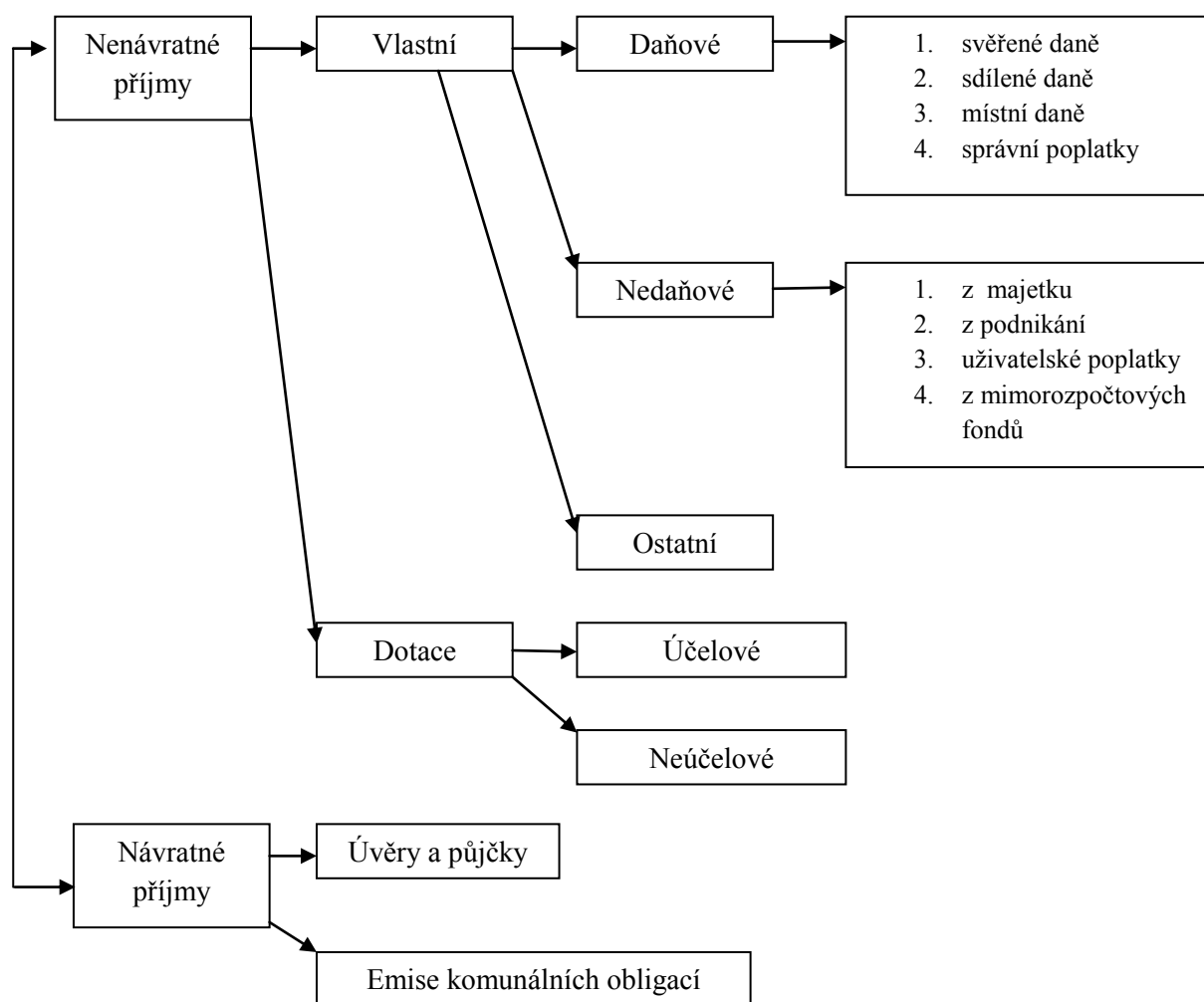
¹¹ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1

rozpočet obce - rozpočet příslušné příspěvkové organizace. Kdyby se neprováděla konsolidace, tak by dané položky byly v rozpočtu započítávány dvakrát možná i vícekrát, tím by docházelo ke zkreslení a znehodnocení údajů.

2.4.1 Příjmy obcí

Příjmy obce rozumíme veškeré nenávratné i návratné finanční prostředky, opěťované i neopěťované, z domácí ekonomiky či ze zahraničí, včetně přijatých darů a dotací, a přijatých splátek půjček. Příjmy rozpočtu obce jsou značně různorodé. Příjmy obcí mohou být odlišeny z ekonomického hlediska a to znamená, že některé příjmy může územní samospráva ovlivnit (svým rozhodnutím, činností) a některé naopak nemůže ovlivnit, proto jsou závislé na rozhodnutí států. Příjmy územně samosprávných celků lze rozdělit na příjmy vlastní (daňové příjmy, nedaňové příjmy a ostatní) a dotace (účelové a neúčelové dotace).

Obr. 2.1 Příjmy obecního rozpočtu

Zdroj: PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 267 s. ISBN 978-80-7357-351-5. Vlastní zpracování.

Daňové příjmy tvoří největší zdroj příjmů pro rozpočet obce, v průměru se podílejí z 60 % na celkových příjmech obcí. Některé příjmy získává obec na základě přerozdělení a některé zase vybírá sama obec. Daňové příjmy tak zahrnují sdílené daně, svěřené daně i místní a správní poplatky.

Sdílené daně tvoří rozhodující příjem obecních rozpočtů. Tyto daně jsou rozdělovány jednotlivým územně samosprávným celkům dle procenta z celkového hrubého výnosu daně na státní úrovni, které je stanoveno vyhláškou o rozpočtovém určení daní a dle dalších kritérií, které jsou stanoveny také touto vyhláškou. Mezi svěřené daně patří daň z příjmů fyzických a právnických osob, a daň z přidané hodnoty. Příjem z těchto daní je určen na výkon samostatné působnosti obce, měli by sloužit k rozvoji obce a uspokojování potřeb svých občanů. Tyto příjmy nejsou tedy účelově vázány, nepodléhají finančnímu vypořádání se státním rozpočtem a obce nemají povinnost jejich nevyčerpanou část vracet.¹²

Daňové příjmy rozpočtu obcí tvoří podle § 4, odst. 1 zákona o rozpočtovém určení daní od 1. 1. 2016:

- podíl na 20,83 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů,
- podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně (zálohy na daň) z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- podíl na 23,58 % z 60 % z celostátního výnosu daně (zálohy na daň) z příjmů fyzických osob z podnikání,
- podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob (s výjimkou daní placených obcemi a kraji),
- podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně,

¹² Zdroj: PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 267 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

- 30 % z výnosu záloh na daň z příjmů fyzických osob (z podnikání), které mají na území obce bydliště ke dni splatnosti včetně dodatečně přiznané nebo dodatečně vyměřené daně.

Kritéria, podle kterých se podíl příjmů obcí připisuje:

- poměru započtené výměry katastrálních území obce k celkové započtené výměře katastrálních území všech obcí, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,03,
- poměru počtu obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,10,
- poměru počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí k počtu těchto dětí a žáků za všechny obce, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,07,
- poměru násobku postupných přechodů, vypočteného pro obec pomocí koeficientů postupných přechodů, k součtu násobků postupných přechodů vypočtených za ostatní obce, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,80 a dále násobeného celkovým procentem, kterým se na části celostátního hrubého výnosu daní podílejí ostatní obce.

Tabulky s používanými koeficienty se nachází v přílohách vyhlášky o rozpočtovém určení daní. Ministerstvo financí ČR zveřejňuje, ve spolupráci s Českým statistickým úřadem a s Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním, vypočtený konkrétní podíl pro každou obec a to vyhláškou, která se vydává každoročně s účinností od 1. září.¹³

Svěřené daně nebo-li výlučné daně plynou přímo do rozpočtu obce a mezi tyto daně patří daň z nemovitých věcí, která se nachází na katastrálním území obce a daň z příjmů právnických osob, je-li poplatníkem obec (obec si tak platí daň sama sobě). Největší výhodou svěřených daní je, že samy obce mohou částečně ovlivnit její výši. Daň z nemovitých věcí může obec částečně ovlivňovat prostřednictvím koeficientů: koeficientem podle velikosti obce, místním koeficientem a koeficientem 1,5. Ovlivňováním těchto koeficientů obce ovlivní výsledný příjem plynoucí z této daně. Koeficient podle velikosti obce je každé obci přiřazen podle počtu obyvatel. Obce ovšem mají možnost, na základě svého zvážení, koeficient zvýšit o jednu kategorii, nebo snížit až o tři kategorie. Místní koeficient můžou obce vyhláškou zvyšovat ze základní úrovně 1 na hodnoty 2, 3, 4 a 5, a tím samozřejmě zvyšují výši daně

¹³ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

z nemovitostí. Každá obec může také zavést koeficient ve výši 1,5, kterým je možno zvýšit daňovou povinnost u vybraných nemovitostí.

Součástí daňových příjmů jsou i místní a správní poplatky. Místní poplatky tvoří velký příjem pro rozpočty obce, průměrně nepřesahují ani 2 % z celkových příjmů obecních rozpočtů, ale přesto vhodně doplňují příjmy obce. Obce mohou vybírat místní poplatky na základě zmocnění zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.¹⁴

Podle §1 tohoto zákona o místních poplatcích mohou obce vybírat tyto poplatky:

- poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.¹⁵

Samotná obec rozhodne, zda vůbec nějaké a jaké z výčtu místních poplatků na svém území zavede. Pokud obec nějaký místní poplatek zavede, tak v tomto zákoně je uvedeno, koho by se daný poplatek týkal, kdo by byl naopak osvobozen a jaké maximální sazby poplatku je možno použít atd. Obce si mohou sazby místních poplatků sami upravovat podle svých potřeb, ale nesmí přesáhnout určitou maximální hranici stanovenou tímto zákonem. Zavedení místního poplatku musí být stanoveno obecně závaznou vyhláškou, která musí být zveřejněna na úřední desce obecního úřadu.

Správní poplatky jsou vybírány obcemi v rámci jejich přenesené působnosti a jsou upraveny zákonem č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Správními poplatky jsou: vydání opisu rodného, oddacího nebo úmrtního listu, ověření pravdivosti dokladů, vydání občanského průkazu, vystavení stavebního povolení atd.

¹⁴ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1

¹⁵ zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

Sazby za správní poplatky jsou jednotné na celém území, obce tak nemohou jejich výši ovlivňovat. Poplatky za úkony plynou přímo do obecního rozpočtu. Správní poplatky představují v podstatě ekvivalentní platbu, jelikož obec poskytne za poplatek na oplátku určitou službu.

Nedaňové příjmy jsou ovlivnitelné vlastní aktivitou obce, jsou tak závislé pouze a výhradně na rozhodnutích orgánů obce popřípadě ji zřízených a založených organizací. Tyto příjmy obec získává ze správy svého majetku či z činností, které zabezpečuje. Mezi daňové příjmy patří zejména příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky, příjmy z mimorozpočtových fondů, sankční platby a ostatní nedaňové příjmy jako jsou např. dary, výnosy z veřejných sbírek a další. Příjmy z vlastního podnikání se rozumí zisk obecních podniků, podíl na zisku podniků s majetkovým vkladem obce, příjmy z pronájmu nebo z prodeje majetku, a příjmy z finančního investování. Uživatelské poplatky se platí za různé lokální a regionální smíšené veřejné statky, může se jednat například o poplatek za sběr odpadu, hřbitovní služby a různé kulturní akce atd. Sankční platby jsou vybírány za porušení zákon, mohou být uloženy ve správním či přestupkovém řízení.

Druhým nejvýznamnější příjem rozpočtu obce jsou **dotace**. Dotace jsou vyjádřením přerozdělovacích procesů uvnitř veřejného sektoru. Hlavním účelem dotací je snížení meziregionálních rozdílů. Ze všech úrovní veřejného rozpočtu mohou plynout dotace do obecního rozpočtu. Ty dotace, které plynou obcím ze státního rozpočtu upravuje zákon o rozpočtových pravidlech. Dotace se člení na nárokové a nenárokové, a také podle účelu na účelové a neúčelové. Dotace jsou poskytovány buď na investiční, nebo na neinvestiční účely.

Účelové dotace jsou poskytnuty podle předem stanovených zásad a musí být použity pouze na účel, pro který byly poskytnuty, pokud by tomu tak nebylo, dopouští se obec tzv. porušení rozpočtové kázně a finanční prostředky musí zpět přejít na poskytovatele. Na konci rozpočtového období dochází k vyúčtování účelové dotace s poskytovatelem, pokud některou část dotace obec nevyužila, musí ji vrátit zpět poskytovateli. Účelovými dotacemi mohou být například: dotace na podporu financování sociálních, kulturních potřeb, dále vzdělávacích aktivit, dopravy a údržby silnic. Naopak neúčelové dotace nemají vymezeny podmínky využití, a tak obec s nimi může nakládat dle vlastního uvážení. Jediné omezení neúčelové dotace vyplývá z toho, jestli jsou určeny na financování kapitálových nebo běžných výdajů. Mezi neúčelové dotace patří například příspěvek na výkon státní správy k zabezpečení úkolů vyplývajících z přenesené působnosti (je poskytována ze státního rozpočtu).

Nárokové dotace jsou obcím poskytnuty automaticky a jsou spjaty s jistými veřejnými službami, které obec vykonává dle předem stanovených podmínek v přenesené působnosti. Zákon o obcích stanovuje povinnost státu přispívat obcím na plnění úkolů v přenesené působnosti. Naopak nenárokové dotace nejsou obcím poskytovány automaticky, obce musí zažádat o tuto dotaci a také splnit většinou mnoho podmínek pro jejich udělení. Nenárokové dotace jsou především vypisovány ministerstvy, státními fondy, kraji či Evropskou unií (strukturální fond EU). Může se jednat o dotace na rozvoj obcí (měst), infrastruktury či třeba ochrany životního prostředí. Zejména jde o dotace na investiční aktivity, protože obce zpravidla nemají dostatek finančních prostředků na rozsáhlé investiční projekty.

Ostatní příjmy obcím mohou být tvořeny výnosy z veřejných sbírek, z dědění, poplatky týkající se životního prostředí a dary atd. Kromě výše zmíněných nenávratných příjmů mohou obce získat ještě **návratné příjmy**, kterými mohou být půjčky, úvěry, směnky, návratná finanční pomoc či emise komunálních dluhopisů. Tento druh příjmů má zvláště význam při financování dlouhodobých investic. Každá obec by ale měla vždy pečlivě zvážit využití těchto prostředků, zda úvěr či půjčka by neohrozila hospodaření obce.¹⁶

2.4.2 Výdaje obcí

Výdaje obce zásadně ovlivňují její rozvojové možnosti a objem poskytovaných služeb. Je nutné si uvědomit, že výdaje se odvíjí od rozsahu příjmů, vytvořených rezerv v minulých letech (přebytky rozpočtu) a dále například schopností obce si zvýšit své příjmy návratnými příjmy (půjčky, úvěry). Obce musí své výdaje plánovat pečlivě, tak aby byl zajištěn chod obce a nebylo ohroženo financování obce. Výdaje obcí lze členit z mnoha hledisek například: z ekonomického hlediska (běžné, kapitálové), dle rozpočtové skladby, dle infrastruktury (ekonomické, sociální), dle funkce veřejných financí (alokační, redistribuční, stabilizační) a dle rozpočtového plánování (plánované, neplánované) atd. Výdaje obcí se nejčastěji rozčleňují na běžné a kapitálové výdaje.

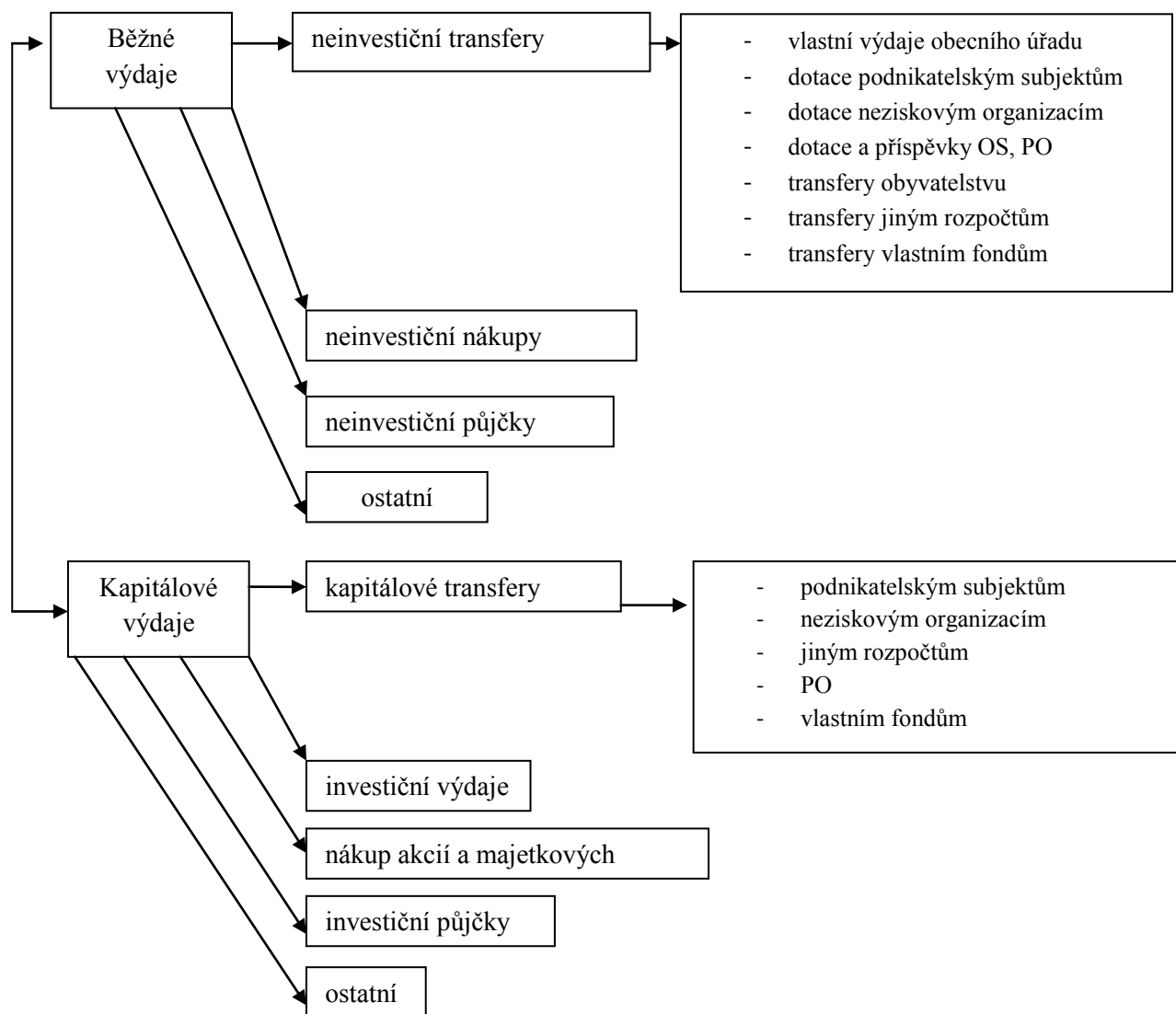
Běžné výdaje obce jsou takové výdaje, které souvisí s každodenním provozem obce, jedná se o výdaje neinvestiční a pravidelně se opakující. Běžné výdaje zahrnují neinvestiční nákupy, neinvestiční transfery a neinvestiční půjčky. Mezi tyto výdaje patří například: výdaje na mzdy, na nákup materiálů a služeb, na opravu a údržbu, provozní příspěvky vlastním

¹⁶ LORENC, Jiří a Jana KAŠPÁRKOVÁ. *Rozpočtová skladba a účetnictví 2014 pro územní samosprávné celky*. Praha: M Lordy, 2014. ISBN 978-80-2605-920-2.

organizacím, příspěvky také jiným organizacím, provoz škol, údržba silnic, na zajištění provozu veřejného osvětlení a veřejného prostranství atd.

Kapitálové výdaje jsou představovány investicemi do majetku obce, které mají vytvářet nové majetkové hodnoty, ze kterého je očekáván užitek v následujících letech. Dále na rozdíl od běžných výdajů jsou jednorázové, nesouvisí s běžným provozem, jsou zvláště investiční a často souvisí s financováním dlouhodobých investičních záměrů, tzn. přesahující jedno rozpočtové období. Mezi kapitálové výdaje může například patřit: nákup pozemků, budov, dopravních prostředků a akcií, rekonstrukci budov a financování investičních akcí v obci.¹⁷

Obr. 2.2 Příjmy obecního rozpočtu

¹⁷ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5. Vlastní zpracování.

2.4.3 Financování

Je důležité si uvědomit, že rozpočet je bilancí příjmů a výdajů, kdy rozdíl mezi nimi je vyrovnáván financujícími operacemi (financováním). Financování tak říká, jak jsou využity finanční prostředky v případě přebytku rozpočtu obec nebo naopak, jak je kryt deficit rozpočtu. Vždy musí platit rovnice: příjmy – výdaje = (+) přebytek / (-) schodek = - /+ financování. Financování má vždy opačné znaménko než výsledné saldo rozpočtu, neboť rozpočet vyrovnává.

Pokud výsledné saldo rozpočtu ukazuje, že příjmy jsou nižší než výdaje, je nutné ve financování říci, jak bude tento schodek uhrazen. Schodek může být uhrazen snížením finančních prostředků na vlastních účtech obce, nebo půjčkou (obec získá návratné příjmy, které musí být časem splaceny), nebo se deficit pokryje splátkami z půjček v minulosti, které obec poskytla někomu jinému. Pokud výsledné saldo rozpočtu ukazuje, že příjmy jsou vyšší než výdaje, tak je třeba ve financování říci, kde bude přebytek uložen. Přebytek může být uložen na vlastní účet obce, použit na úhradu splátek půjčených v minulosti či může být zapůjčen.¹⁸

2.5 Orgány obce

Jak předpokládá obecní zřízení, tak správa obce není v rukou jen jednoho jediného orgánu, a to zastupitelstva, ale na její správě se podílí v odlišném rozsahu i další orgány, kterými jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Orgánem obce může být také komise, jestliže jí byl svěřen výkon přenesené působnosti nebo taktéž obecní policie.

2.5.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce se skládá z členů zastupitelstva obce, jejichž počet se na každé volební období stanoví v souladu se zákonem o obcích č. 128/2000 Sb., přičemž počet členů zastupitelstva musí být vždy lichý kvůli hlasování a je určen podle počtu obyvatel dané obce a velikosti územního obvodu. Zákon o obcích stanovuje rozpětí členů zastupitelstva podle pevně daných velikostních kategorií, jak lze vidět v Tab. 2.1

Nutno podotknout, že zastupitelstvo je voleno na čtyřleté funkční období v tajných, přímých a rovných volbách. Každý zvolený zastupitel má svá práva a povinnosti. Všechna rozhodnutí, která zastupitelstvo obce udělá, jsou přijímána na základě hlasování.

¹⁸ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1

Zastupitelstvo obce je tedy usnášeníschopné, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech členů a k platnému usnesení, rozhodnutí nebo volbě je potřeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva.

Tab. 2.1 Počet členů zastupitelstva dle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva
do 500	5 až 15
nad 500 do 3 000	7 až 15
nad 3 000 do 10 000	11 až 25
nad 10 000 do 50 000	15 až 35
nad 50 000 do 150 000	25 až 45
nad 150 000	35 až 55

Zdroj: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích [online]. Vlastní zpracování.

Obecní zastupitelstvo se schází dle potřeby, nejméně však jednou za tři měsíce. Zasedání zastupitelstva obce svolává a řídí starosta obce a jsou veřejná, což znamená, že obecní úřad musí informovat občany obce o místě, čase a programu konání zastupitelstva na úřední desce obecního úřadu, nejpozději sedm dnů před samotným zasedáním. Jak velký prostor k vyjádření k projednávaným věcem a způsobu vyjádření dá zastupitelstvo občanům obce je upraveno v jednacím řádu. Diskuse je tedy mnohdy považována za nejdůležitější část jednacího řádu. Nikdy by však nemělo dojít k tomu, že jednací řád odepře nebo bude omezovat práva občanů nebo opozičním členů.¹⁹

Zastupitelstvo obce je charakterizováno také jako nejvyšší samosprávný orgán obce, protože rozhoduje o těch nejvýznamnějších záležitostech spadajících do samostatné působnosti obcí. Mezi ně patří například tyto:

- schvaluje program rozvoje obce,
- schvaluje rozpočet obce, závěrečný účet obce a účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni,
- zřizuje trvalé i dočasné peněžní fondy obce,
- zřizuje a ruší příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvaluje jejich zřizovací listiny,

¹⁹ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004, 357 s. ISBN 80-7261-086-4.

- rozhoduje o založení nebo rušení právnických osob, schvaluje jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakládací smlouvy a stanovy a rozhoduje o účasti v již založených právnických osobách,
- vydává obecně závazné vyhlášky místního referenda,
- navrhuje změny katastrálních území uvnitř obce, schvaluje dohody o změny hranic obce a o slučování obcí,
- rozhoduje o spolupráci obce s jinými obcemi,
- zřizuje a ruší výbory, volí jejich předsedy a dalších členy a odvolává je z funkce, volí (z řad členů zastupitelstva obce) starosty, místostarosty a dalších členů rady obce a odvolává je z funkce.

V případě, že není v obci zřízena rada obce, tak zastupitelstvo vydává také nařízení obce, což je právní předpis vydávaný v přenesené působnosti radou obce.

Zastupitelstvo rovněž rozhoduje o těchto majetkoprávních věcech:

- nabytí a převod nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce,
- poskytování věcných darů v hodnotě nad 20 000 Kč a peněžitých darů ve výši nad 20 000 Kč fyzické nebo právnické osobě v jednom kalendářním roce,
- poskytování dotací nad 50 000 Kč v jednotlivých případech spolkům, humanitárním organizacím a jiným fyzickým nebo právnickým osobám působícím v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, podpory rodin, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí,
- uzavření smlouvy o společnosti a poskytování majetkových hodnot podle smlouvy o společnosti, jejíž je obec společníkem,
- peněžité i nepeněžité vklady do právnických osob,
- vzdání se práva a prominutí dluhu vyšší než 20 000 Kč,
- zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 20 000 Kč,
- dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,
- postoupení pohledávky vyšší než 20 000 Kč,

- uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo zápůjčky, o poskytnutí dotace, o převzetí dluhu, o převzetí ručitelského závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o společnosti,
- zastavení nemovitých věcí,
- vydání komunálních dluhopisů.²⁰

2.5.2 Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem v samostatné působnosti a na její činnost dohlíží zastupitelstvo obce. Počet členů rady obce je lichý - nejvyšší počet členů je 11 a nejmenší 5. Rada obce se nevolí tam, kde zastupitelstvo obce má méně než 15 členů. V tomto případě pravomoc vykonává až na zákonem stanovené výjimky starosta obce. Rada obce je tvořena starostou, místostarostou (popřípadě místostarosty) a dalšími členy rady volenými z řad členů zastupitelstva obce. Pokud je zvolen člen zastupitelstva obce za starostu nebo místostarostou automaticky se stává také členem rady. V opačném případě rovněž platí, že pokud je starosta nebo místostarosta odvolán ze své funkce nebo se této funkce vzdá, přestává být i členem rady obce.

Rada obce se schází podle potřeby a na rozdíl od zasedání zastupitelstva obce jsou její schůze neveřejné. Ovšem usnesení rady obce neveřejná nejsou a nahlížet do nich mohou všichni občané obce starších 18 let. Rada obce je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů. K platnému rozhodnutí či usnesení je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů. Z uskutečněné schůze rady obce se pořizuje zápis, který podepisují zpravidla starosta s místostarostou. V zápise je obvykle uveden počet přítomných členů rady obce, schválený pořad schůze rady obce, průběh, výsledek hlasování a přijatá usnesení. Zápis se schůze musí být vyhotoven do 7 dnů od jejího konání a musí být uložen u obecního úřadu k nahlédnutí členům zastupitelstva obce.²¹

Rada obce jako výkonný orgán obce a připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zabezpečuje jím přijatá usnesení. Radě obce je například vyhrazeno následující:

²⁰ Zákon č.128/2000 Sb., o obcích

²¹ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004, 357 s. ISBN 80-7261-086-4.

- zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce,
- plnit vůči právnickým osobám a organizačním složkám založeným nebo zřízeným zastupitelstvem obce, s výjimkou obecní policie, úkoly zakladatele nebo zřizovatele podle zvláštních předpisů, nejsou-li vyhrazeny zastupitelstvu obce,
- rozhodovat ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti;
- vydávat nařízení obce,
- projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva obce nebo komisemi rady obce,
- stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizovat a zrušovat odbory a oddělení obecního úřadu a také schvalovat organizační řád obecního úřadu,
- na návrh tajemníka obecního úřadu jmenovat a odvolávat vedoucí odborů obecního úřadu v souladu se zvláštním zákonem,
- zřizovat a zrušovat podle potřeby, komise rady obce (dále jen "komise"), jmenovat a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy,
- kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce,
- přezkoumávat na základě podnětů opatření přijatá obecním úřadem v samostatné působnosti a komisemi,
- stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností,
- schvalovat účetní závěrku obcí zřízené příspěvkové organizace sestavenou k rozvahovému dni.²²

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že rada obce je jedním z významných orgánů rozpočtového procesu, protože zabezpečuje hospodaření podle schváleného rozpočtu a provádí rozpočtová opatření. A i když rada obce má jen tzv. zbytkovou pravomoc, tedy rozhoduje o ostatních záležitostech patřících do samostatné působnosti obce, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu nebo si je zastupitelstvo samo nevyhradilo, je patrné, že právní úkony vyžadující schválení rady obce, jsou bez jejího schválení neplatné. Mimo jiné

²² Zákon č.128/2000 Sb., o obcích

podle zbytkové klauzule rada obce zadává také veřejné zakázky, tedy zakázky financovaných z rozpočtu obce.²³

2.5.3 Starosta obce

Starosta obce zastupuje obec navenek a stojí v čele obecního úřadu. Do funkce ho volí zastupitelstvo obce z řad svých členů a za výkon své funkce se tedy zodpovídá také zastupitelstvu obce. Jelikož ve většině případů v samostatné působnosti rozhodující kolektivní orgány obce, může starosta všechny právní úkony provádět, až po schválení příslušným orgánem (zastupitelstvem nebo radou obce). Starosta tedy nemůže řídit sám obec, ale může vyjádřit svoje názory a postoje k projednávaným záležitostem. Je-li starosta nepřítomen, nebo se své funkce vzdal či byl odvolán, tak ho po tuto nezbytnou dobu zastupuje místostarosta.²⁴

Pravomoc starosty je následující:

- odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok,
- plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim plat podle zvláštních předpisů, pokud není v obci tajemník obecního úřadu; vedoucí odboru jmenuje, odvolává a stanoví jim plat, jen není-li zřízena rada obce,
- může po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřit komisi výkon přenesené působnosti v určitých věcech,
- může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku,
- odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce,
- zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu,
- rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce,
- plní další úkoly stanovené tímto zákonem a zvláštními zákony,

²³ Základní principy fungování obce a jejích orgánů. [online]. [13. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.vzdelanyzastupitel.cz/data/fileBank/b1fb85e1-199c-4d77-9329-68fa9467ee26.pdf>

²⁴ Starosta a jiné orgány obce. [online]. [13. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6292738&ht=rada+obce>

- plní obdobné úkoly jako statutární orgán zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva a tajemníkovi obecního úřadu,
- starosta svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva obce a zápis z jednání rady obce.²⁵

2.5.4 Obecní úřad

Obecní úřad je administrativní orgán obce a je tvořen starostou, místostarostou tajemníkem obecního úřadu (je-li tato funkce zřízena) a zaměstnanci obce zařazených do obecního úřadu. V samostatné působnosti obecní úřad především plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo nebo rada obce, a pomáhá výborům a komisím plnit jejich činnost. Přenesenou působností svěřenou obci vykonává obecní úřad s výjimkou těch věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce např. rady obce.

V obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností se funkce tajemníka obecního úřadu zřizuje vždy. U ostatních obcí je pouze na jejich zvážení, zda funkci tajemníka obecního úřadu zřídí, či nikoliv. Nutno podotknout, že tajemník obecního úřadu není orgán obce, ale je úředník a je tzv. vedoucím úřadu. Do funkce ho jmenuje a odvolává starosta s předchozím souhlasem ředitele krajského úřadu.

Tajemník obecního úřadu zabezpečuje výkon přenesené působnosti s výjimkou těch věcí, které jsou svěřené radě obce nebo zvláštnímu orgánu obce, plní úkoly uložené mu zastupitelstvím nebo radou obce, stanovuje platy zaměstnancům, vydává vnitřní směrnice obecního úřadu nebo zúčastňuje se zasedání zastupitelstva obce a schůzí rady obce s hlasem poradním nebo plní úkoly.

Za řádné plnění svých povinností v samostatné i přenesené působnosti je tajemník obecního úřadu odpovědný starostovi. Pokud funkce tajemníka obecního úřadu není v obci zřízena nebo není-li ustanoven, přechází jeho úkoly na starostu.²⁶

2.5.5 Výbory zastupitelstva obce a komise rady obce

Zastupitelstvo obce si může zřídit výbory, které jsou jeho poradními, iniciativními a kontrolními orgány v oblasti samostatné působnosti. Výbory tedy nejsou orgány obce,

²⁵ Zákon č.128/2000 Sb., o obcích

²⁶ Starosta a jiné orgány obce. [online]. [13. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6292738&ht=rada+obce>

ale orgány orgánů obce. Povinně musí zastupitelstvo ze zákona zřídit dva výbory: **finanční** a **kontrolní**, pouze za podmínky, že v obci žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10% občanů hlásících se k jiné národnosti než české, se rovněž musí zřídit **výbor pro národnosti menšin**. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva (kromě osadního výboru). Výbory plní úkoly, které jim uložilo zastupitelstvo obce, a ze své činnosti se mu také zodpovídají.

Finanční výbor kontroluje hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce, popřípadě plní další úkoly mu svěřené zastupitelstvem obce. **Kontrolní výbor** kontroluje, jakým způsobem se plní usnesení zastupitelstva a rady obce (je-li zřízena), dále kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem, a popřípadě plní další úkoly, jimiž ho zastupitelstvo pověřilo. Finanční a kontrolní výbory jsou nejméně tříčlenné, přičemž platí, že počet členů je vždy lichý a že jeho členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva.

Z výše uvedeného vyplývá, že výbory samy o sobě nemají pravomoc, aby obecnímu úřadu či jednotlivým zaměstnancům, ukládaly úkoly. Stejně tak nemohou uskutečnit jakákoliv opatření, to může jen zastupitelstvo obce. V tomto smyslu jsou výbory stavěny do pozice určitých „administrativních jednotek“ zastupitelstva.²⁷

Také rada obce si může zřídit své iniciativní a poradní orgány - komise. Komise rady obce nemusí být pouze orgánem rady obce, ale sama se může stát výkonným orgánem, za předpokladu, že jí starosta po projednání s ředitelem krajského úřadu svěří výkon přenesené působnosti v určitých věcech. Předsedou komise potom může být jen taková osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost v oblasti komisi svěřené přenesené působnosti. Komise je ze své činnosti odpovědná radě obce, avšak při výkonu svěřeného úseku přenesené působnosti odpovídá přímo starostovi obci a ve správním řízení je jejím nadřízeným orgánem krajský úřad.²⁸

²⁷ Základní principy fungování obce a jejích orgánů. [online]. [13. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.vzdelanyzastupitel.cz/data/fileBank/b1fb85e1-199c-4d77-9329-68fa9467ee26.pdf>

²⁸ Starosta a jiné orgány obce. [online]. [13. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6292738&ht=rada+obce>

2.5.6 Zvláštní orgány obce a obecní policie

V případech stanovených zvláštními zákony zřizuje starosta zvláštní orgány obce, jmenuje a odvolává jejich členy. Tyto zvláštní orgány obce nejsou v podřízeném vztahu k ostatním orgánům obce a vykonávají pouze přenesenou působnost. Mezi tyto zvláštní orgány obce patří například komise k projednávání přestupků, komise pro sociálně-právní ochranu dětí nebo povodňová komise. V čele takovéto komise může stát jen taková osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost v oblasti přenesené působnosti, pro jejíž výkon byl zvláštní orgán zřízen.²⁹

Zastupitelstvo obce zřizuje a ruší obecně závaznou vyhláškou obecní policii. Obecní policii řídí starosta, pokud není řízením obecní policie, pověřen jiný člen zastupitelstva. Obecní policie zabezpečuje místní záležitost veřejného pořádku v rámci působnosti obce, ale plní také další úkoly například: dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití, přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlíží na dodržování pravidel obecně závazných vyhlášek a nařízení obce, podílí se na prevenci kriminality v obci atd. Každý má právo se na zaměstnance obecní policie (strážníky) obracet se žádostí o pomoc a oni jsou povinni jim v rozsahu svých úkolů požadovanou pomoc poskytnout. Při plnění svých úkolů mohou spolupracovat i s Policií České republiky.³⁰

2.6 Rozpočtový proces obcí

Zákonnou úpravu rozpočtového procesu popisuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Rozpočtový proces představuje souhrn činností orgánů obce (orgánů volených i výkonných), které vedou k tvorbě, plnění a vykazování rozpočtu. Dělí se do těchto základních fází: sestavení návrhu rozpočtu, projednání a schválení rozpočtu, plnění rozpočtu, kontrola hospodaření a sestavení závěrečného účtu obce. Rozpočtový proces je tedy soubor neustále se opakujících fází, které začínají sestavováním návrhu rozpočtu a končí je ex-post vyhodnocením a kontrolou.

Rozpočtový proces je delší oproti rozpočtovému období, všechny jeho fáze zahrnují dobu od 1, 5 – 2 roky, dochází tak ke střetu fází jednotlivých období. V Tab. 2.2 jsou ukázány rozpočty v různých fázích rozpočtového procesu.

²⁹ Starosta a jiné orgány obce. [online]. [13. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6292738&ht=rada+obce>

³⁰ Tamtéž

Tab. 2.2 Rozpočty v různých fázích rozpočtového procesu

	I. čtvrtletí 2013	II. čtvrtletí 2013	III. čtvrtletí 2013	IV. čtvrtletí 2013
Rozpočet 2012	Fáze kontroly a auditu	Schválení závěrečného účtu	-	-
Rozpočet 2013	Fáze plnění	Fáze plnění	Fáze plnění	Fáze plnění
Rozpočet 2014			Fáze příprav na odborech	Fáze schvalování

Zdroj: CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International - Česká republika, 2008, ISBN 978-80-87123-06-5.

Je důležité zdůraznit, že tvorba rozpočtu obce (schvalování, projednávání, připomínky, kontrola) je v rukou mnoho orgánů. Také zapojení veřejnosti by mělo být nezbytnou součástí rozpočtového procesu. Občané by měli mít možnost se vyjádřit k věcem, kterých se jich bezprostředně týkají. Zapojení veřejnosti také napomáhá transparentnosti rozpočtu obce.³¹

2.6.1 Sestavení návrhu rozpočtu

Fáze sestavení návrhu rozpočtu bývá většinou zahájena ve druhé polovině předcházejícího roku. Zákon o rozpočtových pravidlech přesně neurčuje orgán, který by měl sestavit návrh rozpočtu, a tak toto rozhodnutí nechává na obci. Tak tím, kdo může být pověřen sestavením rozpočtu (správcem rozpočtu) může být např. vedoucí finančního výboru, starosta, člen zastupitelstva, tajemník nebo účetní, záleží na velikosti obce a organizačním uspořádání. V přípravě podkladů pro sestavení rozpočtu a sestavení návrhu rozpočtu hraje klíčovou roli nejčastěji finanční odbor. Míru zaměření tohoto subjektu, který zpracovává návrh, závisí především na velikosti obce.

Fází sestavení návrhu rozpočtu předchází analýza hospodaření za minulé období, ze které vychází návrh rozpočtu. Dále návrh rozpočtu vychází také z rozpočtového výhledu, kde se odhaduje předpokládaná výše příjmů a výdajů. Také se musí zohlednit vazby rozpočtu obce k jiným subjektům, hlavně k jiným rozpočtům rozpočtové soustavy a také možné dotace. Do návrhu se také musí promítnout požadavky a potřeby jednotlivých odborů, zastupitelů a organizací, které byly danou obcí zřízeny.³²

³¹ CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International - Česká republika, 2008, ISBN 978-80-87123-06-5.

³² Tamtéž

2.6.2 Projednání a schválení rozpočtu

Po sestavení návrhu rozpočtu následuje fáze projednávání a schvalování. Tato fáze má obvykle několik stupňů. Nejdříve je zpracovaný návrh rozpočtu projednán ve finančním výboru a posléze v radě obce, která po projednání návrhu a vznešení případných připomínek nebo doplňujících návrhů a požadavků, předá zastupitelstvu rozpočet ke schválení.

Podle zákona o rozpočtových pravidlech a také dle zákona 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, obec má povinnost vhodným způsobem (klasická úřední deska a elektronická úřední deska, umožňující dálkový přístup) zveřejnit návrh rozpočtu obce nejpozději 15 dnů před jeho projednáváním v zastupitelstvu tak, aby občané měli možnost se k němu vyjádřit a to buď písemně v předem stanoveném termínu, nebo ústně přímo na zasedání zastupitelstva obce, které je veřejné. Pokud návrh rozpočtu není ve stanoveném termínu uveřejněn, dochází ke správnímu deliktu, kdy obci hrozí pokuta až 1 milion korun českých.

Na základě § 84 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, jediné zastupitelstvo obce má pravomoc schvalovat rozpočet a také později závěrečný účet, tuto pravomoc nemůže nikomu jinému přenechat. Rozpočet je projednán na zasedání zastupitelstva, které je veřejné. Pokud je přítomna nadpoloviční většina všech svých členů, zastupitelstvo je usnášení schopné. Aby byl rozpočet schválen, je nutné souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva. Zastupitelstvo nemá povinnost schválit rozpočet v podrobném členění dle rozpočtové skladby, může se orientovat pouze na schválení souhrnných závazných ukazatelů. Ale rozpis rozpočtu do jednotlivých položek a paragrafů se provádí následně ihned po schválení rozpočtu zastupitelstvem. Součástí rozpisu rozpočtu je oznámení závazných ukazatelů těm subjektům, které jsou povinny se jimi řídit. Rozpočet se také člení dle rozpočtové skladby během rozpisu rozpočtu.

Obec nemusí čekat na schválení svého rozpočtu, až bude schválen rozpočet vyššího stupně (zákon tuto povinnost nezmiňuje). To tedy znamená, že obecní rozpočet může být schválen dříve než státní či krajský rozpočet na příslušný rok. Pokud tato situace nastane, obec musí po schválení rozpočtu vyššího stupně odstranit případné rozdíly v dotačních příjmech rozpočtovým opatřením. Naopak pokud se obec rozhodne počkat až na schválení státního a krajského rozpočtu a rozpočet není schválen před 1. lednem daného rozpočtového roku, musí obec od 1. ledna hospodařit dle rozpočtového provizoria dokud nebude schválen rozpočet. Zastupitelstvo stanoví pravidla rozpočtového provizoria tak, aby nedocházelo

k narušení plynulosti hospodaření orgánů na úrovni obce, ale i na úrovni jiných subjektů, které jsou na rozpočtu obce závislé např. příspěvkové organizace. Příjmy a výdaje uskutečněné v období hospodaření dle rozpočtového provizoria jsou příjmy a výdaje obecního rozpočtu po je schválení.³³

2.6.3 Plnění rozpočtu

Obec uskutečňuje své finanční hospodaření dle schváleného rozpočtu. Pravomoc zabezpečovat hospodaření obce dle schváleného rozpočtu je dána radě obce, která ze své činnosti zodpovídá zastupitelstvu obce. V případě, že rada není zvolena, starosta zabezpečuje hospodaření dle schváleného rozpočtu. Je třeba zmínit, že během rozpočtového období může dojít k nesouladu rozpočtu s realitou, a tak je nutné provádět rozpočtová opatření tzv. změny rozpočtu. Dle zákona o obcích je oprávněno provádět rozpočtová opatření zastupitelstvo a rada obce v rozsahu, které ji stanoví zastupitelstvo.³⁴

2.6.4 Kontrola hospodaření

Kontrola hospodaření je velmi důležitou součástí celého rozpočtového procesu. Během rozpočtového období je nezbytné provádět pravidelnou, systematickou a průběžnou kontrolu hospodaření a také hospodaření obcí zřízenými právníckých osob a zařízení. Orgánům obcím náleží kontrola hospodaření a to znamená, že každý orgán obce má zákonem o obcích stanoven v úseku kontrolní činnosti své práva a povinnosti. Rada obce jako výkonný orgán má důležité postavení v rámci kontroly, přičemž zastupitelstvo obce musí povinně zřídit finanční a kontrolní výbor, které provádějí průběžnou kontrolu v rámci vnitřního systému obce. Finanční výbor zajišťuje kontrolu hospodaření s majetkem a peněžními prostředky, zatímco kontrolní výbor má kontrolní povinnost v oblasti plnění usnesení zastupitelstva a rady obce, v oblasti dodržení právních předpisů. Oba výbory jsou povinny seznámit zastupitelstvo obce s výsledky kontroly.³⁵

2.6.5 Sestavení závěrečného účtu obce

Podle zákona č.128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, obce mají povinnost si nechat odborně přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok. Souhrnně lze říci, že se jedná o přezkoumání hospodaření podle schváleného rozpočtu, hospodaření s ostatními

³³ a ³⁴ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

³⁵ CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan strážít obecní pokladnu*. Praha: Transparency International - Česká republika, 2008, ISBN 978-80-87123-06-5.

finančními prostředky a také nakládání s majetkem obce. Obsah, způsob a podmínky přezkoumání hospodaření upravuje zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, v platném znění. Každá obec má možnost výběru, zda si nechá přezkoumat hospodaření odborným auditorem či auditorskou společností za úplatu, nebo jestli si nechá přezkoumat hospodaření krajským úřadem bezplatně. Každá obec je povinna požádat krajský úřad o přezkoumání svého hospodaření nejpozději do 30. června. Pokud se obec rozhodne pro přezkoumání hospodaření auditorem či auditorskou společností, tak to musí oznámit krajskému úřadu do konce června také. Obec informuje krajský úřad o uzavření smlouvy s auditorem či auditorskou společností nejpozději do 31. ledna následujícího roku. Obec je povinna poskytnout kontrolujícímu subjektu náležitou součinnost a informace, pokud se tak nestane, tak může obci být uložena pokuta dle § 14 uvedeného zákona až do výše 50 000 Kč. Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je součástí závěrečného účtu.

Výsledkem přezkoumání je zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření, která zahrnuje mimo jiné identifikační údaje kontrolované jednotky a osoby provádějící kontrolu. Tato zpráva zahrnuje vyjádření, že buď nebyly zjištěny chyby a nedostatky nebo byly zjištěny nedostatky (spočívající v: porušení rozpočtové kázně, neúplnosti, nesprávnosti nebo neprůhlednosti vedení účetnictví, pozměňování záznamů nebo dokladů, porušení povinnosti nebo překročení působnosti územního celku, neodstranění nedostatků zjištěných při dílčích přezkumech, nevytvoření podmínek pro přezkoumání) nebo byly zjištěny chyby a nedostatky, ale nemají závažnost výše uvedených nedostatků. Pokud jsou zjištěny chyby a nedostatky, obec je musí neprodleně opravit. Orgány, které byly pověřeny přezkumem, jsou oprávněny také zkontrolovat, jestli obec opravila chyby a nedostatky. Jestli se tak nestane, hrozí obci pořádková pokuta do výše 50 000 Kč. Pokud přezkoumání hospodaření vykonal auditor nebo auditorská společnost, tak ten má povinnost předat zprávu o výsledku hospodaření do 15 dnů od jejího projednání na zastupitelstvu přezkoumávajícímu krajskému úřadů. Pokud obec nesplní povinnost nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok, bude krajský úřad kontaktovat zastupitelstvo obce do 28. února následujícího roku a přezkum vykoná sám. Je potřeba ještě zmínit, že také ještě probíhá kontrola finančních prostředků udělených z veřejných rozpočtů. Ale tato kontrola probíhá až 10 let zpětně. Tato kontrola funguje na principu vnitřní i vnější kontroly a může být vykonána jen subjekty s kvalifikačními předpoklady, jež jsou bezúhonní a nehrozí u nich střet zájmu.

Na konci rozpočtového období je vypracován závěrečný účet, který zachycuje celkové zpracované roční hospodaření obce. Obsah závěrečného účtu je konkrétně stanoven v § 17 odst. 2 a 3 v zákoně č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech. V závěrečném účtu jsou informace o: o plnění rozpočtu, o hospodaření s majetkem, tvorbě a použití peněžních fondů, o hospodaření zřízených či založených organizací, o jiných finančních transakcích, o vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu a ke státním fondům, o finanční vypořádání k jiným rozpočtům a k hospodaření ostatních osob a zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření.

Zákon o rozpočtových pravidlech přesně neurčuje orgán, který by měl sestavit závěrečný účet (to samé platí o sestavení rozpočtu), a tak toto rozhodnutí nechává na obci. Sestavený návrh závěrečného účtu obce, stejně jako sestavený návrh rozpočtu obce, musí být vhodným způsobem zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu. Občané se tak mohou k závěrečnému účtu vyjádřit a to buď písemně při jeho zveřejnění, nebo ústně na veřejném zasedání zastupitelstva, kde je návrh závěrečného účtu projednáván. Pokud návrh závěrečného účtu nebude uveřejněn, jde opět o správní delikt, a obci za to hrozí pokuta až do výše jednoho milionu korun. Závěrečný účet obce za uplynulý kalendářní rok musí být projednán v zastupitelstvu do 30. června následujícího roku např. závěrečný účet za rok 2012 musí být projednán do 30. června 2013. Projednání závěrečného účtu je uzavřeno vyjádřením buď souhlasem s celoročním hospodařením bez výhrad, nebo souhlasem s výhradami. Pokud dojde ke druhému případu, tak musí být přijata opatření k nápravě zjištěných chyb a nedostatků, a případně vyvodit určité závěry k těm, kdo svým jednáním způsobili obci škodu.³⁶

³⁶ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0

3 ANALÝZA ROZPOČTOVÉHO PROCESU VE VYBRANÝCH OBCÍCH

Předchozí kapitola vymezila teoretické informace o rozpočtovém procesu. V této kapitole bude rozpočtový proces prozkoumán v praxi a to ve vybraných obcích.

3.1 Rozpočtový proces města Hodonín

Město Hodonín se nachází v Jihomoravském kraji asi 50 km od Brna. Rozkládá se v Dolnomoravském úvalu na pravém břehu řeky Moravy, u státních hranic se Slovenskem. Kdysi Hodonín býval jedním z významných hraničních přechodů mezi oběma republikami. Díky své nadmořské výšce 167 metrů nad mořem se Hodonín řadí mezi nejteplejší místa v České republice. Katastrální výměra města Hodonín je 63,05 km² a žije zde kolem 25 000 obyvatel.

Z historického hlediska byla první nejstarší písemná zpráva o Hodonínu doložena roku 1169. Nicméně městská práva mu udělila až královna Konstancie Uherska, manželka Přemysla Otakara I. Během dalších let Hodonín často strádal. Kvůli své poloze v blízkosti hranic byl hojně napadán procházejícími nepřátelskými vojsky a vyrabován. Hodonín byl také poničen několika rozsáhlými požáry v průběhu let. Na konci druhé světové války byl Hodonín velmi poničen hlavně bombardováním a osvobozeneckými boji. Po skončení druhé světové války dochází k rozvoji města Hodonína a to zejména v průmyslové oblasti. Cukrovary, strojírny, cihelny a tabáková továrna udělaly z Hodonína jedno z velkých průmyslových center. Nicméně v dnešní době je Hodonín považován nejen za průmyslové, ale také za kulturní, podnikatelské, sportovní a lázeňské město.³⁷

Co se týče organizační struktury města Hodonína. V čele vedení města stojí starosta Mgr. Milan Lúčka a prvním místostarostou je JUDr. Vítězslav Krabička. Dalšími místostarosty jsou Mgr. Ladislav Ambrozek a Mgr. Jiří Landa. Současné zastupitelstvo města je tvořeno 31 členy a má ustanovené dva výbory: finanční a kontrolní. Rada města je tvořena 9 členy a má ustanoveno 11 komisí mezi nimi je např. komise kultury, cestovního ruchu, pro děti a mládež, bytová nebo sportovní komise. Zvláštními orgány města Hodonín jsou Rozšířená povodňová komise, Povodňová komise a Komise OSPOD.

³⁷ Hodonín [online]. [11. 1. 2016]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/mista/hodonin>

Tab. 3.1 Organizační členění městského úřadu

Odbory městského úřadu	
Tajemník	Odbor školství a mládeže
Odbor kanceláře starosty a místostarosty	Interní audit
Odbor organizačních a vnitřních věcí	Odbor sociálních služeb
Odbor dopravy a přestupků	Odbor životního prostředí
Odbor právní	Obecní stavební úřad
Odbor ekonomiky a financí	Obecní živnostenský úřad
Odbor investic a údržby města	

Zdroj: Hodonín [online]. Vlastní zpracování.

Město Hodonín jako obec s rozšířenou působností zabezpečuje výkon státní správy ve správním obvodu, který zahrnuje tyto obce: Čejč, Čejkovice, Dolní Bojanovice, Dubňany, Hodonín, Josefov, Karlín, Lužice, Mikulčice, Mutěnice, Nový Poddvorov, Petrov, Prušánky, Ratiškovice, Rohatec, Starý Poddvorov, Sudoměřice a Terezín.

Je třeba ještě zmínit příspěvkové organizace a majetkové účasti ve společnostech města Hodonín. Město Hodonín má 100% majetkový podíl na základním kapitálu ve společnostech TESPRA Hodonín, s.r.o. a Městská bytová správa spol. s.r.o. Dále vlastní skoro 30% akcií společnosti Vodovody a kanalizace Hodonín, a.s. Další majetkové podíly má město Hodonín ve společnostech LÍPA, bytové družstvo, Kaštany, bytové družstvo a Pastelky, stavební družstvo, které jsou oproti výše uvedeným zanedbatelné, jelikož jsou pod 5%.

Dále Hodonín je členem zájmových sdružení např. Svazu měst a obcí ČR, Národní sítě Zdravých měst České republiky, Sdružení tajemníků městských a obecních úřadů ČR, Regionu Slovácko nebo Sdružení lázeňských míst ČR a je rovněž členem tří dobrovolných svazků obcí, a to Mikroregionu Hodonínsko, Jihomoravských lázní a Obce pro Baťův kanál.

Město Hodonín zřizuje těchto 14 příspěvkových organizací:

- Lázně Hodonín, p. o.,
- Zoologická zahrada Hodonín, p. o.,
- Dům kultury, p. o.,
- TEZA Hodonín, p. o.,

- Hodonínský symfonický orchestr a smíšený pěvecký sbor, p. o.,
- ZŠ Mírové náměstí,
- ZŠ U Červených domků,
- ZŠ Vančurova,
- ZŠ Očovská,
- MŠ Družstevní čtvrť,
- MŠ Jánošíkova,
- MŠ Jilemnického,
- MŠ Lužní,
- MŠ Sídlištní.³⁸

3.1.1 Rozpočtový výhled

V současné době má město Hodonín schválený rozpočtový výhled na období 2017-2019. To znamená, že ho město vypracovává na 3 roky dopředu a je připravován na období následující po roce, na který je schvalován rozpočet. Rozpočtový výhled je každým rokem aktualizován a posunut o jeden rok kupředu. Tento současný rozpočtový výhled by sestaven a schválen v roce 2015. Rozpočtový výhled byl sestaven odborem ekonomiky a financí, následně projednán v radě města a poté schválen zastupitelstvem města.

Město Hodonín k němu přistupuje zodpovědně a samotný výhled je doplněn mnoha komentáři odboru ekonomiky a financí, i když by mohly být obsáhlejší. Rozpočtový výhled je zobrazen v tabulce pro období 2008-2019. Pro roky 2008-2014 jsou zde údaje dle skutečnosti vyňaté ze závěrečných účtů pro jednotlivé roky. Údaje pro rok 2015 jsou nastaveny dle tehdy aktuální schválené úpravy rozpočtu. Údaje pro rok 2016 jsou uvedeny dle návrhu rozpočtu na rok 2016. Údaje pro období 2017-2019 jsou odhadnuté dle historického vývoje, schválených legislativních změn a obci známých skutečností a předpokladů. Začlenění údajů z minulých let a také vypsání komentářů napomáhají lepší představivosti ohledně dalšího vývoje rozpočtu města. Jednotlivé řádky rozpočtové výhledu poskytují informace o příjmech, výdajích, dluhové službě a investic.

Dá se říci, že samotná tabulka rozpočtové výhledu je přehledně zpracována a je díky komentářům lépe pochopitelná. Komentáře (vysvětlivky a textová část k rozpočtovému

³⁸ Hodonín [online]. [12. 1. 2016]. Dostupné z: <http://www.hodonin.eu/>

výhledu) jsou převážně psány v přehledných odrážkách. Nejdříve je popsáno složení jednotlivých řádků a sloupců. Jednotlivé řádky rozpočtového výhledu podrobně popisují jednotlivé položky příjmů, výdajů, dluhové služby a investic atd. Potom jsou okomentovány v odrážkách jednotlivé částky z rozpočtového výhledu pro období 2017-2019, kdy je odůvodněna každá změna oproti minulému období. Souhrnně ovšem tyto odrážky působí stručným dojmem jako by byly vytržené z kontextu, očividně napsány pro potřeby pracovníků úřadu, kteří rozumí všem odborným termínům. Dle názoru autora této diplomové práce by bylo vhodnější zařazení např. poznámek pod čarou do dokumentu s podrobnějším vysvětlením některých složitějších pojmů, neboť ne každý občan je obeznámen s pojmy rozpočtu, tak jako pracovníci úřadu.

Závěrečná část komentářů obsahuje celkové shrnutí vývoje provozních příjmů, výdajů, splátek jistin a úroků, zůstatku na investice z běžných příjmů, investičních příjmů a výdajů atd. Tyto shrnutí jsou z velké části vypsána celými větami, a tak jsou informace vzájemně lépe provázány než v případě odrážek. Dále ze závěrečných vět v komentářích vyplývá, že město se snaží o snižování své zadluženosti, a tak pokud bude tento rozpočtový výhled dodržován, mělo by zadlužení města klesnout na konci roku 2017 již pod částku 100 mil. Kč. Toto snažení lze považovat za velké plus rozpočtového výhledu.³⁹

3.1.2 Sestavení návrhu rozpočtu

Sestavení návrhu rozpočtu je v kompetenci odboru Ekonomiky a financí. Sestavení rozpočtu se uskutečňuje v návaznosti na rozpočtový výhled a dle pokynů v termínech určených odborem ekonomika a financí. Zastupitelstvo města stanovilo pravidla hospodaření s rozpočtem města, jejich rozbor je nastíněn v dalším odstavci. Město má také mimo jiné stanovené pravidla pro případné hospodaření s rozpočtovým provizoriem. Do celého rozpočtového procesu města jsou zapojeni vedoucí jednotlivých odborů, odbor ekonomiky a financí, finanční výbor, vedení města, rada, zastupitelstvo a veřejnost.

Prvně jednotliví vedoucí příslušných odborů a ředitelé příspěvkových organizací sestaví své návrhy rozpočtu v působnosti svého odboru a odevzdají je odboru ekonomiky a financí (obvykle do července). Odbor ekonomiky a financí má za úkoly tyto návrhy zpracovat, zanalyzovat a připravit z nich prvotní návrh výdajů rozpočtu. Posléze tento odbor podle údajů za předešlé rozpočtové roky a také podle predikce ministerstva financí připraví prvotní návrh příjmů rozpočtu. Dále je tento návrh postoupen k projednání vedení města.

³⁹ Rozpočtový výhled města Hodonín na roky 2017-2019

Poté je návrh rozpočtu projednán se zastupiteli a členy finančního výboru na semináři k přípravě rozpočtu (zpravidla na začátku října). Následně je návrh předložen k projednání radě města, která poté vydává doporučující stanovisko pro zastupitelstvo město. Návrh rozpočtu města na rok 2016 byl projednán radou dne 13. 10. 2015, která ho doporučila zastupitelstvu města ke schválení. Posléze je návrh rozpočtu zveřejněn na úřední desce a to minimálně 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu města. Návrh byl zveřejněn na úřední desce města dne 14. 10. 2015. Poté rozpočet byl projednán finančním výborem dne 21. 10. 2015.⁴⁰ Návrh rozpočtu města obsahuje textovou a tabulkovou část. Dokument sice obsahuje komentáře k jednotlivým částem, ale tyto komentáře jsou stručné, jakoby vytržené z kontextu.⁴¹

3.1.3 Schválení rozpočtu

V pravidlech města hospodaření s rozpočtem je stanoveno, v jaké struktuře zastupitelstvo schvaluje rozpočet. Zastupitelstvo města schvaluje rozpočet a to tak, aby byl schválen vždy do konce předcházejícího roku. Radě města následně po schválení rozpočtu zastupitelstvem schválí rozpočet města v podrobném členění na jednotlivé akce. Dále rozpis rozpočtu dle paragrafů a položek má na starosti odbor ekonomiky a financí.⁴² Zastupitelstvo města Hodonín návrh rozpočtu na rok 2016 projednalo a schválilo dne 10. 11. 2015. Rozpočet byl tedy projednán v zastupitelstvu za 27 dní po zveřejnění na úřední desce. Pokud by rozpočet nebyl schválen před 1. lednem rozpočtového roku, tak by se hospodaření města řídilo pravidly rozpočtového provizoria, které má město stanovené, dokud nebude schválen rozpočet. Tato skutečnost nastala v posledních 5 letech pouze jednou a to pro rok 2014, kdy rozpočet byl schválen až 28. 1. 2014. Příčina neschválení rozpočtu v tomto roce byla taková, že v prosinci 2013 ke schválení návrhu rozpočtu 2014 chyběly 3 hlasy.⁴³

3.1.4 Plnění rozpočtu

V průběhu rozpočtového roku dochází k rozpočtovým opatřením vlivem nepředvídatelných událostí. Schvalování rozpočtových opatření ve městě Hodonín není jen v kompetenci zastupitelstva obce, ale také i rady města. Zastupitelstvo města tak zmocnilo radu města k provádění rozpočtových opatření. V Tab. 3.2 je znázorněno,

⁴⁰ Harmonogram přípravy rozpočtu města Hodonín na rok 2016

⁴¹ Návrh rozpočtu města Hodonín [online]. [4. 1. 2016]. Dostupné z: <https://edesky.cz/dokument/240602-N%C3%A1vrh%20rozpo%C4%8Dtu%20m%C4%9Bsta%20na%20rok%202015>

⁴² Pravidla hospodaření s rozpočtem města od 10. 11. 2015 [online]. [12. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.hodonin.eu/pravidla-hospodareni-s-rozpoctem-mesta-od-10-11-2015/d-1080967>

⁴³ Hodonín [online]. [12. 1. 2016]. Dostupné z: <http://www.hodonin.eu/>

kolik bylo provedených rozpočtových opatření v letech 2012-2014 ve městě Hodonín podle dostupných závěrečných účtů.

Tab. 3.2 Počet rozpočtových opatření v letech 2012-2014

Rok	2012	2013	2014
Počet rozpočtových opatření	4	6	6

Zdroj: závěrečné účty města 2012-2014. Vlastní zpracování.

V následující Tab. 3.3 je ukázáno, o kolik procent se změnil rozpočet upravený k rozpočtu schválenému v letech 2012-2014. Podstatou je ukázat, jak moc se rozpočty schválené a rozpočty upravené odlišují. Lze upozorovat, že se vždy počítalo při schválení rozpočtu s nižšími příjmy, které nakonec vždy byly vyšší po rozpočtových úpravách. U výdajů je tato samá problematika proměnlivá, v roce 2012 byly výdaje upraveného rozpočtu trochu vyšší, v dalších letech byly naopak vždy nižší. Celkově změna upraveného rozpočtu ke změně schváleného rozpočtu nepřesáhla ani v jednom roce 10 % u příjmů i výdajů.⁴⁴

Tab. 3.3 Srovnání schváleného s upraveného rozpočtu

	RS 2012	RU 2012	RS 2013	RU 2013	RS 2014	RU 2014
Příjmy	+ 7 %		+ 2,1 %		+ 5,1 %	
Výdaje	+ 0,4 %		- 2,1 %		- 8,6 %	

Zdroj: závěrečné účty města Hodonín 2012-2014. Vlastní zpracování.

3.1.5 Kontrola hospodaření

Tato část bude zaměřena na kontrolní činnost finančního výboru, který zajišťuje vnitřní kontrolu hospodaření města Hodonín. Počet členů finančního výboru je vždy liché číslo, momentální počet členů je 7. Členové finančního výboru se v roce 2015 sešli 5 krát. Dále město Uherské Hradiště má stanoveno jednací řád finančního výboru, který charakterizuje postavení výborů, jednání výborů, usnesení výborů a hlasování.

Zastupitelstvo město uděluje výborům pravomoci v rámci své kompetence. Finanční výbor ve městě funguje jako poradním orgán zastupitelstva v ekonomické oblasti. Reálně to znamená, že na schůzi finančního výboru jsou projednány materiály připravené na zasedání zastupitelstva, ale to pouze ty materiály, které zasahují do financí města (poskytování dotací, změny rozpočtu, rozpočet, závěrečný účet, významné investice atd. K těmto materiálům pak

⁴⁴ Závěrečné účty města Hodonín 2012-2014

finanční výbor zaujme stanovisko a doporučí je nebo nedoporučí ZM ke schválení. Stanovisko pro ZM není v žádném případě závazné, a běžně se děje, že ZM schválí věci, které finanční výbor nedoporučuje schválit.⁴⁵

3.1.6 Závěrečný účet

Příprava návrhu závěrečného účtu je odpovědností odboru ekonomiky a financí. Závěrečný účet nabízí celkový rozbor a zhodnocení hospodaření města, jím zřízených příspěvkových organizací a také závěrečné účty dobrovolných svazků obcí, kterých je členem město. Závěrečný účet obsahuje informace o vývoji rozpočtu zahrnující schválená rozpočtová opatření, také přehled o plnění rozpočtu a financování s přehledným komentářem k nim. Jelikož závěrečný účet musí být projednán v zastupitelstvu nejpozději do 30. 6. následujícího roku, v současnosti je k dispozici nejnovější závěrečný účet město pro rok 2014. Nedílnou součástí závěrečného účtu je výsledek přezkumu hospodaření, tento audit si město nechává vypracovat od externího auditora HZK audit, s.r.o. Ve zprávě auditora ze závěrečného účtu 2014 je uvedeno, že nebyly nalezeny žádné chyby a nedostatky. Zastupitelstvo tento závěrečný účet schválilo bez výhrad. V předešlých letech 2010-2013 se opakovalo úplně stejná situace, auditorem nebyly zjištěny žádné nedostatky a chyby, a zastupitelstvo vždy schválilo závěrečný účet bez výhrad.⁴⁶

3.2 Rozpočtový proces Nového města na Moravě

Nové Město na Moravě se nachází v západní části Moravy, v kraji Vysočina. Jeho katastrální výměra je 61,13 km² a žije zde okolo 10 000 obyvatel. Nové Město na Moravě leží v nadmořské výšce 600 metrů nad mořem a je součástí Českomoravské vrchoviny, která se prakticky rozkládá na celém území kraje Vysočina. Svoji jižní části spadá město do Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy. V současné době je Nové Město na Moravě známé především jako místo, kde se konají významné sportovní závody světového významu. V minulosti zde proběhl závod Světového poháru v běžeckém lyžování nazvaný Zlatá lyže a každým rokem se zde koná závod Světového poháru v biatlonu a Světového poháru horských kol. Okolí města je tedy vyhledávané všemi nadšenými sportovci a je vhodné k provozování zimních i letních sportů.

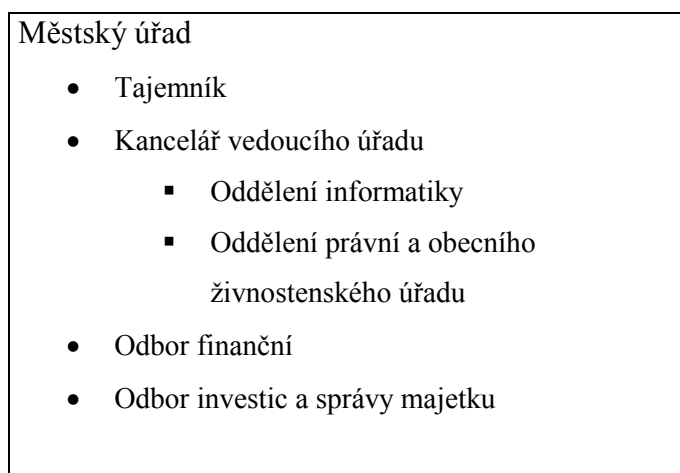
⁴⁵ Elektronická komunikace s Ing. Marián Maňák vedoucího odboru ekonomiky a financí

⁴⁶ Závěrečné účty města Hodonín 2010-2014

Z pohledu historie je Nové Město na Moravě úzce spjato se vznikem žďárského kláštera založeného okolo roku 1250 Bočkem z Obřan. První písemná zpráva o obci nazvané ještě jako Bočkanov je z roku 1267. Název Nové Město se objevuje poprvé na listině krále Václava II. z roku 1293, kde je již uvedeno jako městečko. V historii města, jak již to tak bývá, se vystřídalo postupně několik období rozkvětu a úpadku. Největšího rozkvětu dosáhlo město za kardinála Františka z Dietrichštejna, kdy bylo Nové Město v roce 1635 povýšeno na město. Naopak úpadek pro město znamenaly dva rozsáhlé požáry, které zničily zejména domy na náměstí a okolo něj. První vypukl v roce 1723 a druhý 1801. Jak již je ovšem zmíněno výše, novodobé dějiny města se pojí především se sportem, zejména s lyžováním a s tím souvisí také výroba lyží zahájená roku 1949. Dalo by se tedy říci, že Nové město na Moravě, je tedy zejména sportovním a turistickým městem.⁴⁷

Co se týče organizační struktury Nového Města na Moravě a výkonu státní správy, tak starostou Nového Města na Moravě je Michal Šmarda a v době jeho nepřítomnosti ho zastupuje místostarosta Stanislav Marek. Městský úřad se dále dělí na jednotlivé odbory a oddělení, jak lze vidět níže na Obr. č.... Současné zastupitelstvo města je tvořeno 23 členy a má ustanovené dva výbory: finanční a kontrolní. Rada města je tvořena 7 členy a má ustanoveno těchto sedm komisí: Komise společenská a kulturní, Komise pro mládež, sport a volný čas, Komise pro rozvoj města, Komise bytová, Komise dopravní, Komise pro sociální oblast a Komise pro rozvoj podnikání a zaměstnanost. Zvláštní orgány města jsou Bezpečnostní rada obce, Komise pro projednávání přestupků a Komise pro sociálně právní ochranu dětí.

Obr. č. 3. 1 Organizační struktura městského úřadu

⁴⁷ Nové město na Moravě [online]. [11. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.nmm.eu/nove-mesto-na-morave.html>

- Odbor školství, kultury, cestovního ruchu a sociálních věcí
- Odbor dopravy a vnitřních věcí
- Odbor stavební a životního prostředí

Městská policie

Oddělení interního auditu a finanční kontroly

Zdroj: Nové město na Moravě [online]. Vlastní zpracování.

Nové Město na Moravě jako obec s rozšířenou působností zabezpečuje výkon státní správy ve správním obvodu, ve kterém se nachází 30 obcí a žije zde trvale okolo 20 tisíc obyvatel. Jde o tyto obce: Bobrová, Bobrůvka, Borovnice, Daňkovice, Dlouhé, Fryšava pod Žakovou horou, Javorek, Jimramov, Kadov, Krásné, Křídla, Křižánky, Kuklík, Líšná, Mirošov, Nová Ves u Nového Města na Moravě, Nový Jimramov, Podolí, Račice, Radešín, Radešínská Svatka, Radňovice, Řečice, Sněžné, Spělkov, Tři Studeně, Věcov, Vlachovice a Zubří. Městský úřad Nové Město na Moravě pro všechny tyto obce vykonává přenesenou působnost v rozsahu jemu svěřeném zvláštními zákony.

Je třeba také zmínit příspěvkové organizace a majetkové účasti ve společnostech Nového Města na Moravě. Jelikož Nové Město na Moravě pečuje o všestranný rozvoj svého území a také o potřeby svých občanů, tak zřídilo 8 příspěvkových organizací:

- Mateřskou školu Nové Město na Moravě,
- Základní školu, Vratislavovo náměstí,
- Základní školu, Leandra Čecha,
- Základní uměleckou školu Jana Štursy,
- Novoměstské kulturní zařízení,
- Dům dětí a mládeže,
- Novoměstské sociální služby,
- Centrum Zdislava.

Nové Město na Moravě je jediným vlastníkem společnosti TS Služby s.r.o. Společnost vznikla v roce 1997, a která zajišťuje komunální služby pro město.⁴⁸

3.2.1 Rozpočtový výhled

⁴⁸ Nové město na Moravě [online]. [10. 2. 2016]. Dostupné z: <https://radnice.nmnm.cz/>

V současnosti má Nové město na Moravě vypracovaný rozpočtový výhled na období 2016-2019, takže na období 4 let. Zajímavostí je, že předešlý rozpočtový výhled od roku 2015 byl sestaven na 6 let tedy do roku 2020, i když zákon říká, že se rozpočtový výhled se vypracovává zpravidla na dobu 2-5 let následující po roce, pro který se sestavuje rozpočet. Příčinou sestavení rozpočtového výhledu na 6 let bylo, že v roce 2013, kdy byl tento výhled vypracován, město uzavřelo smlouvu o úvěru ve výši 50 mil. Kč s dobou splacení do roku 2020. Zákon říká, že se mají zohlednit dlouhodobé závazky v rozpočtovém výhledu, a tak byl schválen výhled na 6 let. Ovšem v dalším období došlo k přehodnocení úvěrového rámce a nakonec byla dohodnuta čerpaná částka jen 40 mil. Kč s dobou splacení do roku 2019, a tak současný výhled je jen na období 4 let.⁴⁹

Sestavení rozpočtového výhledu je úkolem pouze odboru financí. Po vypracování odborem je následně projednán v radě města a poté schválen zastupitelstvem města. Zastupitelstvo města zpravidla projednává a schvaluje rozpočtové výhledy v prosinci, který předchází začátku běžného rozpočtu, jež navazuje na rozpočtový výhled. Základem odboru financí pro při vypracování rozpočtového výhledu jsou informace z vlastních dokumentů, kdy se finanční odbor orientuje pro zjištění údajů v následujících letech dle skutečného plnění příjmů a výdajů v předešlém roce, uzavřených smluv o úvěrech, schválených mimořádných dotací z rozpočtu města, z predikce dotací do rozpočtu města pro další roky a dále dle předpokládaných realizací strategických investičních akcí města atd. Finanční odbor také vychází z dokumentů, které byly vydány na centrální úrovni (např. předpověď inflace, předpověď ČNB a ministerstva financí o růstu HDP a také o výběr daní.)

Zajímavé je, že rozpočtový výhled vůbec neobsahuje údaje z minulých let, ale údaje pouze pro období, pro které je vypracován. Dále rozpočtový výhled je sestaven jen jako tabulka, bez jakéhokoliv komentáře či analýzy. Nezačlenění údajů z minulých let a také nevypsání komentáře zhoršují lepší představivost o dalším vývoji rozpočtu města. Samotná tabulka je jen těžko pochopitelná. Z toho všeho vyplývá, že rozpočtový výhled je do jisté míry netransparentní pro občany města. Občané nemohou tak zjistit, proč jsou jednotlivé částky rozpočtového výhledu v takové podobě a dále například z něj nezjistí finanční záměry města do budoucna. Zcela očividně rozpočtový výhled hraje spíše vedlejší roli. Hlavní přínos rozpočtového výhledu je hlavně spatřen v odhadu volných finančních prostředků pro jednotlivé roky. Dle těchto odhadů se mohou naplánovat investiční akce pro následující

⁴⁹ Elektronická komunikace s Ing. Tomáš Vlček odbor financí

roky. Další klad je spatřován v zobrazení přijatých půjček a úvěrů a jejich splátek, které tak nastiňuje využívání návratných finančních prostředků.⁵⁰

3.2.2 Sestavení návrhu rozpočtu

Sestavení návrhu rozpočtu je v kompetenci finančního odboru, který návrh rozpočtu zpracoval. V návrhu rozpočtu na rok 2016 je uvedeno, že při sestavování návrhu se vycházelo z uzavřených pohledávek a také závazků, dále z plnění rozpočtu roku 2015, také z požadavků jednotlivých místních částí města, správců odvětví a z finančního plánu příspěvkových organizací. Zajímavé je, že rozpočtový výhled není vůbec zmíněn v tomto výčtu, to jen potvrzuje předchozí výrok, že rozpočtový výhled hraje spíše jen vedlejší roli. V Novém městě na Moravě bývá vypracován časový harmonogram přípravy návrhu rozpočtu pro každý rok. Finanční odbor ho vždy zpracovává a poté překládá radě města ke schválení. Jednotlivé termíny harmonogramu jsou nastaveny tak, aby byl návrh rozpočtu po splnění všech zákonných podmínek předložen ke schválení zastupitelstvu v listopadu. Zajímavým prvkem rozpočtu města je, že rozpočet na rok 2016 je členěn na rozpočet města a rozpočty jednotlivých místních částí odděleně. Rozpočty jednotlivých místních částí jsou vedeny odděleně, aby byla zachována průhlednost finančních toků k jednotlivým místním částem, a to v příjmové i výdajové části rozpočtu.

Dle časového harmonogramu přípravy návrhu rozpočtu města na rok 2016 předsedové osadních výborů předložily všechny podklady týkající se rozpočtů místních částí na rok 2016 jednotlivým správcům odvětví a finančnímu odboru do 21. 8. 2015. Dále do 4. 9. 2015 předali správci odvětví podklady týkající se provozní části rozpočtu za celé odvětví, které spravují, na finanční odbor. Ke stejnému datu byla finančním odborem zpracována zdrojová část rozpočtu. Návrhy hospodářských plánů jednotlivých příspěvkových organizací města byly finančnímu odboru předloženy do 11. 9. 2015. za účasti vedení města probíhaly konzultace a jednání s jednotlivými správci odvětví, řediteli PO a předsedy osadních výborů o konečné podobě návrhu rozpočtu na rok 2016 za příslušné odvětví, PO či místní části od 14. 9. 2015 do 25. 9. 2015. Finanční odbor zpracoval do 23. 10. 2015 první návrh rozpočtu na rok 2016 za celé hospodářství města. Poté do 2. 11. 2015 byl návrh rozpočtu města na rok 2016 projednán v radě města. Posléze návrh rozpočtu města na rok 2016 byl projednán na semináři zastupitelstva města do 9. 11. 2015. Konečný návrh rozpočtu města na rok 2016 byl vyvěšen na úřední desce města do 13. 11. 2015. Návrh rozpočtu města na rok 2016 byl zveřejněn

⁵⁰ Rozpočtový výhled Nového města na Moravě 2016-2019

i na úřední desce městské úřadu a také na webových stránkách města. Rada města byla projednána konečná verze návrhu rozpočtu města na rok 2016 do 23. 11. 2015. Finanční výbor projednal konečnou verzi návrhu rozpočtu města na rok 2016 do 27. 11. 2015 a jeho stanovisko bylo následně předloženo zasedání zastupitelstva města, kde byl návrh rozpočtu města na rok 2016 předložen ke schválení. Souhrnně se tedy na sestavení návrhu rozpočtu podílí: finanční odbor, správci odvětví, předsedové osadních výborů, příspěvkové organizace (ředitelé), rada města, zastupitelstvo města a finanční výbor.⁵¹

Návrh rozpočtu, který je předložen zastupitelstvu ke schválení, obsahuje textovou část rozpočtu, která je doplněna tabulkovými a grafickými částmi, kde je přehledný rozpis příjmů, výdajů a také přehled provozních příspěvků příspěvkovým organizacím a výše mzdových prostředků obojí na roky 2014-2016. Součástí je i tabulkové zpracování jednotlivých rozpočtů místních částí a také průměrné hrubé platy v hospodářství města. Návrh rozpočtu obsahuje v textové části i odůvodnění základních finančních ukazatelů, kde je uvedeno, že navrhovaný rozpočet vykazuje lepší „kondici“ než předešlý, protože je navrženo vyšší provozní saldo a pokračuje i trend rychlejšího růstu běžných příjmů oproti běžným výdajům. Návrh rozpočtu je velmi přehledně vypracován s mnoha popisujícími komentáři a také je velmi obsáhlý, celý dokument obsahuje 72 stran.⁵²

3.2.3 Schválení rozpočtu

Dne 30. 11. 2015 byl konečný návrh rozpočtu města na rok 2016 předložen zastupitelstvu města ke schválení a zastupitelstvo město rozpočet schválilo. Zastupitelstvo města schvaluje rozpočet tak, aby byl schválen vždy do konce předcházejícího roku. Radě města následně po schválení rozpočtu zastupitelstvem schválí rozpočet města v podrobném členění na jednotlivé akce. Pokud by rozpočet nebyl schválen před 1. lednem rozpočtového roku, tak by se hospodaření města řídilo pravidly rozpočtového provizoria, dokud nebude schválen rozpočet. Město tyto pravidla nemá dopředu stanovené. V posledních letech se stal jen jednou, že bylo potřeba hospodařit dle rozpočtového provizoria a to v roce 2011. V prosinci roku 2010 byly radou navrženy pravidla rozpočtového provizoria a zastupitelstvo je schválilo. Důvodem byly změny ve volených orgánech města po říjnových komunálních volbách, kvůli časové tísní nebyl vypracován návrh rozpočtu města na rok 2011 do prosincového zasedání zastupitelstva města. Předešlé zastupitelstvo nechtělo schválit

⁵¹ Harmonogram přípravy rozpočtu města Nového Města na Moravě na rok 2016

⁵² Návrh rozpočtu Nového město na Moravě na rok 2016 [online]. [11. 2. 2016]. Dostupné z: <https://radnice.nmm.cz/mestsky-urad/2015/navrh-rozpocetu-mesta-noveho-mesta-na-morave-na-rok-2016>

rozpočet na další rok 2011 dříve, protože usoudilo, že by mělo přenechat plánování a rozhodování o novém rozpočtu na čerstvě zvoleném zastupitelstvu na začátku roku 2011.⁵³

3.2.4 Plnění rozpočtu

V průběhu rozpočtového roku dochází k rozpočtovým opatřením vlivem nepředvídatelných událostí. Schvalování rozpočtových opatření v Novém městě na Moravě není jen v kompetenci zastupitelstva obce, ale také i rady města. Zastupitelstvo města tak zmocnilo radu města k provádění rozpočtových opatření.

V Tab. 3.4 je znázorněno, kolik bylo provedených rozpočtových opatření v letech 2012-2014 dle dostupných závěrečných účtů.

Tab. 3.4 Počet rozpočtových opatření v letech 2012-2014

Rok	2012	2013	2014
Počet rozpočtových opatření	203	193	226

Zdroj: Závěrečné účty Nového města na Moravě 2012-2014. Vlastní zpracování.

V Tab. 3.5 je ukázáno, o kolik procent se změnil rozpočet upravený k rozpočtu schválenému v letech 2012-2014. Podstatou je ukázat, jak moc se rozpočty schválené a rozpočty upravené odlišují. Lze upozorovat, že v letech 2012 a 2013 došlo k velkému odlišení rozpočtu schváleného a upraveného. Příjmy i výdaje se vždy zvýšily přes 10 %. V roce 2014 nastala, ale opačná situace, příjmy i výdaje se snížily u rozpočtu upraveného.⁵⁴

Tab. 3.5 Srovnání rozpočtu schváleného s upraveným rozpočtem v letech 2012-2014

	RS 2012	RU 2012	RS 2013	RU 2013	RS 2014	RU 2014
Příjmy	+ 12,1 %		+ 16,8 %		- 0,5 %	
Výdaje	+ 17,5 %		+ 15,3 %		- 2 %	

Zdroj: Závěrečné účty Nového města na Moravě 2012-2014. Vlastní zpracování.

3.2.5 Kontrola hospodaření

Tato bude zaměřena na kontrolní činnost finančního výboru, který zajišťuje vnitřní kontrolu hospodaření Nového města na Moravě. Počet členů finančního výboru je vždy liché číslo, momentální počet členů je 9. Členové finančního výboru se v roce 2015 sešli 11 krát. Dále Nové město na Moravě má stanoveny jednací řád finančního výboru, který charakterizuje postavení výborů, jednání výborů, usnesení výborů a hlasování.

⁵³ Nové město na Moravě [online]. [10. 2. 2016]. Dostupné z: <https://radnice.nmm.cz/>

⁵⁴ Závěrečné účty Nového města na Moravě 2012-2014

Zastupitelstvo město uděluje výborům pravomoci v rámci své kompetence. Finanční výbor ve městě funguje jako poradním orgán zastupitelstva v ekonomické oblasti. Hlavní náplní činnosti finančního výboru je vyjadřování se ke všem materiálům, které na zastupitelstvo města předkládá odbor ekonomiky a financí (rozpočet, úpravy rozpočtu, poskytované dotace, dotační programy, závěrečný účet, účetní závěrka a další). Mimo to finanční výbor provádí, v případě pověření ZM, kontroly u příjemců dotací a také u příspěvkových organizací, a to zpravidla v případě, že se vyskytne nějaké závažnější podezření na porušení stanovených pravidel apod.⁵⁵

3.2.6 Závěrečný účet

Sestavení návrhu závěrečného účtu je odpovědností odboru financí. Závěrečný účet 2014 je velmi dopodrobna rozpracovaný a obsahuje spoustu informací v rozsahu 86 str. dokumentu. Nabízí v úvodu celkový rozbor a zhodnocení hospodaření města a dále rozebrání příjmů a výdajů města a jim zřízených příspěvkových organizací. V dalších částech jsou rozebrány investiční záměra města, DPH (město je povinným plátcem daně z přidané hodnoty), dluhová služba a 2 obchodní společnosti (kde je město 100% vlastníkem). V neposlední řadě lze v přílohách najít: zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření města Nového Města na Moravě za rok 2014, rozpočty místních částí, poskytnuté dotace a finanční příspěvky města, tvorba a čerpání fondů v roce 2014, zůstatek peněžních prostředků na účtech města Nového Města na Moravě k 31. 12. 2014 a tabulky finančních vypořádání dotací a návratných finančních výpomocí poskytnutých městu Novému Městu na Moravě ze státního rozpočtu prostřednictvím kraje Vysočina za rok 2014.

Město Nové Město na Moravě si nechává přezkoumat své hospodaření od auditorské společnosti HB AUDITING s.r.o. Žďár nad Sázavou. Online na internetových stránkách města jsou k dispozici pouze 2 závěrečné účty. Ve zprávě auditora ze závěrečného účtu 2014 je uvedeno, že byla nalezena chyba týkající se, že město nezveřejnilo záměr bezúplatného převedení části pozemku (přístupové schodiště) a následně byla městem uzavřena kupní smlouva, která není v souladu s usnesením zastupitelstva. Město v příloze zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření vyjasnilo problém a v závěru uvedlo, že na základě jeho uvedeného vysvětlení má za to, že v tomto případě nedošlo ze strany města při nakládání s majetkem k porušení zákona o obcích. Následně zastupitelstva města dne 22. 6. 2015 schválilo

⁵⁵ Elektronická komunikace s Ing. Tomáš Vlček odbor finanční

bez výhrad závěrečný účet obce včetně zprávy o přezkumu s výrokem, že „byla zjištěna chyba“.

V předchozím roce ve zprávě auditora ze závěrečného účtu 2013 je uvedeno, že nebyly nalezeny žádné chyby a nedostatky. Následně zastupitelstvo města dne 14. 4. 2014 schválilo bez výhrad závěrečný účet obce včetně zprávy o přezkumu s výrokem, že „nebyla zjištěna chyby a nedostatky“. V letech 2012-2010 se tato situace opakovalo, nebyly zjištěny žádné chyby a nedostatky a zastupitelstvo vždy schválilo závěrečný účet bez výhrad.⁵⁶

3.3 Rozpočtový proces města Uherské Hradiště

Uherské Hradiště je město, které se nachází ve Zlínském kraji a žije zde přes 25 tisíc obyvatel. Spolu se Starým Městem a Kunovicemi tvoří městskou aglomeraci, ve které žije přes 90 tisíc obyvatel. Z geografického hlediska Uherské Hradiště leží v severní části Dolnomoravského úvalu, tedy v centru středního Pomoraví a na území ČR zaujímá plochu 965 km². Klimaticky spadá Uherské Hradiště díky své nadmořské výšce 179 metrů nad mořem do teplejší části republiky, pro niž je typické dlouhé suché léto a krátká mírná zima.

Historie města sahá až do dávné minulosti a právě z tohoto důvodu je město řazeno k nejstarším sídelním oblastem České republiky. Úrodná půda a mírné klimatické podmínky vytvořily ideální podmínky pro osídlení města již ve starší době kamenné. Toto území se postupně stalo významnou křižovatkou, přes kterou vedly významné obchodní cesty. Nejvýznamnější z nich byla tzv. jantarová cesta, která spojovala Středomoří s Baltem a díky ní vznikl v 8. a 9. století ostrovní pevnostní systém. Uherské Hradiště jako město bylo tedy založeno na ostrovní půdě, což dosvědčuje i listina krále Přemysla Otakara II. z 15. října 1257. Největšího rozmachu se město dočkalo s příchodem Jiřího z Poděbrad na přelomu 15. a 16. století, který městu udělil četná privilegia. V následujících stoletích bylo Uherské Hradiště často napadáno svými nepřáteli, a to především Švédy, Turky, Tatary nebo Bočkajovci. To byl důvod, proč město neustále zdokonalovalo a upevňovalo svůj obranný systém. Nicméně podoba dnešního města byla utvářena zejména v průběhu 19. a 20. století, kdy byla postavena řada významných budov a Uherské Hradiště se také stalo sídlem krajských úřadů.

Co se týče organizační struktura Uherského Hradiště a výkonu státní správy, tak Městský úřad tvoří starosta Ing. Stanislav Blaha, místostarostové PhDr. Ivo Frolec a

⁵⁶ Závěrečné účty Nového města na Moravě 2010-2014

Ing. Zdeněk Procházka, tajemník městského úřadu Mgr. Josef Botek a zaměstnanci města zařazení do městského úřadu viz Obr 3.2. Na toto čtyřleté funkční období bylo stanoveno 27 členů zastupitelstva města a dva iniciativní výbory zastupitelstva, a to finanční a kontrolní. Rada města je tvořena 9 členy a má zřízených 20 komisí např. architektury a regenerace MPZ, pro bydlení, cestovního ruchu a prezentace města, finanční, kulturní, pro nakládání s majetkem města nebo pro rozvoj města a strategického plánování. Zvláštní orgány ve městě nejsou zřízeny.

Podle uspořádání územní veřejné správy je město obcí s rozšířenou působností, v jehož správním obvodu žije kolem 90 tisíc obyvatel v těchto 48 obcích: Babice, Bílovice, Boršice, Boršice u Blatnice, Břestek, Březolupy, Buchlovice, Částkov, Hluk, Hostějov, Huštěnovice, Jalubí, Jankovice, Kněžpole, Kostelany nad Moravou, Košíky, Kudlovice, Kunovice, Medlovice, Místřice, Modrá, Nedachlebice, Nedakonice, Ořechov, Ostrožská Lhota, Ostrožská Nová Ves, Osvětimany, Podolí, Polešovice, Popovice, Salaš, Staré Hutě, Staré Město, Stříbrnice, Stupava, Sušice, Svárov, Topolná, Traplice, Tučapy, Tupesy, Uherské Hradiště, Uherský Ostroh, Újezdec, Vážany, Velehrad, Zlámanec a Zlechov.

Obr. 3.2 Organizační struktura městského úřadu

Odbory městského úřadu	
Tajemník městského úřadu	Odbor správy majetku města
Ekonomický odbor	Odbor stavebního úřadu a životního prostředí
Odbor dopravních a správních agend	Právní odbor
Odbor investic	Útvar interního auditu
Odbor kultury, školství a sportu	Útvar kanceláře starosty
Odbor organizační správy a informatiky	Útvar městského architekta
Odbor sociálních služeb	Živnostenský odbor

Zdroj: Uherské Hradiště [online]. Vlastní zpracování.

Ještě je potřeba zmínit příspěvkové organizace a majetkové účasti ve společnostech města Uherské Hradiště. Město Hodonín má 100% majetkový podíl na základním kapitálu ve společnostech TESPRA Hodonín, s.r.o. a Městská bytová správa spol. s.r.o. Dále vlastní skoro 30% akcií společnosti Vodovody a kanalizace Hodonín, a.s. Další majetkové podíly má město Hodonín ve společnostech LÍPA, bytové družstvo, Kaštany, bytové družstvo a Pastelky, stavební družstvo, které jsou oproti výše uvedeným zanedbatelné, jelikož jsou pod 5%.

Hodonín je členem zájmových sdružení např. Svazu měst a obcí ČR, Národní sítě Zdravých měst České republiky, Sdružení tajemníků městských a obecních úřadů ČR, Regionu Slovácko nebo Sdružení lázeňských míst ČR a je rovněž členem tří dobrovolných svazků obcí, a to Mikroregionu Hodonínsko, Jihomoravských lázní a Obce pro Baťův kanál.

Město Uherské Hradiště má významnou majetkovou účast hned v několika společnostech. Přičemž 100% majetkový podíl má ve společnosti EDUHA s.r.o. a organizaci PETRKLÍČ, o. p. s. Významný 50% majetkový podíl má v organizaci PARK ROCHUS, o. p. s. a ve společnosti CTZ, s. r. o. (49,04%). Další majetkové podíly má město ve společnostech: HRATES, a. s. (34,05%), Slovácké vodárny a kanalizace, a. s. (30,46%) a OTR, s. r. o. (35%).

Město zřídilo tyto příspěvkové organizace:

- Aquapark Uherské Hradiště,
- Základní školy, mateřská škola a dům dětí a mládeže,
- Klub kultury,
- Sportoviště města Uherské Hradiště,
- Městská kina,
- Slovácké divadlo,
- Knihovna B. B. Buchlovana,
- Senior centrum UH,
- Park Rochus.

Město Uherské Hradiště také zřídilo dvě neziskové organizace: Nadace Děti-kultura-sport a Organizace pracující s dětmi a mládeží. Organizační složku má město Uherské Hradiště zřízenou jednu, a to Zásahové jednotky sbory dobrovolných hasičů. Město Uherské Hradiště je také členem některých významných organizací České republiky např. Sdružení obrany spotřebitelů, Svaz měst a obcí České republiky, Sdružení obcí pro rozvoj Baťova kanálu a vodní cest na řece Moravě nebo Národní sítě zdravých měst České republiky.⁵⁷

3.3.1 Rozpočtový výhled

V současnosti má město Uherské Hradiště podrobně vypracovaný rozpočtový výhled na období 2017-2021, takže na období 5 let. Rozpočtový výhled města je veden jak jako

⁵⁷ Uherské Hradiště [online]. [20. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.mesto-uh.cz/Folders/1382-1-Organizace+s+ucasti+mesta.aspx>

samostatný dokument, tak i jako součást dokumentu rozpočtu města. Harmonogram schvalovacího procesu rozpočtu obsahuje jak jednotlivé kroky tvorby rozpočtu, tak i jednotlivé kroky tvorby rozpočtového výhledu. Co se týče sestavení rozpočtového výhledu tak to je úkolem ekonomického odboru. Všichni vedoucí odborů a jimi pověřeni pracovníci, a vedoucí jednotlivých útvarů se podílejí na tvorbě rozpočtového výhledu. Po vypracování odborem je následně projednán v radě města a poté schválen zastupitelstvem města. Zastupitelstvo města schvaluje zároveň rozpočet a rozpočtový výhled města v jeden určený termín, což znázorňuje určitou závaznost tohoto dokumentu. Zastupitelstvo města zpravidla projednává a schvaluje rozpočet města a rozpočtové výhledy zároveň v prosinci, který předchází začátku běžného rozpočtu, jež navazuje na rozpočtový výhled. S rozpočtovým výhledem bývá pracováno v průběhu celého roku a tento dokument převážně městu pomáhá řídit závazky obce v budoucnosti a také investiční činnosti města.

Rozpočtový výhled je sestaven ekonomickým odborem na základě aktuálního plnění rozpočtu a předpokladů budoucích příjmů a výdajů, ekonomické situace, požadavků jednotlivých odborů a dále dle předpokládaných realizací strategických investičních akcí města. Předpověď údajů není závislá na analýze hospodaření minulých let, důkazem toho je fakt, že rozpočtový výhled neobsahuje údaje z minulých let. Nezačlenění údajů z minulých let ale zhoršuje představivost o dalším vývoji rozpočtu města.⁵⁸

Rozpočtový výhled obsahuje spoustu tabulek a dva grafy. Celý rozsah samostatného dokumentu je 107. Tabulky jsou přehledně zpracovány, dokonce v barevné formě jsou zvýrazněny důležité údaje. Velkým nedostatkem je ale naprosté vynechání textové části dokumentu, kdy není žádná tabulka textem popsána. Samotné tabulky mají tak pro veřejnost jen malou vypovídající schopnost, bez textu jsou jen stěží pochopitelné. Rozpočtový výhled je tak do jisté míry netransparentní pro občany města, ti nemohou tak zjistit, proč jsou jednotlivé částky rozpočtového výhledu v takové podobě. Nicméně z celkové analýzy rozpočtového výhledu lze usoudit, že rozpočtový výhled je důležitým aspektem hospodaření města a město vychází z rozpočtového výhledu při sestavování rozpočtu.⁵⁹

3.3.2 Sestavení návrhu rozpočtu

Město Uherské Hradiště každý rok sestavuje harmonogram pro sestavení rozpočtu. Návrh rozpočtu města Ekonomický odbor je sestavován ekonomickým odborem. Jednotlivé

⁵⁸ Elektronická komunikace s Ing. Vladimír Moštěk vedoucí ekonomického odboru

⁵⁹ Rozpočtový výhled města Uherské Hradiště 2017-2021

termíny harmonogramu jsou nastaveny tak, aby byl návrh rozpočtu po splnění všech zákonných podmínek předložen ke schválení zastupitelstvu v prosinci. Jak již bylo zmíněno výše, rozpočtový výhled se stanovuje a schvaluje ve stejných termínech jako samotný rozpočet města. Tento fakt vyjadřuje důležitost rozpočtového výhledu pro města, návrh rozpočtu města vychází z rozpočtového výhledu. Dle harmonogramu schvalovacího procesu rozpočtu Uherského Hradiště pro rok 2016 samotný proces sestavení rozpočtu začal už v květnu konkrétně datem 12. 5. 2015, kdy byl ekonomický odborem vytvořen harmonogram sestavení rozpočtu města i rozpočtového výhledu. V průběhu července a srpna předkládají jednotlivé odbory a příspěvkové organizace své návrhy na zdrojovou část rozpočtu ekonomickému odboru. Na základě jejich předložených návrhů ekonomický odbor sestaví základní návrh rozpočtu, který poté rozeslán jednotlivým odborům a příspěvkovým organizacím. Pokud odbory či příspěvkové organizace zjistí, že daný návrh nezobrazuje jejich požadavky, můžou vznést své připomínky na ekonomický odbor a ten je poté může vzít v potaz a návrh upravit.

Neobvyklým prvkem rozpočtového procesu města je to, že probíhají porady v rámci sestavení a schvalování rozpočtu města. Nejdříve vždy probíhá porada ke strategickým investicím města při účasti uvolněných členů zastupitelstva, tajemníka městského úřadu a vedoucích odborů. Cílem této porady je jednat o strategických investicích a zásobníku velkých oprav. Poté dne 2. 9. 2015 proběhla další porada, která se už týkala samotného návrhu rozpočtu a rozpočtového výhledu zpravidla se koná při stejné účasti jako v předcházející porada. Připomínky z porad jsou zpracovány do návrhu rozpočtu. Posléze je návrh rozpočtu předložen k dalšímu projednání radě města a finanční komisi. Dne 24. 9. 2015 proběhlo první čtení rady města k rozpočtu města a rozpočtovému výhledu 2016. Dále ekonomický odbor přepracovává rozpočet města a rozpočtový výhled podle připomínek rady města. Poté je rozpočet města projednán i ve všech komisích rady města, které pak odevzdávají i své připomínky k návrhu, které pak bere ekonomický odbor v potaz také. Následně přichází na řadu další porada projednání konečného znění návrhu ke dni 4. 11. 2015. Pak je návrh rozpočtu postoupen radě města, která vydá doporučení k návrhu a předá jej poté zastupitelstvu města ke schválení. Mezi tím byl návrh rozpočtu vyvěšen povinně na úřední desce. Souhrnně se tedy na sestavení návrhu rozpočtu podílí: ekonomický odbor, vedoucí jednotlivých výborů, příspěvkové organizace, finanční komise, ostatní komise rady města,

rada města a zastupitelstvo města. Zajímavostí je, že v harmonogramu rozpočtového procesu města není ani zmínka o funkci finančního výboru v tomto procesu.⁶⁰

Návrh rozpočtu, který je předložen zastupitelstvu ke schválení, má stejnou podobu jako posléze schválený rozpočet města. Celý dokument je velmi rozsáhlý, obsahuje celkově 321 str. Příčinnou je především zahrnutí rozpočtové výhledu do rozpočtu (návrhu rozpočtu) města. Návrh rozpočtu souhrnně obsahuje: textovou část doplněnou tabulkovými a grafickými částmi (přehledný rozpis příjmů, výdajů), přehled poskytování dotací a návratných finančních výpomocí, peněžní fondy města, plnění zřizovatelských povinností, závazné ukazatele, náhrady členům zastupitelstva města, financování rozpočtu města, rozpočtový výhled 2016-2021, rizika a příležitosti tvorby rozpočtu a rozpočtového výhledu a ostatní informace (např. schvalovací proces rozpočtu).⁶¹

3.3.3 Schválení rozpočtu

Dne 7.12. 2015 byl návrh rozpočtu města 2016 zastupitelstvem schválen. Následně po schválení rozpočtu je vykonán rozpis rozpočtu, ekonomický odbor poté posílá rozpočtový rozpis příspěvkovým organizacím a vedoucím jednotlivých odborů. Zastupitelstvo města schvaluje rozpočet tak, aby byl schválen vždy do konce předcházejícího roku. Pokud by rozpočet nebyl schválen před 1. lednem rozpočtového roku, tak by se hospodaření města řídilo pravidly rozpočtového provizoria, dokud nebude schválen rozpočet. Město tyto pravidla nemá dopředu stanovené. V posledních 5 letech se stalo dvakrát, že bylo potřeba hospodařit dle rozpočtového provizoria, a to v roce 2011 a 2015. Ještě předtím než bylo rozpočtové provizorium 2015 vytvořeno a schváleno, tak byly stanoveny pravidla tohoto rozpočtového provizoria na rok 2015. Důvod hospodaření dle rozpočtového provizoria je, že v letech 2010 a 2014 proběhly komunální volby. Předěšlé zastupitelstva nechtěla schválit rozpočet na další rok 2011 a 2015 dříve, protože usoudilo, že by mělo přenechat plánování a rozhodování o novém rozpočtu na čerstvě zvoleném zastupitelstvu na začátku roku 2011 a 2015.⁶²

3.3.4 Plnění rozpočtu

V průběhu rozpočtového roku dochází k rozpočtovým opatřením vlivem nepředvídatelných událostí. Schvalování rozpočtových opatření v Uherském Hradišti není jen

⁶⁰ Harmonogram přípravy rozpočtu města Uherské Hradiště na rok 2016

⁶¹ Rozpočet města Uherské Hradiště pro rok 2016 [online]. [27. 2. 2016]. Dostupné z: <https://www.mesto-uh.cz/Articles/151525-2-Rozpocet+2016.aspx>

⁶² Uherské Hradiště [online]. [20. 2. 2016]. Dostupné z: <https://www.mesto-uh.cz/>

v kompetenci zastupitelstva obce, ale také i rady města. Zastupitelstvo města tak zmocnilo radu města k provádění rozpočtových opatření.

V Tab. 3.6 je znázorněno, o kolik bylo provedeno rozpočtových opatření v letech 2012-2014 dle dostupných závěrečných účtů v Uherském Hradišti.

Tab. 3.6 Počet rozpočtových opatření v letech 2012-2014

Rok	2012	2013	2014
Počet rozpočtových opatření	11	11	10

Zdroj: závěrečné účty města Uherské Hradiště 2012-2014. Vlastní zpracování.

V Tab. 3.7 je ukázáno srovnání rozpočtu schváleného s upraveným rozpočtem v letech 2012-2014. Podstatou je ukázat, jak moc se rozpočty schválené a rozpočty upravené odlišují. Lze upozorovat, že ve všech letech došlo ke snížení příjmů i výdajů u rozpočtu upraveného, v letech 2012 a 2013 je to jen pár procent, v roce 2014 ale přes 10 %. To znamená, že vždy byl schválen rozpočet s vyššími příjmy a výdaji a ty se vždy po úpravách rozpočtu snížily.⁶³

Tab. 3.7 Srovnání rozpočtu schváleného s upraveným rozpočtem v letech 2012-2014

	RS 2012	RU 2012	RS 2013	RU 2013	RS 2014	RU 2014
Příjmy	- 1,2 %		- 0,2 %		- 14,5 %	
Výdaje	- 2,4 %		- 7,2 %		- 14,4 %	

Zdroj: závěrečné účty města Uherské Hradiště 2012-2014.

3.3.5 Kontrola hospodaření

Tato bude zaměřena na kontrolní činnost finančního výboru, který zajišťuje vnitřní kontrolu hospodaření města Uherské Hradiště. Počet členů finančního výboru je vždy liché číslo, momentální počet členů je 9. Členové finančního výboru se v roce 2015 sešli 6 krát. Dále město Uherské Hradiště má stanoveny jednací řád výborů, který charakterizuje postavení výborů, jednání výborů, usnesení výborů a hlasování.

Zastupitelstvo město uděluje výborům pravomoci v rámci své kompetence. Finanční výbor ve městě funguje jako poradním orgán zastupitelstva v ekonomické oblasti. Na schůzích finančního výboru jsou projednány především materiály (finančního hlediska)

⁶³ Závěrečné účty města Uherské Hradiště 2012-2014

připravené na zasedání zastupitelstva např. poskytování dotací, rozpočet, úpravy rozpočtu, závěrečný účet a závěrečná uzávěrka atd.⁶⁴

3.3.6 Závěrečný účet

Sestavení návrhu závěrečného účtu je odpovědností ekonomického odboru. Nejnovější závěrečný účet je k dispozici za rok 2014. Závěrečný účet obsahuje: základní údaje o závěrečném účtu o obsahu závěrečného účtu města a dále souhrnné údaje o rozpočtu města a o rozpočtovém hospodaření města, plnění rozpočtu příjmů a výdajů, financování, tvorba a použití peněžních fondů, účetnictví města (např. krátkodobé a dlouhodobé pohledávky a závazky), finanční vypořádání (vyúčtování finančních vztahů k jiným rozpočtům), údaje o zřízených a založených právnických osobách, přezkum hospodaření (audit), ostatní informace (sdružené prostředky, depozitní účet, rating), závěr (zveřejnění závěrečného účtu, návrh na uzavření závěrečného účtu) a dále obsahuje přílohy. Příloha závěrečného účtu obsahuje: zprávu auditora k roční účetní závěrce, účetní závěrku města Uherské Hradiště k 31. 12. 2014, kontrolu hospodaření s majetkem, zprávy odborů a útvarů o příjmech a výdajích, závazné ukazatele a zdůvodnění neplnění, vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, hospodaření zřízených a založených společností, přehled vedených soudních sporů, ratingovou analýzu a pohledávky města.

Město Uherské Hradiště si nechává přezkoumat své hospodaření od soukromé auditorky Ing. Ludmily Burešové. V letech 2011-2014 byly pokaždé zjištěny chyby a nedostatky. Tyto zjištění signalizují dlouhodobé problémy města s vedením účetnictví a ostatních náležitostí. Zastupitelstvo města se v letech 2011-2014 pokaždé usneslo, že souhlasí se "Závěry zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření" uvedenými ve zprávě nezávislého auditora a s přijetím opatření potřebných k nápravě zjištěných chyb a nedostatků. Zjištěné chyby a nedostatky byly vždy opraveny, a tak byl vždy závěrečný účet zastupitelstvem schválen bez výhrad.⁶⁵

3.4 Rozpočtový proces města Humpolec

Město Humpolec se nachází v kraji Vysočina a v současné době zde žije skoro 11 000 obyvatel. Město leží v západní části Českomoravské vysočiny v nadmořské výšce 520 metrů nad mořem. Okolí města má lesnatý a kopcovitý terén, což představuje ideální podmínky

⁶⁴ Elektronická komunikace s Ing. Vladimír Moštěk vedoucí ekonomického odboru

⁶⁵ Závěrečné účty města Uherské Hradiště 2010-2014

pro pořádání velkého množství turistických a cykloturistických tras, jejichž výchozí bod se nachází přímo v centru města. Často navštěvovanou turistickou atrakcí je zřícenina hradu Orlík, který se nachází pouhé 3 kilometry od centra města. Dále je třeba říci, že město má vybudovanou velmi dobrou infrastrukturu a ve srovnání s celorepublikovým průměrem o polovinu vyšší zastoupení velkých zaměstnavatelů.

Humpolec vznikl jako strážné místo uprostřed pohraničních hvozdů, kde procházela důležitá stezka vedoucí z Prahy na Moravu. Přičemž první písemná zpráva o Humpolci pochází z roku 1178, kdy jej král Přemysl daroval Soběslavovi II. Prvním známým držitelem města byl řád německých rytířů a poté křižovníci s červenou hvězdou. Po dobu husitských válek se celá oblast stala krajem kalicha a výraznou osobností se stává Jan Želivský, vůdce radikální pražské chudiny. Za nadšení z husitského povstání město tvrdě potrestal válečnými taženími král Zikmund. V dalších letech již město není v rukou českých pánů a šlechty, ale jeho majiteli se stali v průběhu let např. páni ze Somlsu, Gastheimu, Metternichu, Regalů nebo Delbína, čímž se naštěstí postavení Humpolce nijak nezměnilo. Nutno podotknout, že ve 13. - 15. století nabyla velkého významu těžba stříbra, čímž se Humpolec proslavil i ve světě. V 19. století mělo město již natolik rozvinutou soukenickou výrobu, že zaměstnávala přes 2 000 lidí a městu se začalo přezdívat „Český Manchester“. Dnes je Humpolec především rájem všech sportovců i turistů, kteří určitě ocení mnoho značených tras, směřujících až na samotné vrcholy kopců Českomoravské vysočiny.

Co se týče organizační struktura města Humpolec a výkonu státní správy, tak městský úřad Humpolec tvoří starosta Mgr. Jiří Kučera, dva místostarostové, a to Ing. Květoslav Namyslo a Ing. Lenka Bartáková, tajemník a devět odborů. Každý odbor má svého vedoucího a několik zaměstnanců, kteří zajišťují bezproblémový chod své svěřené agendy viz Obr. 3.2. Zastupitelstvo města má 21 členů a v jeho zastoupení nechybí starosta ani oba místostarostové. Schválené výbory zastupitelstvem města jsou tyto: finanční (9 členů), kontrolní (7 členů) a osadní, které je zřízen v místních částech (Hněvkovice, Kletečná, Petrovice, Lhotka, Rozkoš, Vilémov, Plačkov, Krasňov a Světlice) města Humpolce. Rada města má 7 členů a zřídila těchto 6 komisí: bytovou, pro občanské záležitosti, pro rozvoj města, pro sociálně právní ochranu dětí, radu seniorů a školství, kulturu a sportu. Zvláštní orgány ani organizační složky město nemá zřízeny.

Obr. č. 3.2 Organizační struktura města Humpolec

Městský úřad
• Odbor tajemníka
• Odbor vnitřních věcí
• Ekonomický odbor
▪ Oddělení školství
• Odbor zdravotnictví a sociálních věcí
• Živnostenský úřad
• Odbor dopravy a silničního hospodářství
• Stavební úřad
• Odbor životního prostředí a památkové péče
• Odbor místního hospodářství

Zdroj: Humpolec. Nové město na Moravě [online]. Vlastní zpracování.

Město Humpolec jako obec s rozšířenou působností zabezpečuje výkon státní správy ve správním obvodu, který zahrnuje těchto 25 obcí: Budíkov, Bystrá, Čejov, Hojanovice, Horní Rápotice, Hořice, Humpolec, Ježov, Jiřice, Kaliště, Kejžlice, Koberovice, Komorovice, Mladé Bříště, Mysletín, Píšť, Proseč, Řečice, Sedlice, Senožaty, Staré Bříště, Syrov, Vojslavice, Vystřkov a Želiv.

Ještě je potřeba zmínit příspěvkové organizace a majetkové účasti ve společnostech města Humpolec. Město Humpolec má 100% majetkovou účast (v hodnotě 48 263 tis. Kč) ve společnosti Technické služby Humpolec, s. r. o. Předmětem činnosti této společnosti je provoz tepelného hospodářství, nákladní doprava, čištění města nebo prodej písků a drtí. Další majetkové účasti v osobách má město již s vlivem pod 20%, a to v: SOMPO Pelhřimov, a. s. (17,18%), Pevak Pelhřimov, družstvo (3,18%), Úpravna vody Želivka (0,4559%) a Komerční banka, a.s. (podílové listy včetně zhodnocení).

K 31. 12. 2002 se město Humpolec stalo členem těchto sdružení a svazů: Regionální rozvojová agentura Vysočina, Sdružení obcí Vysočina, Svaz obcí mikroregionu Zálesí a OPS Soutěže podkovy.

Město Humpolec je také zřizovatelem těchto šesti příspěvkových organizací:

- Léčebny tuberkulózy a respiračních nemocí,
- ZŠ Humpolec, Hálkova,
- ZŠ Humpolec, Hradská,

- MŠ Humpolec, Smetanova,
- Základní umělecké školy Gustava Mahlera,
- Městského kulturního a informačního střediska.⁶⁶

3.4.1 Rozpočtový výhled

Nejnovější rozpočtový výhled je k dispozici pro období 2013-2017. Město Humpolec tedy sestavuje rozpočtový výhled na 5 let. Tento rozpočtový výhled byl schválen v roce 2012, žádný novější neexistuje. Město sestavuje rozpočtový výhled jako fixní, to znamená, že se sestaví jeden na začátku období, na který výhled platí a během toho období nejsou prováděny vůbec žádné jeho změny či úpravy. Až po skončení tohoto období, takže v roce 2017, se bude sestavovat nový. Tento způsob sestavení rozpočtového výhledu je poněkud nešťastný, neboť vůbec nenaplnuje účel rozpočtového výhledu. Rozpočtový výhled je možná tak aktuální a použitelný první rok a poté díky bezesporu častým změnám v rozpočtu je zcela nepoužitelný pro další období. Město tedy jen tímto způsobem splní zákonnou povinnost, ale reálně rozpočtový výhled v podstatě vůbec nevyužívá. Jak lze snadno odvodit, rozpočtový výhled není důležitým nástrojem pro město, spíše v jeho sestavování vidí jen práci navíc, a tak proto jej sestavují jen jednou za 5 let a vůbec neaktualizují.⁶⁷

Co se týče sestavení rozpočtového výhledu tak to je úkolem ekonomického odboru. Tabulka rozpočtového výhledu obsahuje pouze pro jeden rok údaje z minulých let, a to pro rok 2011. Rozpočtový výhled byl v roce 2012 sestaven na základě aktuálního plnění rozpočtu a předpokladů budoucích příjmů a výdajů. Rozpočtový výhled obsahuje souhrnně návrh závazných ukazatelů rozpočtu obce, analýzu dosavadního hospodaření obce a závěr. Rozpočtový výhled obsahuje tabulky i grafy např. je zde provedena analýza vývoje počtu obyvatel a počtu zaměstnanců pracujících v místě bydliště, vývoj vybraných ukazatelů hospodaření města, vývoj salda příjmů a výdajů, vývoj přijatých investičních dotací a kapitálových výdajů, vývoj a struktura příjmů a výdajů, meziroční porovnání provozního salda a vývoj dlouhodobého úvěru atd. Součástí je i závěr celého dokumentu, kde je uvedeno, že finanční situace se od roku 2007 zhoršila v důsledku snížení provozního salda a dále je uvedeno, co je v budoucnu třeba zlepšit, a dokonce jsou zde uvedena stručně rizika, což lze považovat za pozitivní. Dalo by se usoudit, že když nedochází k jeho aktualizování, že by mohl být alespoň tento jeden rozpočtový výhled vytvořený jednou za 5 let být velmi

⁶⁶ Humpolec [online]. [1. 3. 2016]. Dostupné z: <http://mesto-humpolec.cz/>

⁶⁷ Elektronická komunikace s Jaromíra Veselá vedoucí ekonomického odboru

podrobný, ale není tomu tak, dokument obsahuje jen 13 str. a působí velmi stručným dojmem. Město nepoužívá rozpočtový výhled jako základ pro plánování jednoročního rozpočtu.⁶⁸

3.4.2 Sestavení návrhu rozpočtu

V Humpolci je zpracován, jak harmonogram pro sestavení rozpočtu, tak metodika (směrnice) pro sestavení rozpočtu z roku 2011. Metodika pro sestavení rozpočtu popisuje: úlohu a funkci rozpočtu, přípravné práce rozpočtu, sestavení návrhu rozpočtu (např. harmonogram zpracování rozpočtu, graficky znázorněný harmonogram práci na rozpočtu z hlediska odpovědnosti, priority sestavení rozpočtu, rizikové faktory rozpočtu atd.) a projednání a schválení rozpočtu (např. podmínky pro hospodaření dle provizoria). V metodice je mimo jiné také stanoveno, že je každým rokem stanoven harmonogram projednávání rozpočtu vydaný starostou města. Harmonogram projednávání rozpočtu pro rok 2016 na začátku popisuje obecné zásady pro sestavení rozpočtu jako například: rozpočet bude koncipován jako mimořádně úsporný, nebudou akceptovány žádná mimořádná navýšení běžných výdajů (kromě nárůstu nákladů v oblasti některých druhů energií) oproti roku 2015, jednotlivé odbory provedou zpracování údajů pro sestavení rozpočtu a dále je popsáno, co přesně zpracování údajů bude obsahovat.

Návrh rozpočtu města je sestavován ekonomickým odborem. Jednotlivé termíny harmonogramu jsou nastaveny tak, aby bylo do konce roku schváleno rozpočtové provizorium. Město Humpolec začíná každý rozpočtový rok hospodařit dle rozpočtového provizoria, více o něm bude napsáno v podkapitole schválení rozpočtu. V Humpolci se sestavením návrhu rozpočtu nespěchají, a tak práce na něj začínají až v průběhu října. Dle harmonogramu projednávání rozpočtu pro rok 2016 do 31. 10. 2015 předloží všichni vedoucí jednotlivých odborů městského úřadu na ekonomický odbor návrhy rozpočtu na rok 2016. Dále do toho data byly předloženy také navrhnuté rozpočty příspěvkových organizací spadajících do správy jednotlivých odborů. Dále do 15. 11. 2015 byly jednotlivé návrhy rozpočtů na rok 2016 projednány za účasti vedení města (starosta, tajemník), předsedy finančního výboru a vedoucích jednotlivých odborů. Nejprve je probrána struktura příjmů a výdajů na schůzce finančního výboru. Jednotlivý vedoucí odborů mohou požádat o účast na této schůzce, kde mohou obhájit své požadavky na zdroje. Pak do 3. 12. 2015 byla svolána pracovní schůzka zastupitelstva města, kde se zastupitelé seznámí s návrhem rozpočtu. Zastupitelé zde mohou k návrhu vznést připomínky nebo chtít vysvětlení některých položek.

⁶⁸ Rozpočtový výhled města Humpolec 2013-2017

Tato pracovní schůze je svolávána z důvodu, aby byly případně nesrovnalosti vyřešeny přes schválení rozpočtu. Na konci harmonogramu je stanoveno, že rozpočtové provizorium bude schváleno zastupitelstvem města do 31. 12. 2015. Rozpočtové provizorium bylo schváleno dne 16. 12. 2015.

Souhrnně se tedy na sestavení návrhu rozpočtu před začátkem rozpočtového roku podílí: ekonomický odbor, vedoucí jednotlivých výborů, příspěvkové organizace, finanční výbor, starosta, tajemník a zastupitelstvo města. Jelikož je rozpočet schvalován vždy až po začátku nového rozpočtového roku, tak ve výše zmíněném výčtu nebyla uvedena rada, která bere na vědomí návrh rozpočtu města až před jeho projednáním v zastupitelstvu, a rada města ho doporučuje zastupitelstvu ke schválení. Například pro letošní rok došlo k doporučení rady města ke schválení rozpočtu zastupitelstva až 10. 2. 2016. Návrh rozpočtu města byl zveřejněn na úřední desce dne 3. 2. 2016 a sejmut dne 19. 2. 2016.⁶⁹

Co se týče obsahu návrhu rozpočtu města, návrh zobrazený na internetových stránkách města obsahuje pouze jednu třístránkovou tabulku příjmů dle druhového třídění a jednu jedenáctistránkovou tabulku výdajů dle druhového třídění. Celkově má tedy návrh jen 14 stran a neobsahuje vůbec žádné komentáře. Bez vysvětlujících komentářů je návrh rozpočtu značně netransparentní pro občany města a naprosto stěžuje občanům následné vyjadřování se k návrhu, když nezjistí, jak částky vznikly.⁷⁰

3.4.5 Schválení rozpočtu

Jak již bylo zmíněno, rozpočtové provizorium bylo schváleno dne 16. 12. 2015. Samotný návrh rozpočtu 2016 byl zastupitelstvem schválen dne 24. 2. 2016. Zajímavým zjištěním je, že město Humpolec hospodaří s rozpočtovým provizoriem plánovitě každý rok. Rozpočet města Humpolec je sestaven v závislosti na schválení státního rozpočtu, které poskytuje nárokové dotace, a tak ve městě nespíchají se sestavením vlastního rozpočtu. Město začíná plánovat přípravu návrhu rozpočtu města až v průběhu října.

Zastupitelstvo vždy schvaluje měsíční čerpání finančních prostředků do výše 1/12 běžných neinvestičních výdajů celkového ročního rozpočtu předcházejícího roku v rozpočtovém provizoriu. Investiční výdaje zastupitelstvo pak schvaluje jednotlivě nebo podle potřeby např. údržbu silnic v zimě. Rozpočtové provizorium se u příjmů neschvaluje.

⁶⁹ Harmonogram přípravy rozpočtu města Humpolec na rok 2016

⁷⁰ Návrh rozpočtu města Humpolec 2016 [online]. [8. 3. 2016]. Dostupné z: <http://mesto-humpolec.cz/rozpocet-2016/d-227347/p1=32034>

Město pravidla rozpočtového provizoriu nemá dopředu stanovené, jsou stanovena až před začátkem hospodaření s ním.⁷¹

3.4.6 Plnění rozpočtu

V průběhu rozpočtového roku dochází k rozpočtovým opatřením vlivem nepředvídatelných událostí. Schvalování rozpočtových opatření v Humpolci bylo do roku 2016 jen v kompetenci zastupitelstva obce, ale dne 24. 2. 2016 bylo usnesením zastupitelstva města (ZM Humpolec č. 199/9/ZM/2016) stanoveno, že zastupitelstvo uděluje některá pověření radě k provádění rozpočtových opatření.

V Tab. 3.8 je znázorněno, kolik bylo provedených rozpočtových opatření v letech 2012-2014 dle dostupných závěrečných účtů.

Tab. 3.8 Počet rozpočtových opatření města v letech 2012-2014

Rok	2012	2013	2014
Počet rozpočtových opatření	13	11	11

Zdroj: závěrečné účty města Humpolec 2012-2014

V Tab. 3.9 je ukázáno, o kolik procent se změnil rozpočet upravený k rozpočtu schválenému v letech 2012-2014. Podstatou je ukázat, jak moc se rozpočty schválené a rozpočty upravené odlišují. Lze upozorovat, že ve všech letech došlo k velkému zvýšení příjmů v rozpočtu upraveném. Tato změna dosahuje pokaždé přes 10 %, dokonce v roce 2013 až přes 20 %. U výdajů je situace proměnlivá, v letech 2012 a 2014 došlo k nárůstu výdajů o pár procent u rozpočtu upraveného, v roce 2013 se ale upravený rozpočet zase nepatrně snížil. Celkově lze vidět, že výdaje se jen lehce odlišovaly u rozpočtů naopak příjmy velmi značně.⁷²

Tab. 3.9 Srovnání schváleného s upraveného rozpočtu

	RS 2012	RU 2012	RS 2013	RU 2013	RS 2014	RU 2014
Příjmy	+ 13,4 %		+ 22,5 %		+ 18,4 %	
Výdaje	+ 5,6 %		- 0,3 %		+ 1,7 %	

Zdroj: závěrečné účty města Humpolec 2010-2014

⁷¹ Humpolec [online]. [1. 3. 2016]. Dostupné z: <http://mesto-humpolec.cz/>

⁷² Závěrečné účty města Humpolec 2012-2014

3.4.7 Kontrola hospodaření

Tato bude zaměřena na kontrolní činnost finančního výboru, který zajišťuje vnitřní kontrolu hospodaření města Humpolec. Počet členů finančního výboru je vždy liché číslo, momentální počet členů je 13. Členové finančního výboru se v roce 2015 sešli 6 krát. Dále město Humpolec má stanoveno jednací řád výborů, který charakterizuje postavení výborů, jednání výborů, usnesení výborů a hlasování.

Zastupitelstvo město uděluje výborům pravomoci v rámci své kompetence. Finanční výbor ve městě funguje jako poradním orgán zastupitelstva v ekonomické oblasti. Finanční výbor se vyjadřuje ke všem materiálům finanční povahy, předkládaných na zastupitelstvu např. dotační programy, návrh rozpočtu města, rozpočet města, rozpočtová opatření a rozpočtové provizoriu atd.⁷³

3.4.8 Závěrečný účet

Sestavení návrhu závěrečného účtu je odpovědností ekonomického odboru. Nejnovější závěrečný účet je k dispozici za rok 2014. Skládá se ze spousty tabulek a grafů, které jsou slovně vysvětleny. K závěrečnému účtu se připojuje správa auditora. Kontrolu hospodaření za rok 2014 provedl pro město soukromý auditor Ing. Miloslav Slabý. V jeho zprávě je uvedeno stanovisko, že byly zjištěny chyby a nedostatky. Kontrolu hospodaření za roky 2013-2010 pro město vykonala auditorská společnost TEMPO – českomoravská auditorská s.r.o. Závěr všech závěrečných účtů z uvedených roků je, že byly pokaždé zjištěny chyby a nedostatky. Zajímavé je, že tedy ve sledovaném období 2014-2010 ani jednou nebyl závěrečný účet města bez chyb a nedostatků. Tyto zjištění signalizují dlouhodobé problémy města s vedením účetnictví a ostatními náležitostmi.

Zastupitelstvo města se v letech 2011-2014 pokaždé usneslo, že souhlasí se "Závěry zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření" uvedenými ve zprávě nezávislého auditora a s přijetím opatření potřebných k nápravě zjištěných chyb a nedostatků. Zjištěné chyby a nedostatky byly vždy opraveny, a tak byl vždy závěrečný účet zastupitelstvem schválen bez výhrad ve sledovaném období.⁷⁴

⁷³ Elektronická komunikace s Jaromíra Veselá vedoucí ekonomického odboru

⁷⁴ závěrečné účty města Humpolec 2010-2014

4 ZHODNOCENÍ ROZPOČTOVÉHO PROCESU VE ZVOLENÝCH OBCÍCH

V této části budou porovnány některé aspekty rozpočtového procesu mezi vybranými městy. Konkrétně se jedná o rozpočtový výhled, sestavení návrhu rozpočtu, projednání a schválení rozpočtu, rozpočtové provizorium, rozpočtová opatření, finanční výbor a závěrečný účet.

4.1 Rozpočtový výhled

V následující tabulce jsou srovnány některé aspekty rozpočtového výhledu u vybraných obcí.

Tab. 4.1 Srovnání rozpočtového výhledu

1. Na jaké období je vypracován?
Hodonín – v současnosti na 3 roky
Nové město na Moravě – v současnosti na 4 roky (výhled od roku 2015 - 6 let)
Uherské Hradiště – v současnosti na 5 let
Humpolec – na 5 let (nejnovější rozpočtový výhled je pro období 2013-2017)
2. Kdo zpracovává rozpočtový výhled?
Hodonín – obor ekonomiky a financí
Nové město na Moravě – finanční odbor
Uherské Hradiště – ekonomický odbor
Humpolec – ekonomický odbor
3. Jak je sestavován?
Hodonín - dle historického vývoje, schválených legislativních změn a obcí známých skutečností a předpokladů
Nové město na Moravě – informace z vlastních dokumentů, dle aktuálního plnění rozpočtu, uzavřených smluv o úvěrech, schválených mimořádných dotací z rozpočtu města, z predikce dotací do rozpočtu města pro další roky a dále dle předpokládaných realizací strategických investičních akcí města a z dokumentů, které byly vydány na centrální úrovni (např. předpověď inflace)
Uherské Hradiště – dle aktuálního plnění rozpočtu a předpokladů budoucích příjmů a výdajů, ekonomické situace, požadavků jednotlivých odborů a dále dle předpokládaných realizací strategických investičních akcí města.
Humpolec – dle aktuálního plnění rozpočtu a předpokladů budoucích příjmů a výdajů
4. Jsou obsahem i údaje z minulých let? Pokud ano, za kolik let dozadu?
Hodonín – Ano, za 7 let dozadu
Nové město na Moravě – Ne

Uherské Hradiště – Ne
Humpolec – Ano, 1 rok
5. Zahrnuje rozpočtový výhled také vysvětlující komentáře k jednotlivým částem?
Hodonín – Ano
Nové město na Moravě – Ne
Uherské Hradiště – Ne
Humpolec – Ano
6. Kdo schvaluje rozpočtový výhled? (v zákoně není stanoveno)
Hodonín – zastupitelstvo
Nové město na Moravě – zastupitelstvo
Uherské Hradiště – zastupitelstvo
Humpolec – zastupitelstvo
7. Považuje město rozpočtový výhled za důležitý nástroj pro sestavení rozpočtu na následující období? (názor autora diplomové práce z celkových informací)
Hodonín – Ano, sestavení rozpočtu se uskutečňuje v návaznosti na rozpočtový výhled
Nové město na Moravě – Spíše ne, hraje vedlejší roli. Za hlavní přínos je odhad volných prostředků, podle kterého se mohou naplánovat významné investice pro následující roky
Uherské Hradiště – Ano, sestavení rozpočtu se uskutečňuje v návaznosti na rozpočtový výhled.
Humpolec – Ne, pro město je nedůležitý. Nejnovější rozpočtový výhled je pro období 2013-2017, v jeho průběhu nebyl aktualizován, nový se sestaví až v roce 2017.

Zdroj: vlastní zpracování

Zhodnocení

Délka období, na které se sestavuje rozpočtový výhled, se ve sledovaných městech liší. Město Hodonín má sestavený rozpočtový výhled na 3 roky, Nové město na Moravě zase na 4 roky, a jen města Uherské Hradiště a Humpolec na stejný počet na 5 let. Nové město na Moravě mělo dokonce předešlý rozpočtový výhled (od roku 2015) sestavený na 6 let.

Vypracování rozpočtového výhledu je u všech sledovaných měst úkolem ekonomicky zaměřeného odboru. V Hodoníně se jedná přesně o odbor ekonomiky a financí, v Novém městě na Moravě o odbor financí, a v Uherském Hradišti a Humpolci o ekonomický odbor.

Z jakých informací je rozpočtový výhled sestavován, se ve sledovaných městech moc neliší, hlavně u všech měst hraje hlavní roli aktuální plnění rozpočtu a informace z vlastních dokumentů. Jen město Hodonín na rozdíl od ostatních měst klade důraz i na historický vývoj mimo jiné.

Jen v Hodoníně začleňují do rozpočtového výhledu údaje z několika minulých let a to konkrétně až z roku 2008, celkově tedy za 7 let dozadu. Nové město na Moravě ani Uherské Hradiště vůbec neuvádí žádné údaje z minulých let, hlavním důvodem je, že při sestavování

rozpočtového výhledu se výhradně řídí aktuálním plněním rozpočtu. Město Humpolec jen uvádí údaje z jednoho minulého roku.

Jen rozpočtový výhled měst Hodonína a Humpolce obsahuje komentáře k jednotlivým částem. Komentáře u města Hodonín by, ale mohly být obsáhlejší, protože působí, jak by byly vytržené z kontextu, očividně napsány pro potřeby pracovníků úřadu, kteří rozumí všem odborným termínům. Rozpočtový výhled u města Humpolec obsahuje tabulky, grafy a také stručné komentáře. Celkově celý dokument působí stručným dojmem. Naopak rozpočtový výhled měst Nové město na Moravě a Uherské Hradiště neobsahuje naprosto žádný komentář, i když obě města mají rozpočtový výhled velmi obsáhlý, plný tabulek a grafů.

Zákon neuvádí, kdo by měl schvalovat rozpočtový výhled, nechává toto rozhodnutí na obcích. Ve všech uvedených měst ale provádí schvalování jen zastupitelstvo, tato pravomoc není přenechána jinému orgánu města.

Co se týče zhodnocení celkového významu rozpočtového výhledu pro jednotlivá města tak ze všech zmíněných informací vyplývá, že jen dvě města Hodonín a Uherské Hradiště považují rozpočtový výhled za užitečný nástroj. Města Hodonín a Uherské Hradiště sestavují rozpočet v návaznosti na rozpočtový výhled. Rozpočtový výhled města Hodonín je každý rok aktualizován, obsahuje údaje z minulých let a dále komentáře k jednotlivým částem atd. Rozpočtový výhled města Uherské Hradiště je také každý rok aktualizován, je velmi obsáhlý, obsahuje spoustu tabulek i grafů (i když ne komentáře) a harmonogram rozpočtového procesu města obsahuje i termíny tvorby rozpočtového pohledu, a také navíc stejné datum schválení návrhu města a rozpočtového výhledu.

Naopak rozpočtový výhled ve městech Nové město na Moravě a Humpolec hraje zcela očividně rozpočtový výhled spíše vedlejší roli. Dokument rozpočtový výhledu Nového města na Moravě obsahuje jen jednu tabulku, žádné údaje z minulých let a ani žádné komentáře atd. Přínos dokumentu je v tomto městě spatřen jen hlavně spatřen v odhadu volných finančních prostředků pro jednotlivé roky. Dle těchto odhadů se mohou naplánovat investiční akce pro následující roky. Další klad je spatřován v zobrazení přijatých půjček a úvěrů a jejich splátek, které tak nastiňuje využívání návratných finančních prostředků. Nejnovější rozpočtový výhled ve městě Humpolec byl schválen v roce 2012 pro období 2013-2017 a za tuto dobu nebyl ani jednou aktualizován. Město si jen splní zákonnou povinnost vytvořením tohoto dokumentu a po vypršení období, pro které byl vytvořen, sestaví nový, také ho neaktualizuje a tak to pokračuje pořád dokola. Tento způsob sestavení rozpočtového

výhledu je poněkud nešťastný, neboť vůbec nenaplní účel rozpočtového výhledu. Lze tak snadno odvodit, rozpočtový výhled není vůbec důležitým nástrojem pro město a v jeho sestavování vidí jen práci navíc.

Doporučení

Doporučení, které z výše uvedeného vyplývá, je že by mohly být do všech rozpočtových výhledů zařazeny údaje alespoň za pár let dozadu, neboť zařazení údajů z minulých let napomáhá daleko lepší představivosti ohledně vývoje rozpočtu města. Toto doporučení se týká měst Uherské Hradiště, Nové město na Moravě a Humpolec.

Nevypsané komentáře jsou velkým nedostatkem rozpočtového výhledu města. Samotné tabulky a grafy jsou jen tak těžko pochopitelné. Z toho všeho vyplývá, že rozpočtový výhled je do jisté míry netransparentní pro občany města. Občané nemohou tak zjistit, proč jsou jednotlivé částky rozpočtového výhledu v takové podobě. Komentáře k rozpočtovému výhledu by měly být zařazeny do rozpočtového výhledu u měst Nové města na Moravě a Uherské Hradiště. Města Hodonín a Humpolec sice komentáře v rozpočtovém výhledu mají, ale mohly by být obsáhlejší a také by bylo vhodnější zařazení například poznámek pod čarou do dokumentu s podrobnějším vysvětlením některých složitějších pojmů, neboť ne každý občan je obeznámen s pojmy rozpočtu, tak jako pracovníci úřadu.

V zákoně není uvedeno, kdo by měl schvalovat rozpočtový výhled. Zastupitelstvo obce by mělo mít vždy tuto povinnost. Dále by mělo být uzákoněno, že rozpočtový výhled musí být schvalován aktualizovaný každoročně a v zákoně uvedené struktuře a obsahu. Toto vše by zajistilo větší závaznost a důležitost tohoto dokumentu.

4.2 Sestavení návrhu rozpočtu, projednání a schválení rozpočtu

V následující tabulce jsou srovnány některé aspekty týkající se sestavení, projednání a schválení rozpočtu u vybraných obcí.

Tab. 4.2 Srovnání sestavení návrhu rozpočtu, projednání a schválení rozpočtu

1. Má obec (město) vypracován časový harmonogram pro sestavení rozpočtu?
Hodonín – Ano, dokonce i pravidla hospodaření s rozpočtem města a pravidla hospodařením s rozpočtovým provizoriem
Nové město na Moravě – Ano
Uherské Hradiště – Ano
Humpolec – Ano, dokonce i metodiku pro sestavení rozpočtu

2. Kdy obvykle začíná příprava rozpočtu na příští období?
Město Hodonín – v srpnu
Nové město na Moravě – v srpnu
Uherské Hradiště – v květnu
Humpolec – v říjnu
3. Kdo sestavuje návrh rozpočtu?
Hodonín – odbor ekonomiky a financí
Nové město na Moravě – finanční odbor
Uherské Hradiště – ekonomický odbor
Humpolec – ekonomický odbor
4. Kdo se na sestavení návrhu podílí?
Hodonín - vedoucí jednotlivých odborů, odbor ekonomiky a financí, finanční výbor, vedení města, rada, zastupitelstvo, příspěvkové organizace
Nové město na Moravě – finanční odbor, vedoucí jednotlivých výborů, předsedové osadních výborů, příspěvkové organizace, rada města, zastupitelstvo města a finanční výbor
Uherské Hradiště – ekonomický odbor, vedoucí jednotlivých odborů, příspěvkové organizace, finanční komise, ostatní komise rady města, rada města a zastupitelstvo města
Humpolec – ekonomický odbor, vedoucí jednotlivých odborů, příspěvkové organizace, finanční výbor, vedení města, rada města a zastupitelstvo města
5. Co obsahuje návrh rozpočtu, který je předložen zastupitelstvu ke schválení?
Hodonín - textovou část doplněna tabulkovými a (přehledný rozpis příjmů, výdajů)
Nové město na Moravě – textovou část doplněna tabulkovými a grafickými částmi (přehledný rozpis příjmů, výdajů), přehled provozních příspěvků příspěvkovým organizacím, výše mzdových prostředků obojí na roky 2014-2016, tabulkové zpracování jednotlivých rozpočtů místních částí, průměrné hrubé platy v hospodářství města
Město Uherské Hradiště – textovou část doplněnou tabulkovými a grafickými částmi (přehledný rozpis příjmů, výdajů), přehled poskytování dotací a návratných finančních výpomocí, peněžní fondy města, plnění zřizovatelských povinností, závazné ukazatele, náhrady členům zastupitelstva města, financování rozpočtu města, rozpočtový výhled 2016-2021, rizika a příležitosti tvorby rozpočtu a rozpočtového výhledu a ostatní informace (např. schvalovací proces rozpočtu)
Město Humpolec – pouze tabulku příjmů (3str.) a výdajů (11str.), žádné vysvětlující komentáře
6. Provádí město nějaký neobvyklý krok v rámci sestavení, projednání a schválení rozpočtu, které není úplně běžný?
Hodonín – Ano, probíhá seminář členů zastupitelstva a finančního výboru o návrhu rozpočtu
Nové město na Moravě – Ano, návrh rozpočtu města na rok 2016 byl projednán na semináři zastupitelstva města.

Uherské Hradiště – Ano, probíhají v průběhu schvalovacího procesu rozpočtu celkem 3 porady a to: porada ke strategickým investicím, porada k návrhu rozpočtu města a výhledu, porada konečného znění návrhu.

Dále rozpočtový výhled se stanovuje a schvaluje ve stejných termínech jako samotný rozpočet města

Humpolec – Ano, město počítá se schválení rozpočtového provizoria na každý rozpočtový rok, dále před tímto krokem je svolána pracovní schůzka zastupitelstva města k návrhu rozpočtu

Zdroj: Vlastní zpracování.

Zhodnocení

Ve všech sledovaných městech je vypracován časový harmonogram přípravy rozpočtu na každý rok. Tento dokument je očividně nezbytnou součástí rozpočtového procesu měst, dle kterého se tento proces řídí. Přímo v časovém harmonogramu přípravy rozpočtu na rok 2016 města Humpolec jsou dokonce uvedeny, jako v jediném ze zkoumaných měst, obecné zásady pro sestavení rozpočtu např. rozpočet bude koncipován jako mimořádně úsporný, nebudou akceptována žádná mimořádná navýšení běžných výdajů atd. Dále ze zkoumaných měst mají pravidla sestavení rozpočtu stanovená pouze dvě města a to města Hodonín a Humpolec. Město Hodonín má dokonce jako jediné dopředu stanovená pravidla hospodařením s rozpočtovým provizoriem.

Dle časových harmonogramů přípravy návrhu rozpočtů na rok 2016 nejdříve začíná příprava návrhu rozpočtu města ve městě Uherské Hradiště už v květnu vytvořením ekonomickým odborem harmonogramu sestavení rozpočtu města i rozpočtového výhledu. Města Hodonín a Nové město na Moravě začínají samotný proces sestavení rozpočtu města shodně v srpnu. V Hodoníně nejprve jednotliví vedoucí příslušných odborů a ředitelé příspěvkových organizací sestaví své návrhy rozpočtu v působnosti svého odboru a odevzdají je odboru ekonomiky a financí do 3. 8. 2015. V Novém městě na Moravě předsedové osadních výborů předložili všechny podklady týkající se rozpočtů místních částí na rok 2016 jednotlivým správcům odvětví a finančnímu odboru do 21. 8. 2015. Nejpozději práce na sestavení návrhu rozpočtu začínají v Humpolci a to až v průběhu října. Dle harmonogramu projednávání rozpočtu pro rok 2016 do 31. 10. 2015 předloží všichni vedoucí jednotlivých odborů městského úřadu na ekonomický odbor návrhy rozpočtu na rok 2016. Dále do toho data byly předloženy také navrhnuté rozpočty příspěvkových organizací spadajících do správy jednotlivých odborů. Více o tom proč v Humpolci začínají práce na rozpočtu tak pozdě, bude uvedeno v podkapitole této části rozpočtové provizorium.

Sestavení návrhu rozpočtu je všech sledovaných městech v kompetenci ekonomického či finančního odboru.

Dle časových harmonogramů přípravy návrhu rozpočtů na rok 2016 se na sestavování návrhu rozpočtu ve všech zkoumaných městech podílí zastupitelstvo, rada města, ekonomické či finanční odbory, dále vedoucí jednotlivých odborů a příspěvkové organizace. Co se týče odlišností, tak v Novém městě na Moravě se na sestavení návrhu rozpočtu města podílí předsedové osadních výborů, neboť rozpočet města na rok 2016 je členěn na rozpočet města a rozpočty jednotlivých místních částí odděleně. V Hodoníně a Humpolci se na sestavení návrhu podílí i vedení města, konkrétně starosta i tajemník. Ve městě Uherské Hradiště se na jeho sestavení podílí kromě finanční komise i ostatní komise rady města. Zajímavostí je, že jen ve městě Uherské Hradiště se na sestavení návrhu rozpočtu nepodílí finanční výbor dle jejich harmonogramu přípravy návrhu rozpočtu.

Návrhy rozpočtů ve městech Hodonín, Nové město na Moravě a Uherské Hradiště jsou velmi podrobné a shodně obsahují textovou a samozřejmě i tabulkovou část. Ve městech Nové město na Moravě a Uherské Hradiště je dokonce návrh rozpočtu doplněn i grafy. Naopak v návrhu rozpočtu města Humpolec v jako jediném nelze najít vůbec žádné komentáře.

Ve všech sledovaných městech byl nalezen nějaký neobvyklý krok v rámci sestavení, projednání či schválení rozpočtu na rok 2016, který není tak úplně běžný. Ve všech městech probíhají porady, semináře nebo pracovní schůzka k návrhu rozpočtu města. V Hodoníně byl návrh rozpočtu projednán se zastupiteli a členy finančního výboru na semináři. V Novém městě na Moravě byl návrh rozpočtu města projednán na semináři zastupitelstva města. V Uherském Hradišti dokonce probíhaly 3 porady. Prvně proběhla porada ke strategickým investicím města při účasti uvolněných členů zastupitelstva, tajemníka městského úřadu a vedoucích odborů. Poté proběhla porada o samotném návrhu rozpočtu města a rozpočtového výhledu, která se zpravidla koná při stejné účasti jako v předcházející poradě. Následně přišla na řadu další porada tentokrát už jen zastupitelů města projednání konečného znění návrhu. Tyto porady či semináře o návrhu rozpočtu města slouží k tomu, aby se zastupitelé či jiné orgány města seznámily s návrhem rozpočtu, a aby byly případné nesrovnalosti vyřešeny před samotným schválením rozpočtu. Zastupitelé na nich mohou obvykle vznést připomínky k návrhu nebo chtít vysvětlení některých položek.

Dále ve městě Uherské Hradiště se sestavuje a schvaluje rozpočtový výhled ve stejných termínech jako samotný rozpočet města v jako jediném ze sledovaných měst. V ostatních sledovaných městech není v harmonogramu přípravy rozpočtu o rozpočtovém výhledu ani slovo. Specifickým znakem průběhu sestavení návrhu rozpočtu ve městě Humpolec je, že na každý rok se počítá s rozpočtovým provizoriem.

Doporučení

Město Humpolec má jako jediné napsány přímo v harmonogramu přípravy rozpočtu obecné zásady či cíle rozpočtu. Takové obecné zásady či cíle mohly být uvedeny v každém harmonogramu. Dále města Uherské Hradiště a Nové město na Moravě by mohla mít stanovena nějaká obecná pravidla sestavování rozpočtu, které by napomáhala procesu sestavení rozpočtu, tak jak je tomu ve městech Humpolec a Hodonín.

Město Humpolec by mělo připojit textovou část k návrhu rozpočtu, neboť bez vysvětlujících komentářů je návrh rozpočtu těžko srozumitelný a je tak značně netransparentní pro občany města.

4.3 Rozpočtové provizorium

V následující tabulce jsou srovnány některé aspekty týkající se hospodaření dle rozpočtového provizoria u vybraných měst.

Tab. 4.3 Srovnání hospodaření dle rozpočtového provizoria

1. Hospodařilo se v posledních 5 letech dle rozpočtového provizoria?
Město Hodonín – Ano, jednou v roce 2014
Nové město na Moravě – Ano, jednou v roce 2011
Město Uherské Hradiště – Ano, v letech 2011 a 2015
Město Humpolec – Ano, město hospodaří dle něho každoročně
2. Co bylo příčinou hospodaření dle něho?
Hodonín - v prosinci 2013 ke schválení návrhu rozpočtu 2014 chyběly 3 hlasy
Nové město na Moravě – komunální volby v roce 2014
Uherské Hradiště – komunální volby v letech 2010 a 2014
Humpolec – rozpočtové provizorium je připravováno plánovitě, každý rok se hospodaří dle něho
3. Pokud se podle něj hospodaří, jak jsou pravidla rozpočtové provizoria stanovena?

Hodonín – město má schváleno pravidla rozpočtového provizoria dopředu.

- Provozní výdaje budou měsíčně čerpány maximálně do výše 1/6 schváleného rozpočtu s tím, že maximální výše čerpání za čtvrtletí je 1/4 schváleného rozpočtu.
- Výdaje na opravy budou měsíčně čerpány maximálně do výše 1/6 schváleného rozpočtu, s tím, že maximální výše čerpání za čtvrtletí je 1/4 schváleného rozpočtu.
- Výdaje na dotace budou měsíčně čerpány maximálně do výše 1/12 schváleného rozpočtu.
- Výdaje na investice budou čerpány pouze ty, ke kterým se město smluvně zavázalo v předchozím roce, a byly zapracovány v posledním schváleném rozpočtu. Ostatní výdaje na investice budou čerpány vždy až po jejich jmenovitém schválení, včetně uvedení částky, zastupitelstvem města.

Nové město na Moravě – jsou stanovena, až před začátkem hospodaření s rozpočtovým provizoriem

Uherské Hradiště – jsou stanovena, až před začátkem hospodaření s rozpočtovým provizoriem

Humpolec – jsou stanovena, až před začátkem hospodaření s rozpočtovým provizoriem

Zdroj: Vlastní zpracování.

Zhodnocení

Je zřejmé, že Města Hodonín, Nové město na Moravě a Uherské hradiště hospodaří dle rozpočtového provizoria jen výjimečně. Naopak Město Humpolec na začátku roku vždy hospodaří dle rozpočtového provizoria.

Co se týče příčiny hospodaření dle rozpočtového provizoria v jednotlivých městech, tak ve městě Hodonín bylo příčinou nedostatek hlasů ke schválení návrhu rozpočtu pro rok 2014 na jednání zastupitelstva na konci roku 2013. Ve městech Nové město na Moravě a Uherském Hradišti byly příčinou shodně komunální volby. Zastupitelstvo Nového města na Moravě nechtělo schválit rozpočet na další rok 2011, protože usoudilo, že by mělo být přenecháno plánování a rozhodování o novém rozpočtu na čerstvě zvoleném zastupitelstvu na začátku roku 2011. Z úplně stejného důvodu se hospodařilo dle rozpočtového provizoria ve městě Uherské Hradiště v letech 2011 a 2015. Město Humpolec jako jediné hospodaří každoročně plánovitě s rozpočtovým provizoriem. Obvyklým důvodem u obcí, které používají rozpočtové provizorium každoročně, je že chtějí při sestavení rozpočtu vyjít ze skutečných disponibilních prostředků z předchozího roku. Rozpočet města Humpolec je sestaven v závislosti na schválení státního rozpočtu, které poskytuje nárokové dotace, a tak ve městě nespíchají se sestavením vlastního rozpočtu. Město začíná plánovat přípravu návrhu rozpočtu města až v průběhu října.

Jediné město Hodonín má dopředu stanovená pravidla rozpočtového provizoria, ostatní města nemají tyto pravidla dopředu stanovené a tyto pravidla se vždy stanoví až před

sestavením rozpočtového provizoria. Tyto pravidla tedy dokonce nemá dopředu stanovené ani město Humpolec, které vždy dle něj hospodář.

Doporučení

Následující doporučení je pro zákonodárce. V zákoně by mohlo být stanoveno, aby se obce řídily obecnými pravidly rozpočtového provizoria státního rozpočtu. Tak by obce nemusely schvalovat pravidla rozpočtového provizoria samostatně. Zároveň by mělo být v zákoně stanoveno, že obce si ale mohou případně upravit tyto pravidla.

4.4 Rozpočtová opatření

V následující tabulce jsou srovnány některé aspekty týkající se rozpočtových opatření u vybraných měst.

Tab. 4. 4 Srovnání rozpočtových opatření

1. Má někdo kromě zastupitelstva pravomoc provádět rozpočtová opatření?						
Hodonín - rada města						
Nové město na Moravě – rada města						
Uherské Hradiště – rada města						
Humpolec – od roku 2016 rada města (dříve jen zastupitelstvo)						
2. Kolik bylo provedeno rozpočtových opatření v roce 2012, 2013 a 2014 dle dostupných závěrečných účtů?						
Rok	2012		2013		2014	
Počet rozpočtových opatření – Hodonín	4		6		6	
Počet rozpočtových opatření – Nové město na Moravě	203		193		226	
Počet rozpočtových opatření – Uherské Hradiště	11		11		10	
Počet rozpočtových opatření – Humpolec	13		11		11	
3. O kolik procent se změnil rozpočet upravený k rozpočtu schválenému v letech 2012-2014? (data k tabulce jsou dostupné v příloze)						
Hodonín						
	RS 2012	RU 2012	RS 2013	RU 2013	RS 2014	RU 2014

Příjmy	+ 7 %	+ 2,1 %	+ 5,1 %
Výdaje	+ 0,4 %	- 2,1 %	- 8,6 %

Nové město na Moravě						
	RS 2012	RU 2012	RS 2013	RU 2013	RS 2014	RU 2014
Příjmy	+ 12,1 %		+ 16,8 %		- 0,5 %	
Výdaje	+ 17,5 %		+ 15,3 %		- 2 %	

Uherské Hradiště						
	RS 2012	RU 2012	RS 2013	RU 2013	RS 2014	RU 2014
Příjmy	- 1,2 %		- 0,2 %		- 14,5 %	
Výdaje	- 2,4 %		- 7,2 %		- 14,4 %	

Město Humpolec						
	RS 2012	RU 2012	RS 2013	RU 2013	RS 2014	RU 2014
Příjmy	+ 13,4 %		+ 22,5 %		+ 18,4 %	
Výdaje	+ 5,6 %		- 0,3 %		+ 1,7 %	

Zdroj: Vlastní zpracování.

Zhodnocení

Schvalování rozpočtových opatření ve všech městech není jen v kompetenci zastupitelstva obce, ale také i rady města. Zastupitelstva města tak zmocnilo radu města k provádění rozpočtových opatření. Je velmi dobře, že ne jen zastupitelstvo schvaluje rozpočtová opatření, neboť pokud je potřeba provést nějakou rozpočtovou změnu, tak by k ní mělo dojít, co nejdříve. Zastupitelstvo města se zpravidla schází jednou měsíčně, naopak rada města častěji, a tak proto je vhodné dát určité kompetence k provádění rozpočtových opatření radě města. Prvně totiž musí být odsouhlaseno rozpočtové opatření, než bude provedena změna s finančními prostředky, a tak proto je vhodné provádět některé změny operativněji radou města.

Lze si snadno všimnout velkého rozdílu v počtu rozpočtových opatření u Nového města na Moravě a u ostatních měst. Důvodem tak velkého počtu rozpočtových opatření u Nového města na Moravě je to, že zde za rozpočtové opatření považují každou změnu položky v rozpočtu. Naopak u ostatních sledovaných měst se v rámci jednoho rozpočtového opatření provádí několik rozpočtových opatření.

Co se týče srovnání, o kolik procent se změnil rozpočet upravený k rozpočtu schválenému v letech 2012-2014, tak si lze všimnout, že ve městech Hodonín a Humpolec se

vždy příjmy po úpravách rozpočtu vždy zvýšily. U Nového města na Moravě se jednalo vždy jen o pár procent, naopak u Humpolce zvýšení příjmu po úpravách přesahovalo přes 10 %, ve dvou letech dokonce kolem 20 %. Město Uherské Hradiště naopak vždy schválilo jak příjmy a výdaje vyšší, a nakonec po úpravách rozpočtu byly vždy příjmy i výdaje menší. V letech 2012 a 2013 se jednalo jen o pár %, ale v roce 2014 šlo jak u příjmů tak výdajů o více než 10 %. V Novém městě na Moravě byl v letech 2012 a 2013 vždy rozpočet upravený vyšší přes 10 % než rozpočet schválený. V roce 2014 ale byla situace rozdílná, výdaje a příjmy byly nižší po úpravách rozpočtu oproti schválenému rozpočtu.

4.5 Finanční výbor

V následující tabulce jsou srovnány některé aspekty týkající se finančního výboru u vybraných měst.

Tab. 4.5 Srovnání finančních výborů

1. Kolik má členů?
Hodonín – 7
Nové město na Moravě – 9
Uherské Hradiště – 9
Humpolec – 13
2. Jak často se sešel finanční výbor v roce 2015?
Hodonín - 5 krát
Nové město na Moravě – 11 krát
Uherské Hradiště – 6 krát
Humpolec – 6 krát
3. Má finanční výbor stanovový jednací řád?
Hodonín – Ano
Nové město na Moravě – Ano
Uherské Hradiště – Ano
Humpolec – Ano
4. Co finanční výbor kontroluje?
Hodonín - na schůzi finančního výboru jsou projednány materiály připravené na zasedání zastupitelstva, ale to pouze ty materiály, které zasahují do financí města (poskytování dotací, změny rozpočtu, rozpočet, závěrečný účet, významné investice atd. K těmto materiálům pak finanční výbor zaujme stanovisko a doporučí je nebo nedoporučí ZM ke schválení.

Nové město na Moravě – vyjadřuje se ke všem materiálům, které na zastupitelstvo města předkládá odbor ekonomiky a financí (rozpočet, úpravy rozpočtu, poskytované dotace, dotační programy, závěrečný účet, účetní závěrka a další). Mimo to finanční výbor provádí, v případě pověření ZM, kontroly u příjemců dotací a také u příspěvkových organizací, a to zpravidla v případě, že se vyskytne nějaké závažnější podezření na porušení stanovených pravidel apod.

Uherské Hradiště – Na schůzích finančního výboru jsou projednány především materiály (finančního hlediska) připravené na zasedání zastupitelstva např. poskytování dotací, rozpočet, úpravy rozpočtu, závěrečný účet a závěrečná uzávěrka atd.

Humpolec – Finanční výbor se vyjadřuje ke všem materiálům finanční povahy, předkládaných na zastupitelstvu např. dotační programy, návrh rozpočtu města, rozpočet města, rozpočtová opatření a rozpočtové provizorium atd.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Zhodnocení

Počet členů zpravidla odráží velikost města (obce), takže většinou velké města mají více členů než menší. Zajímavé je, že ve sledovaných obcích toto pravidlo spíše neplatí. Nejvíce členů finančního výboru má město Humpolec, které s počtem obyvatel kolem 10 tisíc, má 13 členů. Velikostně stejně velké Nové město na Moravě má členů 9, stejně jako město Uherské Hradiště, které ovšem počtem obyvatel značně převyšuje předchozí dvě, neboť má kolem 25 tisíc obyvatel. Stejně velké město jako Uherské Hradiště je i město Hodonín, které má ze sledovaných měst nejméně členů finančního výboru a to pouze 7.

Četnost zasedání finančního výboru je samozřejmě různá, závisí především na velikosti města (obce) a také na rozsahu kompetencí finančního výboru. Finanční výbory se většinou scházejí dle potřeby zpravidla jednou měsíčně, to je běžná praxe. Zajímavé ovšem je, že ani jeden finanční výbor se nešel alespoň 1 krát měsíčně v roce 2015. Nejvíce schůzí finančního výboru proběhlo v menším městě ze sledovaných a to 11 v Nové městě na Moravě. V dalším menším městě ze sledovaných Humpolci se finanční výbor sešel 6 krát a ve větších městech ze sledovaných v Uherském Hradišti 6 krát a v Hodoníně dokonce jen 5 krát. Tyto skutečnosti tedy vyvracejí pravidlo, že finanční výbory větších měst se scházejí častěji, než finanční výbor menších měst.

V každém sledovaném městě má finanční výbor stanoven jednací řád. Hlavní kompetence a působnost výboru je vyňata ze zákona o obcích, ale také doplněna jednotlivým zastupitelstvem o další úkoly. Je důležité, aby obce měla stanovena jednací řád finančního výboru, které vymezují základní pravidla jejich činnosti a také práva a povinnosti členů v tomto orgánu, neboť finanční výbor je důležitý kontrolní a poradní orgán zastupitelstva.

Míra kompetencí finančního výboru většinou závisí na velikosti města (obce). Finanční výbory větších měst mají zpravidla více úkolů než je tomu u menších měst. Obecně se dá říci ze získaných informací, že finanční výbory se zaměřují pouze na materiály finančního hlediska ve své působnosti. Dále se dá usoudit, že nejpropracovanější systém a největší kompetence má finanční výbor v Novém městě na Moravě. Tuto skutečnost i potvrzuje mimo jiné fakt, že se v tomto městě finanční výbor v roce 2015 sešel nejčastěji.

Doporučení

Neexistuje zákonná povinnost, která by upravovala přesnou činnost finančních výborů, zákon nechává určovat přesné kompetence finančního výboru zastupitelstvu, které mohou finanční výbor pověřovat různými úkoly. Finanční výbory mají hlavní kompetence v kontrole hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce. V tomto směru by bylo lepší uvádět v jednacím řádu finančního výboru nebo na stránkách města přesnější kompetence, které zastupitelstvo finančnímu výboru dává. Bylo náročné tyto informace získat, neboť ani jedno město přesnější kompetence finančního výboru neuvádí. Informace byly získány kontaktováním úředníků přímo na městském úřadě a ze zápisů z finančního výboru, které každé město má zveřejněné. V zápisech ovšem jsou uvedeny už konkrétní výsledky a odvozovat z nich kompetence finančního výboru bylo náročné. Z tohoto hlediska by bylo vhodné uvádět přesnou činnost výborů v jednotlivých městech, která by také napomáhala větší transparentnosti finančního výboru.

Dále by bylo vhodné, aby se finanční výbory ve sledovaných městech scházely soustavněji především u měst Uherské Hradiště a Humpolec. Právě v těchto městech byly zjištěny chyby a nedostatky v každém závěrečném účtu v posledních 5 letech. To doporučení by mohlo být uzákoněno, aby se finanční výbor obce scházel pravidelně minimálně 1 krát měsíčně u větších měst, to by mohlo zajistit kvalitnější kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce.

4.6 Závěrečný účet

V následující tabulce jsou srovnány některé aspekty týkající se závěrečného účtu u vybraných měst.

Tab. 4.6 Srovnání závěrečných účtů

1. Kdo má na starosti přípravu návrhu závěrečného účtu obce?
Hodonín - odbor ekonomiky a financí
Nové město na Moravě – odbor financí
Uherské Hradiště – ekonomický odbor
Humpolec – ekonomický odbor
2. Kdo pro město vykonává přezkum hospodaření ve sledovaných letech 2010-2014?
Hodonín - HZK audit, s.r.o.
Nové město na Moravě – HB AUDITING s.r.o. Žďár nad Sázavou
Uherské Hradiště – soukromá auditorka Ing. Ludmila Burešová
Humpolec – v letech 2010-2013 TEMPO – českomoravská auditorská s.r.o. v roce 2014 soukromý auditor Ing. Miloslav Slabý
3. Byly zjištěny nějaké chyby a nedostatky auditorem v přezkumu hospodaření v posledních 5 letech?
Hodonín – v letech 2014-2010 nebyly zjištěny žádné chyby a nedostatky
Nové město na Moravě – v roce 2014 byla zjištěna chyba
Uherské Hradiště – v letech 2014-2011 byly zjištěny chyby a nedostatky, v roce 2010 nebyly zjištěny žádné chyby a nedostatky
Humpolec – v letech 2014-2010 byly vždy zjištěny chyby a nedostatky
4. Schválilo zastupitelstvo závěrečný účet v posledních 5 letech bez výhrad nebo s výhradami?
Hodonín – v letech 2014-2010 pokaždé bez výhrad
Nové město na Moravě – v letech 2010-2014 pokaždé bez výhrad (chybu v roce 2014 uvedená v přezkumu byla zastupitelstvem vysvětlena a dále bylo uvedeno, že v tomto případě nedošlo ze strany města při nakládání s majetkem k porušení zákona o obcích)
Uherské Hradiště – v letech 2010-2014 pokaždé bez výhrad. Zjištěné chyby a nedostatky byly vždy opraveny, a tak byl vždy závěrečný účet zastupitelstvem schválen bez výhrad
Humpolec – v letech 2010-2014 pokaždé bez výhrad. Zjištěné chyby a nedostatky byly vždy opraveny, a tak byl vždy závěrečný účet zastupitelstvem schválen bez výhrad

Zdroj: Vlastní zpracování.

Zhodnocení

I když zákon neuvádí, kdo by měl připravit a sestavit závěrečný účet obce a tato záležitost je přenechána na rozhodnutí samotnému městu (obci), tak ve všech sledovaných obcích se jedná o finanční či ekonomický odbor.

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření, dává obcím (městům) možnost volby, jestli se nechají přezkoumat své hospodaření od krajského úřadu nebo zadají přezkum

soukromému auditorovi. Všechny sledované města si ve sledovaných letech 2010-2014 nechaly přezkoumat hospodářství soukromým auditorem.

Co se týče zjištěných chyb a nedostatků ze zpráv auditora ve sledovaných letech 2010-2014, tak nejprůkladnější je město Hodonín. V jako jediném městě ze sledovaných je pokaždé ve zprávě auditora napsáno, že nebyly nalezeny žádné chyby a nedostatky. Vzhledem k náročnosti řízení všech finančních operací je tato skutečnost obdivuhodná. Lze tedy usoudit, že vedení účetnictví a vlastně celého řízení města je na velmi vysoké úrovni. Ovšem také Nové město na Moravě je příkladným městem v této oblasti. Pouze jednou soukromý auditor našel chybu a to v roce 2014. Město ovšem v příloze zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření vyjasnilo problém a v závěru uvedlo, že na základě jeho uvedeného vysvětlení má za to, že v tomto případě nedošlo ze strany města při nakládání s majetkem k porušení zákona o obcích. Opačnými příklady jsou města Humpolec a Uherské Hradiště. Ve městě Humpolec byly dokonce pokaždé ve sledovaných letech zjištěny chyby a nedostatky. Tyto zjištění signalizují dlouhodobé problémy města s vedením účetnictví a ostatními náležitostmi. Ve městě Uherské Hradiště byla situace podobná, jen v jednom sledovaném roce 2010 nebyly zjištěny žádné chyby a nedostatky. Můžeme tak vidět velký protipól ve zjištěných chybách a nedostacích z přezkoumání hospodaření u těchto měst ve srovnání v postatě s žádnými zjištěnými chybami u měst Hodonín a Nové město na Moravě.

Zastupitelstva všech měst ve všech sledovaných letech pokaždé schválila závěrečný účet bez výhrad. U měst, kdy byly zjištěny chyby a nedostatky, byly vždy tyto chyby a nedostatky opraveny, a tak proto byl vždy závěrečný účet zastupitelstvem schválen bez výhrad.

Doporučení

Každé sledované město si nechává přezkoumat hospodaření od soukromého auditora, v tomto ohledu by bylo vhodné, aby čas od času nechala města přezkoumat hospodaření i krajský úřad nebo alespoň také čas od času prostřídat soukromé auditory.

5 ZÁVĚR

Rozpočtový proces je složitý proces zahrnující celou řadu kroků, které jsou mezi sebou propojené a tvoří jeden celek. Základní požadavky rozpočtového procesu upravují jednotlivé zákony, ale samotný proces je v kompetenci jednotlivých měst či obcí. Ve vybrané skupině obcí bylo posouzeno spektrum možností, jak lze přistoupit k rozpočtovému procesu. Byly nalezeny shody i rozdíly ve vybraných aspektech rozpočtového procesu a byla dána doporučení.

Největší rozdílem v rozpočtovém procesu ve vybraných obcích je odlišná důležitost, kterou přikládají určitým dokumentům, což se odráží v kvalitě jejich zpracování. Například z analýzy vyplynulo, že pouze dvě města Hodonín a Uherské Hradiště považují rozpočtový výhled za důležitý nástroj pro sestavení rozpočtu a sestavují rozpočet v návaznosti na něj. Ostatní města sestavují rozpočtový výhled jen formálně a za účelem pouze si splnit zákonnou povinnost. Extrémním případem je město Humpolec, které sestaví rozpočtový výhled jednou za 5 let, za tu dobu jej ani jednou neaktualizuje a po vypršení doby sestaví nový a stejný proces se opakuje.

S výše uvedeným faktem souvisí i obsah a velikost určitých dokumentů. Některá města nepřipojují ke zveřejněnému rozpočtovému výhledu nebo návrhu rozpočtu vůbec žádnou textovou část. Problémem je, že bez vysvětlujících komentářů je návrh rozpočtu nebo rozpočtový výhled jen těžko srozumitelný a je tak značně netransparentní pro občany města. Dále některé dokumenty mají jen pár stran. Většinou ty, kterým není přikládána velká důležitost. Některé dokumenty jsou naopak velmi rozsáhlé (např. rozpočet města).

Dalším důležitým rozdílem je počátek přípravy návrhu rozpočtu na příští kalendářní rok. V Uherském Hradišti začíná příprava už v květnu, v Novém městě na Moravě a Hodoníně začínají sice práce shodně v srpnu, ale v rozdílné data. Extrémním případem je znovu město Humpolec, kde práce na rozpočtu začínají až v říjnu.

V každém městě se posledních 5 letech hospodařilo dle rozpočtového provizoria. Rozdílná je četnost hospodaření dle něj. V městě Humpolci vždy začínají hospodařit dle rozpočtového provizoria. V ostatním městech hospodaří dle něj pouze výjimečně. Za sledované období to bylo jednou u dvou měst a dvakrát u jednoho města.

Města se také výrazně odlišují ve zjištěných chybách a nedostacích při přezkumu hospodaření soukromým auditorem za posledních 5 let. Zatímco ve městě Hodonín nebyla

zjištěna ani jedna chyba a nedostatek za sledované období, ve městě Nové město na Moravě to byla jedna chyba, ve městě Uherské Hradiště byly ve 4 letech zjištěny chyby a nedostatky, a extrémní případem je město Humpolec znovu, kde byly zjištěny chyby a nedostatky ve všech letech.

Sledovaná města, ale mají v rámci rozpočtového procesu některé důležité aspekty společné. Každé město nechává každoročně sestavení rozpočtového výhledu, návrhu rozpočtu města, harmonogramu přípravy návrhu rozpočtu a závěrečného účtu na jejím ekonomickém či finanční odboru. Dále v zákoně není stanoveno, kdo má schvalovat rozpočtový výhled, ve všech městech je to ale zastupitelstvo města. Také schvalování rozpočtových opatření ve všech městech není jen v kompetenci zastupitelstva města, ale také rady města. Působnost finančních výborů je velmi podobná ve všech městech, i když se odlišují počtem jeho členů a četností zasedání. Dále všechna města si nechaly přezkoumat hospodaření ve sledovaných letech od soukromého auditora, ani jednou od krajského úřadu. Zajímavým společným prvkem také je, že všechna města pořádají porady, semináře či pracovní schůzky zastupitelstva k vyjádření se k návrhu rozpočtu města.

Z části zhodnocení vyplývají některá důležitá doporučení pro obce, jak zlepšit rozpočtový proces svého města, konkrétně zejména kvalitu dokumentů souvisejících s tímto procesem. Komentáře k rozpočtovému výhledu by měly být zařazeny do rozpočtového výhledu u měst Nové město na Moravě a Uherské Hradiště. U města Humpolec to samé platí o návrhu rozpočtu města. Dokumenty díky textové části mají větší vypovídající schopnost a přispějí k větší informovanosti občanů daného města. Cílem by mělo být mít přehledné, srozumitelné a automaticky zveřejněné dokumenty související s rozpočtovým procesem. Dále by bylo vhodné, aby se finanční výbory ve sledovaných městech scházely soustavněji alespoň jednou za měsíc, především u měst Uherské Hradiště a Humpolec, kde byly zjištěny chyby a nedostatky dle přezkumu hospodaření soukromým auditorem v podstatě na každém závěrečném účtu za posledních 5 let. Také každé sledované město si nechává přezkoumat hospodaření od soukromého auditora, v tomto ohledu by bylo příhodnější, aby čas od času nechala města přezkoumat hospodaření i krajský úřad. Většině měst dokonce každý rok vykonává přezkum ten samý soukromý auditor, a tak bylo by přijatelnější, kdyby docházelo jednou například za 3 roky k výměně soukromých auditorů.

Následující doporučení je pro zákonodárce. V zákoně není uvedeno, kdo by měl schvalovat rozpočtový výhled. Zastupitelstvo obce by mělo mít tuto povinnost. Dále by mělo být uzákoněno, že rozpočtový výhled musí být schvalován aktualizovaný každoročně a

v zákoně uvedené struktuře a obsahu. Toto vše by zajistilo větší závaznost a důležitost tohoto dokumentu. Dále by mohlo být v zákoně stanoveno, aby se obce řídily obecnými pravidly rozpočtového provizoria státního rozpočtu. Tak by obce nemusely schvalovat pravidla rozpočtového provizoria samostatně. Zároveň by mělo být v zákoně stanoveno, že obce si ale mohou případně upravit tyto pravidla. Také by ještě mohlo být uzákoněno, aby se finanční výbor obce scházel pravidelně minimálně 1 krát měsíčně u větších měst, to by mohlo zajistit kvalitnější kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce.

V úvodu diplomové práce byly stanoveny dvě hypotézy. První byla, že v zákoně obsažená úprava je dostatečná. Z analýzy rozpočtových procesů měst vyplynulo, že praxe přináší několik skutečností, které v zákoně nejsou uvedeny. Některé z nich zřejmě nemohou být ani řešeny nebo je lepší nechat rozhodnutí na obcích, ale některé z nich mohou být vyřešeny legislativně lépe. Nejdůležitější doporučení pro zákonodárce jsou uvedeny výše. Zákonodárci si musí ovšem dávat pozor, aby při uzákonění určitých prvků rozpočtového procesu zohlednili jednotlivé kategorie obcí, aby zohlednili počet obyvatel obce či rozsah výkonu jejich přenesené působnosti atd. Druhá hypotéza byla, že každá obec si přizpůsobuje jednotlivé fáze a kroky v rozpočtovém procesu svým vlastním potřebám a možnostem, ale v mezích zákona. Celá analýza potvrzuje tuto hypotézu, základní požadavky rozpočtového procesu upravují jednotlivé zákony, ale samotný proces je v kompetenci jednotlivých měst či obcí. Rozpočtový proces každé obce je jedinečný a každá obec si ho přizpůsobuje svým potřebám a schopnostem.

Je důležité si uvědomit, že rozpočtový proces je složitý proces, který prochází neustálým vývojem ať už na základě nové legislativy či na základě nových skutečností, proto je na něm stále co zdokonalovat a zlepšovat. A toto platí nejen pro vybraná srovnávaná města, ale obecně pro všechny územně samosprávné celky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

a) Knižní zdroje

CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International - Česká republika, 2008, ISBN 978-80-87123-06-5.

LORENC, Jiří a Jana KAŠPÁRKOVÁ. *Rozpočtová skladba a účetnictví 2014 pro územní samosprávné celky*. Praha: M Lordy, 2014. ISBN 978-80-2605-920-2.

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004, 357 s. ISBN 80-7261-086-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

b) Legislativa

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

c) Elektronické zdroje a ostatní

Harmonogram přípravy rozpočtu města Hodonín na rok 2016

Harmonogram přípravy rozpočtu města Nového Města na Moravě na rok 2016

Harmonogram přípravy rozpočtu města Uherské Hradiště na rok 2016

Harmonogram přípravy rozpočtu města Humpolec na rok 2016

Hodonín [online]. [11. 1. 2016]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/mista/hodonin>

Hodonín [online]. [12. 1. 2016]. Dostupné z: <http://www.hodonin.eu/>

Návrh rozpočtu Nového město na Moravě na rok 2016 [online]. [11. 2. 2016]. Dostupné z: <https://radnice.nmmn.cz/mestsky-urad/2015/navrh-rozpocet-mesta-noveho-mesta-na-morave-na-rok-2016>

Humpolec [online]. [1. 3. 2016]. Dostupné z: <http://mesto-humpolec.cz/>

Návrh rozpočtu města Humpolec [online]. [8. 3. 2016]. Dostupné z: <http://mesto-humpolec.cz/rozpocet-2016/d-227347/p1=32034>

Návrh rozpočtu města Hodonín [online]. [4. 1. 2016]. Dostupné z: <https://edesky.cz/dokument/240602-N%C3%A1vrh%20rozpo%C4%8Dtu%20m%C4%9Bsta%20na%20rok%202016>

Nové město na Moravě [online]. [10. 2. 2016]. Dostupné z: <https://radnice.nmmn.cz/>

Nové město na Moravě [online]. [11. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.nmmn.eu/nove-mesto-na-morave.html>

Pravidla hospodaření s rozpočtem města od 10. 11. 2015 [online]. [12. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.hodonin.eu/pravidla-hospodareni-s-rozpocet-mesta-od-10-11-2015/d-1080967>

Rozpočet města Uherské Hradiště pro rok 2016 [online]. [27. 2. 2016]. Dostupné z: <https://www.mesto-uh.cz/Articles/151525-2-Rozpocet+2016.aspx>

Rozpočtový výhled města Hodonín na roky 2017-2019

Rozpočtový výhled Nového města na Moravě 2016-2019

Rozpočtový výhled města Uherské Hradiště 2017-2021

Rozpočtový výhled města Humpolec 2013-2017

Starosta a jiné orgány obce. [online]. [13. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6292738&ht=rada+obce>

Uherské Hradiště [online]. [20. 2. 2016]. Dostupné z: <https://www.mesto-uh.cz/>

Základní principy fungování obce a jejích orgánů. [online]. [13. 12. 2015]. Dostupné z:<http://www.vzdelanyzastupitel.cz/data/fileBank/b1fb85e1-199c-4d77-9329-68fa9467ee26.pdf>

Závěrečné účty města Hodonín 2010-2014

Závěrečné účty Nového města na Moravě 2010-2014

Závěrečné účty města Uherské Hradiště 2010-2014

Závěrečné účty města Humpolec 2010-2014

Seznam zkratk

EU- Evropská unie

OSPOD – oddělení sociálně-právní ochrany dětí

RS – rozpočet schválený

RU – rozpočet upravený

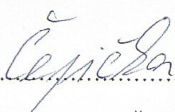
ZM – zastupitelstvo města

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo; - beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 22. 4. 2016

.....
Bc. Martin Čepička

Seznam příloh

Příloha č. 1: Harmonogram přípravy rozpočtu města Hodonín na rok 2016

Příloha č. 2: Harmonogram přípravy rozpočtu města Nového Města na Moravě na rok 2016

Příloha č. 3: Harmonogram přípravy rozpočtu města Uherské Hradiště na rok 2016

Příloha č. 4: Harmonogram přípravy rozpočtu města Humpolec na rok 2016

Příloha č. 5: Srovnání schváleného s upraveného rozpočtu v letech 2012-2014

Příloha č. 1: Harmonogram přípravy rozpočtu města Hodonín na rok 2016

Termín	Činnost	Poznámka
23.6.2015	Oznámit na ZM termín semináře pro ZM 16.9.2015	
do 3.8.2015	Prvotní návrhy od odborů MěÚ	
do 3.8.2015	Návrhy od PO a HČ	
10.-14.8.2015	Rozbory MěÚ a PO	
do 19.8.2015	Zpracování požadavků z rozborů PO a MěÚ	
do 25.8.2015	Příprava materiálů na seminář pro vedení, MěÚ a PO	
1.9.2015	Seminář pro vedení, VO a ŘPO	9:00 hod místo bude upřesněno
do 3.9.2015	Zpracování požadavků ze semináře	
3.9.2015	Odevzdání materiálu na poradu vedení	
7.9.2015	Porada vedení - návrh rozpočtu	
do 8.9.2015	Doladění materiálu dle porady vedení	
9.9.2015	Rozeslat členům ZM a FV návrh rozpočtu	
do 11.9.2015	Příprava materiálů na seminář pro ZM a FV	
16.9.2015	Seminář pro členy ZM a FV	15:00 hod zasedačka ZM
do 22.9.2015	Termín pro kluby k odevzdání jejich návrhů a připomínek	
do 23.9.2015	Doladění čísel a komentáře	
24.9.2015	Odevzdání materiálu na poradu vedení	
29.9.2015	Porada vedení - finální návrh	pozor, je to úterý
2.10.2015	Odevzdání materiálu na RM	
13.10.2015	Rada města	
14.10.2015	Zaslání materiálu členům FV	
14.10.2015	Vyvěšení materiálu na úřední desku	
21.10.2015	Projednání návrhu na FV	
22.10.2015	Odevzdání materiálu na ZM	
3.11.2015	Zastupitelstvo města-hlasování o rozpočtu	

	nutná účast vedení města
	úkoly pro VO a ŘPO

Pramen: Vlastní zpracování na základě interních podkladů městského úřadu.

Příloha č. 2: Harmonogram přípravy rozpočtu města Nového Města na Moravě na rok 2016

Pro zpracování návrhu rozpočtu byly navrženy následující termíny:
<ul style="list-style-type: none">• do 21. 8. 2015 budou jednotlivým správcům odvětví a finančnímu odboru předloženy ze strany předsedů osadních výborů veškeré podklady týkající se rozpočtů místních částí na rok 2016. Současně budou předloženy odboru ISM i požadavky na změny investičního plánu na rok 2016.• do 4. 9. 2015 předají správci odvětví podklady týkající se provozní části rozpočtu za celé odvětví, které spravují, na finanční odbor. Podklady týkající se změny investičního plánu na rok 2016 budou současně ze strany správců odvětví předány i na odbor ISM. Ke stejnému datu bude finančním odborem zpracována zdrojová část rozpočtu, kde bude vycházeno z očekávané skutečnosti roku 2015, která bude kvalifikovaným odhadem upravena a současně budou promítnuty i případné změny zákonných norem, které budou mít dopad na zdrojovou část města.• do 11. 9. 2015 budou finančnímu odboru předloženy návrhy hospodářských plánů jednotlivých příspěvkových organizací města (včetně všech příloh uvedených v „Závazných ukazatelích“)<ul style="list-style-type: none">• od 14. 9. 2015 do 25. 9. 2015 budou za účasti vedení města probíhat konzultace a jednání s jednotlivými správci odvětví, řediteli PO a předsedy osadních výborů o konečné podobě návrhu rozpočtu na rok 2016 za příslušné odvětví, PO či místní části. Této fáze přípravy rozpočtu se budou moci účastnit členové rady města a zastupitelstva města.• do 23. 10. 2015 bude zpracován finančním odborem první návrh rozpočtu na rok 2016 za celé hospodářství města a poté bude předložen voleným orgánům města k projednání• od 26. 10. 2015 do 2. 11. 2015 bude návrh rozpočtu města na rok 2016 projednán v radě města• do 9. 11. 2015 bude návrh rozpočtu města na rok 2016 projednán na semináři zastupitelstva města• do 13. 11. 2015 bude konečný návrh rozpočtu města na rok 2016 vyvěšen na úřední desce města a občané města budou moci po dobu vyvěšení nebo přímo až na jednání zastupitelstva vznášet své připomínky• do 23. 11. 2015 projedná konečnou verzi návrhu rozpočtu města na rok 2016 rada města<ul style="list-style-type: none">• v období do 27. 11. 2015 projedná konečnou verzi návrhu rozpočtu města na rok 2016 finanční výbor• dne 30. 11. 2015 bude konečný návrh rozpočtu města na rok 2016 předložen Zastupitelstvu města ke schválení (Termín je stanoven v návaznosti na povinnou dobu vyvěšení rozpočtu tj. 15 dnů. V případě změny konání ZM je možné posunout termín pouze do měsíce prosince.)

Pramen: Vlastní zpracování na základě interních podkladů městského úřadu.

Příloha č. 3: Harmonogram přípravy rozpočtu města Uherské Hradiště na rok 2016

TVORBA ROZPOČTU
<ul style="list-style-type: none"> • Úterý 12. 5. 2015 EKO - Zpracování harmonogramu tvorby rozpočtu 2016 a Výhledu do roku 2021 • Středa 1. 7. 2015 EKO - Předání požadavku o aktualizaci Rozpočtového výhledu 2016-2021 na odbory (útvary) • Středa 1. 7. 2015 EKO - Předání formuláře Kapitálových výdajů 2016-2021 na odbor • Pátek 17. 7. 2015 VO - Předání aktualizovaných údajů pro Rozpočtový výhled 2016-2021 na EKO • Pátek 17. 7. 2015 VO - Předání aktualizovaných požadavků na Kapitálové výdaje 2016-2021 na EKO • Pátek 31. 7. 2015 EKO - Předání základního návrhu Rozpočtu 2016 odborům a útvarům • Pátek 14. 8. 2015 VO - Předání požadavků a návrhů na úpravu rozpočtu odborů a útvarů 2016 na EKO • Pátek 14. 8. 2015 - Přísp.org. Předání návrhu rozpočtů příspěvkových organizací 2016 na EKO • Pátek 21. 8. 2015 EKO - Zahájení zpracování připomínek VO a návrhů příspěvkových organizací • 1.7. -31. 8. 2015 - Základní Investice Porady ke strategickým investicím na aktualizaci "Zásobníku kapitálových výdajů a velkých oprav v letech 2016 - 2021" • Pátek 28. 8. 2015 EKO - Ukončení zpracování připomínek VO a návrhů příspěvkových organizací • Pondělí 31. 8. 2015 EKO - Předání návrhu Rozpočtu 2016 a Výhledu 2021 k projednání na poradě • Středa 2. 9. 2015 - Porada k návrhu Rozpočtu 2016 a Výhledu 2021 • Úterý 8. 9. 2015 EKO - Zpracování návrhů dle připomínek z porady • Středa 9. 9. 2015 EKO - Odevzdání návrhů pro distribuci RM • Středa 16. 9. 2015 EKO - Finanční komise • Čtvrtek 24. 9. 2015 - RM první čtení Rozpočtu 2016 a Výhledu 2021 • Středa 30. 9. 2015 EKO - Úprava návrhu rozpočtů dle připomínek RM • Čtvrtek 1. 10. 2015 Komise - Zahájení projednávání v komisích rady města • Pátek 23. 10. 2015 Komise - Odevzdání připomínek komisí na EKO • Čtvrtek 29. 10. 2015 EKO - Zpracování připomínek komisí do návrhu rozpočtu či důvodové zprávy • Čtvrtek 29. 10. 2015 Příspěvková organizace - Aktualizace návrhu rozpočtů

příspěvkových organizací 2016

- **Pátek 30. 10. 2015 EKO** - Aktualizace návrhu rozpočtu dle vnějších podnětů (zákony, obecný vývoj hospodaření)
- **Pondělí 2. 11. 2015 EKO** - Předání návrhu Rozpočtu 2016 a Výhledu 2021 k projednání na poradě
- **Středa 4. 11. 2015** - Porada k projednání konečného znění návrhu
- **Úterý 10. 11. 2015 EKO** - Odevzdání hotového návrhu pro distribuci RM
- **Úterý 24. 11. 2015 RM** - Doporučení ZM ke schválení Rozpočtu města 2016 a Výhledu 2021
- **Pondělí 7. 12. 2015 ZM** - Schválení Rozpočtu města 2016 a Výhledu 2021
- **Úterý 1. 12. 2015 EKO** - Odevzdání návrhů rozpočtů příspěvkových organizací a s.r.o. (ve 100 % vlastnictví města)
- **Úterý 15. 12. 2015 RM** - Schválení rozpočtů příspěvkových organizací a s.r.o. (ve 100 % vlastnictví města)

Pramen: Vlastní zpracování na základě interních podkladů městského úřadu.

Příloha č. 4: Harmonogram přípravy rozpočtu města Humpolec rok 2016

Rámcový časový harmonogram projednávání rozpočtu na rok 2016:
<ul style="list-style-type: none">• Do 31. 10. 2015 předloží všichni správci rozpočtových prostředků (vedoucí jednotlivých odborů MěÚ) na ekonomický odbor návrh rozpočtu na rok 2016. Tyto návrhy budou uvedeny na jednotných tiskopisech opatřených podpisem odpovědných osob. Je nutno předložit rozpočty i za příspěvkové organizace spadajících do správy jednotlivých odborů.
<ul style="list-style-type: none">• Do 15. 11. 2015 budou jednotlivě projednány návrhy rozpočtů na rok 2016 za účasti vedení města, předsedy finančního výboru, správců rozpočtových prostředků a vedoucí EO.
<ul style="list-style-type: none">• Do 3. 12. 2015 bude svolána pracovní schůzka Zastupitelstva města Humpolec
<ul style="list-style-type: none">• Do 31. 12. 2015 bude schváleno zastupitelstvem města rozpočtové provizorium na rok 2016 (pokud nebude rozpočet na rok 2016 schválen)

Pramen: Vlastní zpracování na základě interních podkladů městského úřadu.

Příloha č. 5: Srovnání schváleného s upraveného rozpočtu v letech 2012-2014

Hodonín						
	RS 2012	RU 2012	RS 2013	RU 2013	RS 2014	RU 2014
Příjmy	390 773,0	422 016,8	452 602,20	461 929,7	486 816,0	511 614,2
Výdaje	429 576,0	431 204,2	499 149,1	488 574,1	560 088,0	511 838,5
Výsledek	-38 803,0	-8 771,4	-46 546,9	-26 644,0	-73 272,0	-224,3
Nové město na Moravě						
	RS 2012	RU 2012	RS 2013	RU 2013	RS 2014	RU 2014
Příjmy	175 095,04	196 197,47	190 831,10	222 872,45	210 388,70	209 233,50
Výdaje	189 731,9	223 000,1	199 54,60	230 078,77	253 187,60	248 038,60
Výsledek	-14 666,86	-26 802,63	-9 123,5	-7 206,32	-42 798,9	-38 805,1
Uherské Hradiště						
	RS 2012	RU 2012	RS 2013	RU 2013	RS 2014	RU 2014
Příjmy	561 620,9	554 943,7	587 599,1	586 271,2	657 431,6	561 891,7
Výdaje	719 177,5	702 086,0	619 197,0	574 528,5	757 066,8	647 869,4
Výsledek	-157 556,6	-147 142,3	-31 597,9	11 742,7	-99 605,2	-112 977,7
Město Humpolec						
	RS 2012	RU 2012	RS 2013	RU 2013	RS 2014	RU 2014
Příjmy	159 007,3	180 376,6	171 715,8	210 291,8	218 461,2	258 752,4
Výdaje	193 370,0	204 352,3	218 203,8	217 514,0	275 439,2	280 055,8
Výsledek	-34 362,7	-23 975,3	-46 488,0	-7 222,2	-56 978,0	-21 303,4

Pramen: Vlastní zpracování na základě interních podkladů městského úřadu.